

DARBININKAS

Vol. LXV, Nr. 43
Spalio - October 24, 1980

Penktadienis-Friday

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y. 11207

25 centai

Savaitės įvykiai

Karas tarp Irako ir Irano vis dar tebevyksta. Irakui pavyko įsiveržti ir į Irano aliejaus gamybos miestą Abadan, o Irano aviacija vis puola Irako sostinę Bagdadą ir aliejaus gamybos centrus.

J.T. saugumo taryba pradėjo svarstyti kaip užbaigti karą tarp Irako ir Irano. Irakas tvirtina, kad jis siekia atsiimti tik jam priklausantį teritoriją iš Irano, o Irano reikalų ginti atvyko jo ministras pirmininkas Rajai, nors anksčiau Iranas buvo atmetęs bet kurį tarpininkavimą karui užbaigti.

Egipto prez. Anwar el-Sadat pareiškė, kad Egiptas panaudos karines pajėgas prieš Iraną, jei pastarasis pultų bet kurią Persijos įlankos valstybę.

Alžiro Al Asnam miestas, tik neseniai atstatytas po 1954 įvykusio žemės drebėjimo, vėl buvo beveik visai sugriautas naujo žemės drebėjimo, per kurį galėjo žūti net iki 20,000 žmonių. Su nukentėjusiu parama pirmieji atskubėjo JAV kariuomenės transporto lėktuvai.

Irakas nutraukė diplomatinį santykius su Libija, Sirija ir Š. Korėja, nes šio valstybės remia Iraną.

Etiopijos Ogaden provincijoje vėl prasidėjo kovos tarp Etiopijos ir Somalijos kariuomenių, nors partizaninis karas ten niekada nebuvo sustojęs. Į Somaliją yra abėgė per 800,000 Ogaden provincijos gyventojų, bet niekad jais nesirūpina.

Turkiją valdanti saugumo taryba leido iš tremties grįžti buv. ministeriam pirmininkam Suleyman Demirel ir Bulent Ecevit bei 61 parlamento nariui.

JAV pasiuntė į Persijos įlanką vairuojamam raketom ginkluotą kreiserį ir du aliejaus tiekimo lėktuvus.

Š. Korėjos prezidentas Kim Il Sung pareiškė, kad, norint abi Korėjas sujungti, turi būti nuversta dabartinė P. Korėjos vyriausybė, sunaikinti visi P. Korėjos gynybos įrenginiai pagal jas skiriančią sieną ir paskelbta abiejų Korėjų kariuomenių demobilizacija, paliekant kiekvienoj pusėj tik apie 150,000 karių.

Kubos vyriausybė, rodydama gerą valią, nutarė paleisti iš savo kalėjimų visus 33 JAV piliečius, nors kai kurie jų čia vėl galės būti teisiami už lėktuvų pagrobimą ar kitus nusikaltimus.

J.T. visuotinis susirinkimas atmetė Sov. S-gos ir Vietnamo reikalavimą pašalinti iš JT Kambodijos Pol Pot vyriausybės atstovą ir jo vieton įsileisti Vietnamo pastatytą Kambodijos prezidento Heng Samrin delegaciją.

Turkijos teismas nuteisė mirtimi du kairiųjų teroristus, balandžio 16 Istanbule nužudžiusius JAV jūrų karininką ir jo šoferį.

Irano šiaurvakarinė daly buvo sukilę ten gyveną kurdai, bet Irano kariuomenė per dvi dienas įstengė juos numalšinti.

Prancūzija pasirašė su Saudi Arabija sutartį sumoderninti, padidinti ir apmokyti Saudi Arabijos karo laivyną. Prancūzija parūpins Saudi Arabijai fregatų, tanklaivių, sausumos ir priešlėktuvinių raketų ir malūnsparnių už 3.4 bil. dol.

Kinijos Changsha miesto universiteto 90 studentų paskelbė bado streiką už vyriausybės išsikimšimą į bandomuosius savivaldybinių rinkimus, o 5,000 studentų surengė jiems paremti demonstraciją.

KAIP PATEKTI SEMINARIJON?

Iš Lietuvos K. Bažnyčios Kronikos Nr. 43

Tikintųjų Teisėms Ginti
Katalikų komitetui
Nuorašas:
Kauno Kunigų Seminarijos
rektorius

Gofman Aleksandro,
gyv. Vilniuje, Pranskaus 37-2,
PAREIŠKIMAS

1973 gruodžio 5 ir 13 dienomis Kultūrinių ryšių su užsienio lietuviams komiteto laikraštelyje "Gimtasis kraštas" buvo atspausdintas J. Aničo straipsnis "Kovoje prieš klaidingą melą". Čia autorius, pasiremdamas kai kurių Lietuvos dvasininkų pasakymais, bando įrodyti, kad Lietuvoje yra pilna sąžinės ir religijos laisvė. Perskaitęs ne tik minėtą J. Aničo straipsnį, bet ir daugelį lietuvių kalba išleistų religijos ir sąžinės laisvės klausimu rašinių, įsitikinau, kad visa šiuos klausimus liečianti literatūra yra grynas melas, klaida ir šmeižtas. Lietuvos dvasininkai negalėjo ir negali sakyti, kad čia tikintieji turi sąžinės ir religijos laisvę. Tai akivaizdžiausias melas! Jeigu jie taip kalbėjo, greičiausiai buvo priversti, o gal tie pasisakymai yra kažkieno jiems primesti, nes ateistinių straipsnių autoriam tiesa ir sąžiningumas neegzistuoja. Komunistų partija jiems yra suteikiusi šiais klausimais absoliučią laisvę.

Pavyzdžiui, kaip galėjo sakyti Kauno Kunigų seminarijos rektorius kun. dr. V. Butkus, kad priimant naujus kandidatus į Se-

minariją, pati Seminarijos vadovybė sprendžianti, ar kandidatas tinkamas būti jos auklėtinu, ar ne. Kad tai absoliutus melas, kad kandidato tinkamumą apsprendžia ne Seminarijos vadovybė, o valstybinio saugumo darbuotojai, patyriau pats.

Mano didysis gyvenimo siekis buvo ir yra kunigystė. Todėl, baigęs vidurinę mokyklą ir atlikęs privalomą karinę tarnybą Tarybinėje armijoje, 1979 birželio 11 nuvežiau į Kauno Kunigų seminariją pareiškimą ir kitus reikalingus dokumentus — norėjau būti šios dvasinės mokyklos mokiniu. Po savaitės atvyko pas mane į darbovietę — dirbau Respublikinės Vilniaus Klinikinės ligoninės II poliklinikiniame skyriuje ūkvedžiu, — nepažįstamas vyras. Jis mane pavadinu vardu, teiravosi, kaip sekasi darbas, ar patinka. Žodžiu, vaidino gerą mano draugą. Kadangi iš kitų buvau girdėjęs, kad, padavus į Seminariją dokumentus, tuo pat prisistato valstybinio saugumo darbuotojai, prašiau jį pateikti asmeninius dokumentus. Jis pasimetė, bandė išsisukinėti. Primitytinai reikalaujant, apsidairęs, ar niekas nemato, iš tolo parodė raudoną valstybės saugumo darbuotojo knygutę. Pavardės nesisakė. Prašė jį vadinti Antanu. Pareiškė, jog norįs su manimi rimtai pasišnekėti; pokalbio turinys esąs valstybinė paslaptis.

Mačiau, kad jis labai vengia žmonių. Paprašė mane išeiti į

gatvę ir su juo pasivaikščioti. Sutikau. Paprašiau jį minutę palaukti, kol apie tai pranešiu savo viršininkui. Jis lyg išsigando ir, pakartojęs, kad apie tai niekas, absoliučiai niekas neturįs žinoti, pasivaikščiojimą atidėjo sekančiam dienai. Kadangi aš dirbau po pietų, tai prašė ateiti į Lenino aikštę ryte 9 val. ir palaukti ant suolo prie Lenino paminklo.

Sekantį rytą sutartu laiku susisitikome. Mane jis nuvedė į kažkokį draugininkų štabą. Šio namo visi langai buvo uždaryti langinėmis. Įėjome į tamšų kambarį. Jis įjungė radiją ir uždegė elektros šviestą, išsiėmė kelis lapus švaraus popierio ir pradėjo klausinėti. Kokie esą mano planai ateičiai. Prašė nesi- varžyti, nebijoti, apie tai niekas nesužinos. Kai pasisakiau, kad nuvežiau pareiškimą į Kauno seminariją, jis tvirtino, kad ten esą sunku patekti. Stojant į Seminariją esąs ne vienas konkursas. Seminariją atrenka tuos, kurie jai patinka, o jei jis mane užtarti — tikrai priimtų. Jo užtartinio atsakymai. Labai keista, jis pradėjo mane girti ir kvietė susitikti birželio 27. Paprašė mano darbovietės telefono. Daviau. Birželio 27 jis paskambino ir kvietė susitikti. Jam atsakiau, kad į pasimatymą su juo ateisiu tik tada, kai gausiu oficialų pakvietimą raštu. Kai jis pradėjo mane atkalbinėti nuo oficialaus pakvietimo, padėjau telefono

(nukelta į 2 psl.)

Iš pabaltiečių demonstracijų rugsėjo 27 prie Jungtinių Tautų. Iš k.: dr. P. Vileišis, A. Vakselis, V. Šeibytė, G. Žemaitaitis, B. Cinguamani, W. Rogers, P. Wytenuš. Nuotr. C. Binkis

R. Vokietijos vadas Erich Honecker įspėjo, kad sovietinio bloko valstybės imtųsi priemonių prieš Lenkiją, jei pastaroji stengtųsi pakeisti savo socialistinę santvarką ir išsijungti iš socialistinio pasaulio.

Čekoslovakijos organai leido išvykti į V. Vokietiją disidentui Jiri Polak su žmona ir vaiku.

R. Vokietija padidino užsienio valiutos reikalavimus tiems, kurie nori ten lankytis, reikalaudama, kad kiekvienas lankytojas iškeistų už kiekvieną dieną 14 dol. į R. Vokietijos markes. Anksčiau pakakdavo tik 3.5 dol. tam reikalui. V. Vokietija dėlto protestavo.

Maroko karalius kovai su Alžiro remiamais Polisario partizanais apginklavo civilinius gyventojus pagal sieną su Alžiru.

Sovietų jūrininkas Leonid M. Butenko nušoko nuo laivo Tokio uoste ir atvyko į JAV.

MIRĖ GEN. S. PUNDZEVIČIUS

Spalio 20, pirmadienį, 8:30 v.v. Great Necko ligoninėje mirė buvęs Lietuvos kariuomenės diviziono generolas Stasys Pundzevičius. Liko sūnus Rimas, su kuriuo generolas ir gyveno. Žmona yra mirusi anksčiau.

Velionis buvo gimęs 1893 rugsėjo 2 Laibiškių kaime, Skapiškio valsčiuje, Rokiškio apskrityje. 1913 baigęs Panevėžio realinę mokyklą, studijavo Kijevo komercijos institute. 1916 buvo mobilizuotas į rusų kariuomenę, baigė Orienburgo karo mokyklą, tarnavo rusų armijos pulkuose fronte.

Karui pasibaigus, 1918 grįžo į Lietuvą ir nuo 1919 tarnavo Lietuvos kariuomenėje. Čia ėjo

įvairias pareigas, buvo pulko vadas, karo aviacijos viršininkas, 1935 paskirtas pirmos diviziono vadu ir pakeltas į Brigados generolus, 1939-1940 kariuomenės štabo viršininkas, 1940 rusams okupavus Lietuvą, iš kariuomenės atleistas. 1944 pasitraukė į Vokietiją, 1949 atvyko į Ameriką ir apsigyveno Great Necke, N.Y.

Dalyvavo kovose dėl Lietuvos laisvės, buvo vienas iš Giedraičių kautynių planuotojas, organizatorius. Tos kautynės sustabdė lenkų veržimąsi į Lietuvą. Už pasižymėjimą kovose buvo apdovanotas Vyčių kryžiumi penkto laipsnio su kardais.

IŠ PAVERGOTOS LIETUVOS KULTŪRINIO GYVENIMO

— Nidoje esantį Kuršių Nerijos istorijos muziejų šių metų vasarą restauravo Klaipėdos restauravimo dirbtuvių specialistai. Muziejaus rodiniai kalba apie Nerijos praeitį, bet daugiausia reklamuojami dabartiniai socialistiniai "pasiekimai". Spaudoje rašoma, kad muziejus papildytas naujais rodiniais.

— Lietuvos gamtos apsaugos draugija Palangoje savo skyrių darbuotojams surengė seminarą. Be teorinių paskaitų, seminaro dalyviai buvo ir praktiškai supažindinti su Lietuvos pajūrio gamtos apsaugos pastangomis.

— Sovietinei valstybinei premijai kandidatui pasiūlytas dail. Aug. Savickas. Į Maskvos dailės kūrinių parodą pasiūstas jo triptikas "Dialogas".

— Spaudoje rašoma, kad Kauno mieste esanti labai populiari estradinė muzika. Veikia net 11 gerų estradinių kolektyvų. Jų peržiūroje pirmąją vietą laimėjo Profesinių sąjungų kultūros rūmų vokalinis-instrumentinis ansamblis.

— Valstybinė Lietuvos filharmonija naują muzikinį sezoną pradėjo simfoniniais ir kameriniais koncertais Vilniuje ir Kaune. Numatomos gastrolės ir kituose Lietuvos miestuose.

— Maskvos olimpiūnų žaidynių metu Maskvoje buvo išleista "tarybinės" poezijos antologija, vardu "Tarybinės poezijos antologija 1960-1980". Tarp šimto sovietinių poetų pateko ir keli lietuviai poetai. Idėta A. Baltakio, A. Drilingos, A. Maldonio, E. Mieželaičio, Just. Marcinkevičiaus ir V. Palčinskaitės eilėraščių vertimų. Leidinys — anglų kalba.

— Lietuvos žurnalistų sąjunga sezoną pradėjo K. Kanovičiaus ir S. Šaltenio pjese "Katė už durų". Režisierius — E. Nekrošius. Vėlesniam šio teatro repertuare numatyta H. Ibseno "Šmėklos", J. Jurkano "Laikrodis su gegute".

— Kauno muzikiniame teatre pirmoji šio sezono premjera buvo amerikiečių komp. F. Leserio operetė "Kaip daryti karjerą".

— Petri Cvirka pavergtoje Lietuvoje smilkalų nesigailima. Jo gimtuosiuose Klanguose prie Veliunos rugsėjo 13 buvo surengtas novelės vakaras. Savo kūrinius skaitė rašytojai V. Martinkas, A. Baltrūnas, J. Bulota, V. Girdzijauskas, R. Samulevičius. P. Cvirkos raštus skaitė aktorai T. Vaisieta, J. Valančienė, V. Eidukaitis. Žinoma, buvo ir partijos pareigūnų, kurie sakė giriamąsias kalbas.

— Į "plačiąją tėvynę" gastroliuoti pasiūsti iškilieji Lietuvos muzikai: varg. B. Vasiliauskas, varg. L. Digrys, varg. N. Dainienė, smuikininkė A. Vainiūnaitė, violončelistas A. Vasiliauskas, smuikininkas R. Katilius. Jie koncertavo Minske, Irkutske, Jerevane, Tbilise, Kijeve, Lvove, Maskvoje. Grojo daugiausia Vakarų klasikūs. Buvo kiek ir M. K. Čiurlionio ir G. Kuprevičiaus kūrinių.

— Spalio 1 Lietuvos filharmonijos Kauno skyriuje pastatyta K. Orffo kantata "Carmina burana". Dainavo Kauno valstybinis choras, grojo Filh. simfoninis orkestras. Pagrindiniai solistai — R. Tumulaviuskaitė, A. Domeika ir E. Kaniava. Kaunas neatilieka nuo Chicagos!

— Rugsėjo pabaigoje Lietuvoje mirė rašytojas Remigijus Markūnas. Buvo gimęs 1938 m., 1956 baigė Vilniaus kultūros švietimo technikumą. Ilgesnį laiką dirbo kino ir televizijos studijose, vadovavo saviveiklininkams. Iš jo raštų minėtinos pjesės vaikų ir lėlių teatrui: "Jungos ir piratai" (1965), "Išsipildančių linkėjimų gegutė" (1966), "Paryžiau, Paryžiau" (1966), "Didysis gintaras" (1967), "Du peštukai" (1960). Jo veikalukai buvo statomi beveik visuose Lietuvos teatruose. Pats nupiešdavo ir dekoracijas.

Pr.N.

ŽINIOS IŠ JAV LB VEIKLOS

Walter R. Roberts, vykdomasis Board of International Broadcasting direktorius, rugsėjo 9 laišku painformavo JAV LB visuomeninių reikalų tarybos pirmininką Alg. Gečį apie sprendimą iš Muencheno į JAV neiškelti Radio Liberty pabaltiečių skyriaus. Nutarimas padarytas priėjus nuomonei, kad iškelimas nebūtų naudingas "nei Radio Free Europe — Radio Liberty, nei JAV užsienio politikai".

Laiške taip pat teigiama, kad RFE/RL direktorių tarybos pirm. John Heyes sutiko su International Board of Broadcasting sprendimu ir savo siūlymą pabaltiečių skyrius iškelti į New Yorką atsiėmė. Kiek anksčiau Balt. Rūmų patarėjas dr. Stephen R. Aiello Alg. Gečį taip pat atskiru raštu painformavo apie minėtą sprendimą. JAV LB-nė tęsia pastangas lietuvių transliacijas iš Muencheno sustiprinti, padidinant siūstuvų galumą, tarnautų skaičių lietuvių skyriui, išjungiant lietuvių skyrių iš "tautybių diviziono". Pas kutinuoju atveju lietuvių skyriaus vadovas būtų tiesiogiai priklausomas Radio Liberty direktoriui.

Savaitės įvykiai

Sov. S-gos organai nelaukiai leido išvykti į V. Vokietiją literatūros istorikui Lev Z. Kopelev su žmona 1 metam.

1980 buvo paskirtos dar šios Nobelio premijos: medicinos premija — amerikiečiam Harvard medicinos mokyklos patologijos profesoriumi Baruj Benacerraf ir Bar Harbor, Me, Jackson laboratorijos nariui dr. George D. Snell ir. Paryžiaus univ. imunologijos d-tto direktoriui dr. Jean Dausset; taikos premija — argentiniečiui Adolfo Perez Esquivail, vadovaujančiam Taikos ir teisingumo tarybai, kuri rūpinasi žmogaus teisėm P. Amerikoje; chemijos premija — amerikiečiam Stanfordo univ. biochemijos prof. dr. Paul Berg ir Harvard univ. molekulinės biologijos prof. dr. Walter Gilbert ir anglui, Cambridge univ. molekulinės biologijos prof. dr. Fredrick Sanger; fizikos — Chicagos univ. prof. dr. James W. Cronin ir Princeton univ. prof. dr. Val L. Fitch ir ekonomijos mokslų — Pensylvanijos univ. prof. Lawrence R. Klein.

JAV 2-ra šarvuota divizija, dalyvavusi Nato kariniuose pratimuose, susilaukė kritikos dėl jos drausmės ir taktikos.

JAV siekia, kad Madrido konferencija pasibaigtų tik kovo pabaigoje su Kalėdų švenčių pertrauka nuo gruodžio 19 iki sausio 27, bet Sov. S-ga atakliai priešinosi.

JAV staiga panaudojimo junginio 1,400 karių dalyvaus lapkričio m. kariniuose pratimuose Egipte kartu su egiptiečių kariuomenės daliniais.

JAV LB-nės intensyvi veikla kongrese, valstybės departamente ir Baltuosiuose Rūmuose Lietuvos diplomatinės tarnybos tęstinumo klausimu buvo pastebėta: Maskvos. Tass rugsėjo 10 pateikė Literaturnaja Gazeta straipsnio pagrindines mintis. Jame Pabaltijo valstybių atstovybės pristatomos kaip atstovaujantios ankstesnėm "buržuazinėm valstybėm". Atstovybės esančios "vaiduoklių namais", o jų vadovai — "vaškinės figūros". Teigiama, kad iš atstovybių organizuojami kultūrinių mainų principu suruoštų renginių boikotai ir vykdomas spaudimas ir valdines institucijas nutraukti pasikeitimą mokslinė ir techninė informacija su Sov. Sąjunga. Klausama, ar šios "ambasadės", kuriom valstybės departamente veikia atskiras skyrius, nesikryžiuoja su Helsinkio akto sutarimais ir nėra dar vienas JAV-ių bandymas aktą sabotuoti. Rugsėjo 12 Maskvos radijas angliškai puolė Lietuvos atstovybę Washingtone ir jos atstovą kaltino švaistant "liaudies pinigus".

St. Louis mieste veikiaš Washingtono universitetas užsisakė visas laidas kas metai JAV LB leidžiamam veikalui "Violations of Human Rights in Soviet Occupied Lithuania". Universiteto

Iš Lietuvos K.B. Kronikos

(atkelta iš 1 psl.)

ragelį. Taip ir pasibaigė patikrinimas mano tinkamumo į Kunigų seminariją. Suprantama, manęs į Seminariją nepriėmė.

Taigi, pats patyriau, kad kandidatus į Kunigų seminariją atrenka ne Seminarijos vadovybė, o saugumiečiai. Maža to, kiek žinau iš savo vienminčių — jų pavardžių dėl visiemis suprantamų priežasčių neminėsiu — vienus saugumiečiai bando padaryti savo šnipais, už tai žadėdami padėti įstoti į Seminariją, o vėliau paskirti į labai geras parapijas, kitus atkalba nuo pasirinkto kelio, dar kitus nori papirkti, kad tik atsisakytų Seminarijos. Visus įpareigoja laikyti paslaptį, reikalauja net pasirašyti, kad apie tai, apie įvykusį pokalbį niekam nekaltėtų. Šio pokalbio atskleidimą jie traktuoja kaip valstybinės paslapties išdavimą.

Pagarbiai prašau tikinčiųjų teisėms ginti Katalikų komitetą drąsinti kunigus, kurie, manau, visi yra praėję šią valstybės saugumo darbuotojų atakos ugnį, kad jie neslėptų, o į viešumą keltų ne tik šį faktą, kad pagrindinė Seminarija, o saugumiečiai parenka kandidatus į Seminariją, bet taip pat išryškintų ir tuos kunigus, kurie, susigundę geromis parapijomis, tapo saugumo įrankiais kovoje prieš Kristaus įsteigtą šventąją Katalikų Bažnyčią.

Vilnius, 1980.III.31.
A. Gofman (parašas)

JAV LB visuomeninių reikalų taryba kreipėsi į radijo valandė-

biotekos vadovybė taip pat paprašė jai siuntinėti ateity išleisimas veikalą laidas. Pažymėtina, kad minimas leidinys pasiekia net Naująją Zelandiją. Jį užsisakė Amnesty International darbuotojas James J. Reed, su tikslu padovanoti vietos universiteto bibliotekai.

Rimā Česonį, JAV LB tarybos narį, parinkus demokratų partijos centro komiteto tautybių komisijoj atstovauti lietuviams, rugpiučio 21 jį laišku pasveikino Carter-Mondale perinkti komiteto pirmininkas Robert Strauss. Tautybių komisijai pirmininkauja armėnų kilmės Seth Mommian iš Philadelphijos, buvęs JAV misijos prie Jungtinių Tautų ambasadorius ir JAV atstovas Ženevoj. Rugsėjo 16 R. Česonis dalyvavo Washingtono vykusiame demokratų partijos darbuotojų pasitarime. Jo metu susidarė proga paliesti lietuviams rūpimus klausimus su partijos vadovais ir Baltųjų Rūmų pareigūnais.

Aušra Zerr, JAV LB krašto valdybos vicepirmininkė, rugsėjo 24 dalyvavo Philadelphijoje įvykusiame priešpiečiuose, kurie buvo suruošti pagerbti respublikonų partijos viceprezidentiniam kandidatui George Bush. Priešpiečių metu pavyko iškelti ir Amerikos lietuvių rūpesčius.

Algimantas Gureckas, JAV LB ryšininkas Washingtono, patyręs apie sovietų kario atbėgimą ir prieglobsčio paprašymą JAV ambasadoj Afganistane, skubiai kontaktavo valstybės departamentą. Norėta patikrinti, ar pabėgėlis kartais nėra lietuvis, kuriam reikalinga mūsų pagalba. Po kelių valandų buvo gautas valstybės departamento pranešimas, kad pabėgėlio esama ruso.

Mūsų visuomenei vieno mūsų laisvinimo veiksmo įtakingi pareigūnai privačiai aiškina, kad JAV valdžios organai yra uždraudę rezistentui bėgimui Vladiui Šakaliui teikti amerikiečių spaudai pareiškimus apie padėtį pavergtoji Lietuvoje. Minimi pareigūnai vienu atveju yra atmetę ir LB-nės darbuotojų pastangas V. Šakalį suvesti su amerikiečių spaudos reporteriais, nors šie ir rodė norą. Siekama informaciją dėl tariamo draudimo patikrinti, JAV LB visuomeninių reikalų tarybos narė Aušra Zerr kontaktavo valstybės departamentą. Pabaltijo skyriaus viršininkui Thomas Longo esant išvykus, jo paduotojas sutiko klausimą iširti. Keletui dienų praėjus, valstybės departamento pareigūnas painformavo Aušrą Zerr, kad jokių draudimų bei varžymų V. Šakaliui nėra ir nėra buvę. Jis gali nevaržomas su spaudos atstovais kalbėtis ir teikti pareiškimus. Žinant V. Šakalio nusiteikimą, "kad jo išėjimas viešumon šeimai negali daugiau pakenkti" (Elta, Nr. 9), tenka apgailestauti, kad mūsų tarpe esama asmenų, kurie dėl neišikusių šumetimų užkerta progą iškelti kitataučių spaudoj faktus apie pavergtą Lietuvą ir jos kančias.

Patvirtintas susitarimas, JAV LB krašto valdyba savo posėdy spalio 5 patvirtino Altos ir JAV LB krašto valdybų atstovų 1980 rugsėjo 13 susitarimo projektą su mintim, kad ateity bus galima susitarti ir kitais esminiais mūsų bendrą veiklą trukdančiais klausimais ir išvystyti glaudesnį bendradarbiavimą. Pagal susitarimą nutarimai įsigalioja abiem valdybom patvirtinus visus punktus. JAV LB krašto valdyba juos jau patvirtino.

Pasitarimas su Reorganizuota Lietuvių Bendruomene. Dr. Antanui Butkui pradėjus privačius pasitarimus su dr. Vytautu Dargiu, JAV LB krašto valdyba svarstė šį klausimą savo posėdy ir padarė šias išvadas: 1) su Reorganizuota Lietuvių Bendruomene mūsų reikalais oficialiai turi teisę tartis tik JAV LB krašto valdyba; 2) kad susitarimas rištų abi puses, jis turi būti patvirtintas dabar vykstančiame teisme su Reorganizuota Lietuvių Bendruomene, žinoma, jei ji sutinka atsisakyti mūsų vardo ir jei atšaukia visas registracijas mūsų vardu.

Lietuvos istoriją anglų kalba rašo net 24 atskiri autoriai, žinomi akademikai specialistai, kurių net 10 yra nelietuviai. Ją leidžia specialiai tam reikalui sudarytas komitetas Bostone. O šį komitetą savo globon dabar perėmė JAV LB kultūros taryba ir šiam reikalui iš Lietuvių Fondo gavo 4,000 dol. Komitetas prieš tai iš Lietuvių Fondo gavo 3,000 dol. Lietuvių istorija anglų kalba bus dviejų tomų, iš viso apie 1,500 puslapių.

Bridges anglų kalba JAV LB leidžiamas mėnesinis laikraštis, paskutiniu laiku gerokai suslūbavo. JAV LB krašto valdyba nutarė apmokėti Darbininkų skolą už siuntinėjamą — 2,536.90 dol. ir skolą už spausdinimą — 4,226 dol. Taip pat nutarė pasiųsti į New Yorką vykdomąjį vicepirmininką Joną Urboną, kad ten vietoj sutvarkytų reikalus su Bridges administratorium ir redaktorium.

lių redaktorius su prašymu pasisakyti dėl jos pastangomis svarbiųjų sukakčių progomis paruoštų ir magnetofoninėse juostelėse įrašytų programų anglų kalba turinio ir įrekdavimo. Programas redaktoriai įvertino teigiamai, pareiškė norą jas gauti ir ateity, o taip pat suteikė ir konstruktyvių pastabų. Pažymėtina, kad LB paruoštų programų tikslas kas metai didėja. Vienu iš uoliausių talkininkų yra prie DuBois, Pa., gyvenęs Amerikos lietuvis Walter J. Markalonis, kuris kas metai birželio įvykių ir Vasario 16-osios progomis paruoštas programas įperša dviem vietinėm amerikiečių radijo stotim.

Nauji JAV LB krašto valdybos nariai. JAV LB tarybos prezidentas savo posėdy rugsėjo 20 patikrino iš JAV LB tarybos narių gautus balsavimo vokus ir rado, kad visi JAV LB krašto valdybos pirm. Vytauto Kutkaus pristatyti kandidatai yra patvirtinti šiom JAV LB krašto valdybos pareigom: Juozas Plačas — JAV LB švietimo tarybos pirmininkas, Saulius Anužis — vicepirmininkas specialiem reikalom ir Audronė Kasputytė — sekretorė anglų kalba.

Be naujųjų narių, į JAV LB krašto valdybą įeina: Vytautas Kutkus — pirmininkas, Algimantas S. Gečys — visuomeninių reikalų tarybos pirmininkas, Ingrida Bublienė — kultūros tarybos pirmininkė, Jonas Urbonas — vykdomasis vicepirmininkas organizaciniam reikalom, Aušra Zerr — pirmoji vicepirmininkė politiniam reikalom, dr. Antanas Butkus — vicepirmininkas socialiniam reikalom, Robertas Selenis — vicepirmininkas juridiniam reikalom, Algis Rugienius — vicepirmininkas sporto reikalom, Alfonsas Vėlavičius — vicepirmininkas finansų reikalom, Albertas Misiūnas — sekretorius, Karolis Balyš — reikalų vedėjas ir Virgus Volertas — JAV LJS pirmininkas.

Patvirtintas susitarimas, JAV LB krašto valdyba savo posėdy spalio 5 patvirtino Altos ir JAV LB krašto valdybų atstovų 1980 rugsėjo 13 susitarimo projektą su mintim, kad ateity bus galima susitarti ir kitais esminiais mūsų bendrą veiklą trukdančiais klausimais ir išvystyti glaudesnį bendradarbiavimą. Pagal susitarimą nutarimai įsigalioja abiem valdybom patvirtinus visus punktus. JAV LB krašto valdyba juos jau patvirtino.

Pasitarimas su Reorganizuota Lietuvių Bendruomene. Dr. Antanui Butkui pradėjus privačius pasitarimus su dr. Vytautu Dargiu, JAV LB krašto valdyba svarstė šį klausimą savo posėdy ir padarė šias išvadas: 1) su Reorganizuota Lietuvių Bendruomene mūsų reikalais oficialiai turi teisę tartis tik JAV LB krašto valdyba; 2) kad susitarimas rištų abi puses, jis turi būti patvirtintas dabar vykstančiame teisme su Reorganizuota Lietuvių Bendruomene, žinoma, jei ji sutinka atsisakyti mūsų vardo ir jei atšaukia visas registracijas mūsų vardu.

Lietuvos istoriją anglų kalba rašo net 24 atskiri autoriai, žinomi akademikai specialistai, kurių net 10 yra nelietuviai. Ją leidžia specialiai tam reikalui sudarytas komitetas Bostone. O šį komitetą savo globon dabar perėmė JAV LB kultūros taryba ir šiam reikalui iš Lietuvių Fondo gavo 4,000 dol. Komitetas prieš tai iš Lietuvių Fondo gavo 3,000 dol. Lietuvių istorija anglų kalba bus dviejų tomų, iš viso apie 1,500 puslapių.

Bridges anglų kalba JAV LB leidžiamas mėnesinis laikraštis, paskutiniu laiku gerokai suslūbavo. JAV LB krašto valdyba nutarė apmokėti Darbininkų skolą už siuntinėjamą — 2,536.90 dol. ir skolą už spausdinimą — 4,226 dol. Taip pat nutarė pasiųsti į New Yorką vykdomąjį vicepirmininką Joną Urboną, kad ten vietoj sutvarkytų reikalus su Bridges administratorium ir redaktorium.

RAYMOND KIVITA, lietuvių kilmės nekilnojamo turto prekybininkas, dirba su Century 21 Friendly Realty, 63 West Merrick Rd., Valley Stream, N.Y. 11580. Telef. 516 825-6511. Pasigrozėkit Long Island gamta. Visi modernūs patogumai. Aptarnaujama Valley Stream, Lyndbrook, Malverne, Franklin Square, Woodhaven, Richmond Hill, Queens.

VALDAS C. DUOBA, lietuvis advokatas. 357 Larkfield Road., East Northport, N.Y. 11731. Tel. 516 368-3740. Namų telefonas vakarais tik išimtiniais atvejais 516 757-2671. New Yorko ofisas Lito patalpos: 86-01 114th St., Richmond Hill, N.Y. 11418. Tel. 212 441-2811.

ALICE'S FLORIST SHOP, lietuviškam rajone — lietuviška gėlių parduotuvė. Gėlės įvairiom progom. 846-5454-9527; vakare: 835-4149 107-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N.Y. Čia veikia Darbininko spaudos kioskas.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laido tuves. Kopyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME — Moderni kopyčia, Air-conditioned, A. J. Balton-Baltrūnas, Licensed Manager and Notary Public, 660 Grand St., Brooklyn, N.Y. 11211; ST 2-5043.

BUYUS FUNERAL HOME, Mario Teixeira, Jr. laido tuvių direktorius, New-ark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.), telef. 344-5172. Paruošiamos garbingos laido tuves. Modernios kopyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliam pastatyti.

GARSZVOS LAIDOTUVIŲ ĮSTAIGOS — ŠERMENINĖS: Haven Hill Funeral Home, Inc., 104-38 Jamaica Ave., Richmond Hill, N.Y. 11418; ir Garszva Funeral Home, 231 Bedford Ave., Brooklyn, N.Y. 11211. Modernios, erdvios ir vėsinamos kopyčios. Jau trečia Garszvos šeimos generacija yra New York State laido tuvių direktoriai ir balzmuotojai. Tel. 846-1970. Pageidaujant parūpinamos šermininės bet kurioj miesto daly.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoji vietoj — OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. Telef. 847-2323 (namų telef. 847-4477). Įstaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227. Telef. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuvių pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA — Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai, Dalia ir Albertas Radžiūnas, sav. — 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, N.Y. 11368. Telef. 779-5156.

SPARTA—Rašomos mašinėlės įv. kalbomis, radio, spalv. TV, kompiuteriai, įv. biznio mašinos—pigiausiai. Praneškite kuo interesuojatės ir firmų autentiškus katalogus gausite iš SPARTA sav.: J. L. Giedraitis, 10 Barry Dr. E. Northport, N.Y. 11731. Tel. (516) 757-0055.

Rezidencinės ir Komerinės Nuosavybės
Apartmentai • Kondominiumai • Nuomavimas
FLORIDA REAL ESTATE
Angelė E. Karnienė
REALTOR ••• BROKER ••• NOTARY
3701 Gulf Boulevard, St. Petersburg Beach, Fl. 33706
Telefonas (813) 360-2448. Vakare (813) 345-2738

NAUJAUSIUS 1980 METŲ JAV GAMYBOS AUTOMOBILIUS galima įsigyti gamintojo kaina. Tai galimybė sutaupyti iki 750 dol. ir daugiau. Dėl informacijos skambinti: L. Juozapavičius, 424-2109, arba rašyti: 60-54 70th St., Maspeth, N.Y. 11378.

NEW JERSEY, NEW YORK — Lietuvos Atsiminimai, šeštad. 4-5 val. popiet. NEVDJ 1330 AM kil, ir 7-8 val. vak. 97.9 FM. Dr. J.J. Stukas, Dir. Naujas adresas: 234 Sunlit Dr., Watchung, N.J. 07060. Telef. 201 753-5636.

NEW YORK — Laisvės Žiburs, sekm. 9-10 val. ryto WHBI 105.9 FM. R. Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, N.Y. 11364. Tel. 212 229-9134.

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE SV. JONO KAPINIŲ.

Kasolino MEMORIALS
66-86 80 ST., MIDDLE VILLAGE, QUEENS
Phones: 326-1282 326-3150
TAI MŪSŲ VIENINTELE VIETA — GAUSI PARODŲ SALE

KVEČAS
JONAS
1933 + 1976

VYTIS
KELIONIŲ IR TURIZMO AGENTŪRA

- LĒKTUVAI
- LAIVAI (CRUISES)
- TRAUKINIAI (AMTRAK)
- AUTOBUSAI
- NUOMOJAMOS MAŠINOS
- VIEŠBUČIAI
- ĮDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS
- GRUPINĖS KELIONĖS Į LIETUVĄ

MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTELEMIS JOKIO EKSTRA MOKESČIO UŽ PATARNAVIMĄ PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
2129 KNAPP STREET
BROOKLYN, N.Y. 11229
TEL.: (212) 769-3300

Pabaltiečių laisvės žygyje — demonstracijose prie Jungtinių Tautų kalba demonstracijų vedėjas Inars Ruperts. Nuotr. E. Meilaus

DARBININKAS

The Lithuanian Weekly Published by Franciscan Fathers

341 Highland Blvd. Editorial Office (212) 827-1352
Brooklyn, N. Y., 11207 Business Office (212) 827-1351

Publication No. ISSN 0011-6637

Second class postage paid at Brooklyn, N.Y., Post Office
Subscription per year — \$13.00. Single Copy 25 centsEina nuo 1915 m., 1951 m. sujunge AMERIKA, LDS organą DARBININKA ir LIET. ŽINIĄS. Pre-
numerata metams \$13.00. Straipsnius ir korespondencijas redakcija taiso savo nuostoria.
Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. Už skelbimų, turinį
ir kalbą redakcija neatsako.

Redaguoja REDAKCINE KOMISIJA

Tautinis menas

Kultūros Židinyje surengta tautodailės paroda turėjo ypatingą pasisekimą — ją aplankė per 700 žmonių. Ir tuos žmones čia suvedė lietuviška tautodailė. Tik dėl to lietuviškumo jie čia susirinko. Norėjo pamatyti, pasidžiaugti, net pasimokyti. Ir paroda žiūrovus sustiprino, labiau išryškino jų lietuvišką apsisprendimą bei nusiteikimą.

Bet yra dailininkų, kurie nepripažįsta tautinio nemo — yra tik vienas bendras menas. Didieji stiliai, kaip kokios bangos, pereina visas tautas. Ir tautos, kurdamos tame stiliuje, padaro net internacionalinį meną tautišką. Pavyzdžiui, bendras Europos stilius, barokas, atėjo į Vilnių ir sukūrė net ištisą baroko miestą. Tačiau tas barokas turi ir grynai savitą lietuvišką atmosferą.

Palikime didelius stilius ir didelės problemas spręsti dideliem dailininkam, o mūsų tautinis menas daugiau liečia pritaikomojo meno charakterį. Gi pritaikomasis menas iš savo pusės stengiasi lietuviškai papuošti visą žmogaus buitį.

Kai didieji stiliai atėjo į miestus, į didžiųjų dvarus, didžiūnai puošėsi pagal stilių ir laiko madą, importavo vyną ir indus, papuošalus, o lietuviškas kaimas gyveno uždara gyvenimą. Nemokytas jis savai dainavo, pasakojė pasakas, audė juostas, lovatieses, staltieses, tulpėnų puošė prijuostas, siuvinėjo rąstus į marškinėlius. Niekas jo nemokė, nepatarinėjo iš miesto atėję meisteriai. Tai buvo perduota iš karto į kartą. Jis pats taip jautė ir pats taip kūrė, pridėdamas dar ir savo. Tas menas per šimtus metų subrendo ir giliausiai išreiškė lietuvių sielą, išreiškė kaip kalbą, kaip dainą. Jis pasidarė lietuviškojo gyvenimo būtina dalis.

Kai 19 amžiaus gale susidomėta lietuvių liaudies menu, imta kalbėti, kad štai reikia jį geriau pažinti ir suprasti. Bet

mes neturėjome dar parengtų žmonių. Tie žmonės atėjo tik šio šimtmečio pradžioje. Tada imta fotografuoti lietuviški kryžiai. Tada imta kalbėti, kad savo nacionalinį meną turime išauginti iš savo liaudies meno tradicijų, iš tų gilių gelmių, kurios sukūrė tokį gražų liaudies meną.

Taip kalbėjo ir genialusis M. K. Čiurlionis, kad individualaus lietuviškojo meno pagrindai turi ateiti iš tų pačių senųjų lietuviškojo liaudies meno išstatų.

Dar daugiau susidomėta lietuvių liaudies menu, kai buvo įkurta Kauno Meno mokykla. Tada kilo net sąjūdis — studijuoti liaudies meną ir jo dvasioje kurti savo individualinį meną. Sąjūdis buvo vaisingas, atskleidė naujas kūrybos linkmes, sukūrė gražių paminklų, ypač grafikos srityje. Ir dabar Lietuvos grafika yra labai stipriame liaudies meno poveikyje. Ateidama iš tų pačių ištakų, ji yra tiesiog sūklestėjusi.

Nuo pat susidomėjimo liaudies menu, drauge imta kalbėti, kaip praturtinti savo namų papuošimą. Lietuviškasis interjeras laukė naujų talentingų rankų, kad sukurtų lietuviškus kambarius, net modernius kambarius su modernaus žmogaus reikalavimais.

Ir tai sukūrė ir dabar dar kuria. Tokių atributų, tinkamų lietuviškų kambarių dekoravimui, buvo pilna ir šioje tautodailės parodoje. Skatiname puoselėti tą lietuviškąją pritaikomąją dailę, nes ją reikia išlaikyti, kaip ir kalbą, kaip ir dainą, tautinį šokį. Ta lietuviška pritaikomoji dailė stiprina ir mūsų pačių lietuviškumą, paryškina lietuvišką individualybę. Ypač skatiname jaunimą pažinti šią dailę. Pritaikime prie konkretaus darbo, kad jis išmokyti ir juostas austi, drožinėti. Tegu prieina ir prie lietuviško kilimo, kuris tikrai papuoš jų namus.

“Pradžiapradė žmonių magija mokė tikėti, kad tariamas Žodis yra jau pakankama priežastis tam ar kitam veiksmui arba daiktui tapti. Todėl tai ir nūdienos kalbos, kuriose dar yra išsilikę pradžiapradžiai gavaivi, mus stebina savo magišku pajėgumu — mums nebesuprantama gyvybe!

Mes savo lietuvišką kalbą laikome jau kultūringa kalba: jau pakankamai nebesuvokiame jos gyvybės tiesiogine šio žodžio prasme, jau pakankamai tamsus jos praeitis kelias!

Ateina burtininkas. Atskleidžia nuo Žodžio ūkanas, besisunkėjančius per amžius. Atskleidžia ūkanas, — ir parodo mums žodį, kokias jis buvo pradžioje — iš amžinystės.

Ir vėliau mums Žodis — gyvas ir linksmas, šviesus ir grynas — kaip naujagimis. Ir dar daugiau.

Jo šviesybėje, jo grynume atsispindi jo visa kelionė, kurią jis ištesėjo — pasiekdamas mus! Mūsų bočių — prabočių žygiai ir darbai, jų lūkesiai ir kančios, jų džiaugsmas ir visa, visa, kur tik žmogaus dvasia reiškes — atsispindi burtininko nuskaidrintame žody!

Ir toks burtininkas mums buvo Būga.

Nelyginant koks žinys senų dienų — atėjo, nuskaidrinio, išaukštino. Pakėlė įsiai amžių austą uždangalą — ir mums mūsų žodžiai — kaip Pranciškaus iš Asyžiaus ūkuos žydingintys žiedeliai.”

Balys Sruoga, Baras, 1925, nr. 1, psl. 9-10.

— 0 —

Šitaip poetiškai, bet kartu ir labai širdingai apraudojo didžiausio visų laikų lietuvių kal-

PROF. K. BŪGA — DIDYSIS KALBININKAS

PROF. DR. ANTANAS KLIMAS

Paskaita, skaityta Kultūros Židinyje Brooklyne spalio 12, minint prof. K. Būgos gimimo 100 metų sukaktį. Šią pagerbimo akademiją rengė Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos New Yorko židyns.

Prof. K. Būga gimė 1879, mirė 1924. Jo 100 metų gimimo sukakties minėjimas turėjo būti suruoštas praeitais metais, bet vis pasitaikė techniškų kliūčių, ir minėjimas buvo nukeltas į šių metų spalio 12.

bininkų mirtį poetas Balys Sruoga, rašydamas Bare 1925 metais 1 numeryje, tuojau po prof. Būgos mirties.

Dabar praėjus jau 100 metų nuo Būgos gimimo ir daugiau negu 50 metų nuo jo mirties, laikas ir mokslas patvirtino rašytojo mintis. Nors ir mirė Būga, palyginti, labai jaunas, vos tik sulaukęs 45 metų, tačiau jo nuveikti darbai, jo visas mokslinis palikimas ne tik neprarado savo vertės, bet nuolat svarbėjo ir šiuo laiku yra, be abejo, kertinis lituanistikos bei baltistikos akmuo. Kada tik pažvelgsi į kokį kalbotyros darbą, liečiantį lietuvių kalbą bei baltistiką apskritai, — jame beveik visuomet rasi Būgos pėdsakus. Net ir cituojamas Būga yra labai dažnai — ne kiek nemažiau kaip prieš 55 metus!

Jau iš pat mažens, dar aiškiau nežinodamas — bet gal nujausdamas — savo gyvenimo tikslą, Būga tarsi sirgo kalbos, savo gimtosios kalbos klausimais.

Kai tik pramoko skaityti ir rašyti, jis tuojau pats pradėjo užsi-

rašinėti žodžių šaltinius: mįsles, patarles, dainas ir pasakas.

Vėliau jis savo neišsėmiamą energiją ir nepakartojamą darbštumą nukreipė ypač viena kryptimi: jam vis labiau rūpėjo lietuvių kalbos žodžiai, leksika: žodžių formos, jų kilmė, išsivystymas, jų naudojimas, jų reikšmė — žodžiu, kiekvieno žodžio “gyvenimas”, pilna “biografija”. Todėl ir svarbiausiu savo gyvenimo uždaviniu Būga laikė surinkti, sutvarkyti ir paskelbti visų lietuvių kalbos žodžių pilną rinkinį — pilną žodyną.

O tokio žodyno tuomet nebuvo. Deja, tokio žodyno ir dabar nėra. Iš tikrųjų tokio žodyno niekas ir dabar nedrįsta imtis...

Žodynai prieš Būgą

Lietuvių kalbos žodynų ligi Būgos laikų, teisybė, buvo jau nemažai išleista: Vokietijoje spausdinta Haako, Milkės, Nesselmano, Kuršaičio... Lietuvoje: garsusis Širvydo žodynas ir kiti. (Nesiimsiu čia visų išvardinti...) O kiek buvo pradėta rankraštinų žodynų, tai mes

net ir dabar negalime pasakyti: didžiulis Brodovskio žodynas, Simano Daukanto, Poškos, Ugianskio, pagaliau garsusis kun. Antano Juškos žodynas, kurio dalį, kaip žinome, ir pačiam Būgai teko redaguoti...

Mat, 19-tame amžiuje, suzydėjus ir išsivysčius lyginamajai indoeuropiečių kalbotyrai ir daugelyje kraštų pradėjus rinkti ir leisti didžiulius kalbų žodynus, ta “banga” buvo pasiekusi miegančios Lietuvos, — vartojant Maironio žodžius, — bundančius vaikus...

Tuomet buvo tikima, remiantis dar Hamanno, Herderio, Humbolto, taip pat didžiųjų 19 šimtmečio kalbininkų tikėjimu, kad kiekvienas žodis tai yra tautos turtas, tautos istorija ir kultūros, jos viso gyvenimo veidrodys. Kitaip sakant, kalboje, ypač jos žodyne, leksikone gyvena pati tauta.

Yra galvojama, kad 19-tame amžiuje vien Lietuvoje bent 50 Lietuvos šviesesnių žmonių buvo bent pradėję rinkti, ruošti, rašyti lietuvių kalbos žodynus. Daugelis rankraščių yra dingusių, kiti dar vis atrandami, kitus tik iš užuominų žinome...

Sakysime, tik kaip pavyzdį, kun. A. Kašarauskas (1821-1882) labai plačios erudicijos žmogus: gamtininkas, kraštotyryninkas, archeologas, vėliau po 1863 metų ištremtas į Sibirą, gerai susipažinęs su tuomet, — ypač Vokietijoje — didžiųjų kalbininkų darbais, 1858 m. rašė, žinoma lenkiškai:

“Jeigu kiekvienai tautai, nors ir nedaug pretenzijų turinčiai ir šlove, galima išlaikyti savo kalbą, vartojant ją literaturoje kaip Dievo duotą dalį, tai ką bekalbėti apie lietuvių kalbą, kuri, palyginus su kitomis, yra ne nykštukas, bet tikras milžinas; kurią drąsiai galima pavadinti visų mums žinomų kalbų sanskritu; kuri nuo šiol turės tarnauti ne vien lietuvių tautai, bet, manau, bus būtina reikalinga moksle visoms Europos ir dargi už jos ribų esančioms apsišvietusioms tautoms. Nuostabu, kad tokia svarbi, garbinga Europos kalba taip vėlavo buvo svetimųjų pažinta, kad taip mažai iki šiol buvo pas mus vertinama. Dar nuostabiau, kad pirmaisiais jos garsintojais buvo ne lietuviai ir nelenkai, bet mūsų kaimynai vokiečiai, po jų — prancūzai, anglai, italai ir pagaliau slavai.” (Bus daugiau)

Ažuolo mokyklos kursantai Romuvos stovyklavietėje Huntsville, Kanadoje. Kursantai aplankė vyr. skn. V. Vidugiris iš Los Angeles (viduryje). Nuotr. V. Bacevičiaus

ŽMOGUS — JUDANTI KRYŽKELĖ

KELIONĖS ĮSPŪDŽIAI

Antanas Rubšys,
Manhattan College

40

Ardašir įpėdiniai, atrodo, nebuvo draugiški Vakarams — Romai ir Bizantijai. Dėl krikščionių persekiojimo įsivėlė į ilgus karus. Archeologiniai radiniai atspindi karo grobį.

Archeologija atspindi ir Zaratustros religiją, kuri sasanidų valdymo metu tapo valstybine religija. Šapur I, Ardašir sūnus ir įpėdinis, III a. buvo ypatingas Ahuramazdah garbintojas.

Sasanidų amžiaus archeologija rodo, kad persai naudojo romėnų belaisvių darbu rūmų ir tiltų statyboje. Paimti belaisvėn Romos legionieriai buvo priversti vergauti persams. Likučiai iš sasanidų praeities su dabartina du priešiškus išgyvenimus: tautinio atgimimo svai gulį ir belaisvių namų ilgesį. Persai džiaugėsi atgimimu, o romėnų belaisviai kentėjo namų ilgesį.

Praeities piliakalniai, džiaugsmu ir ilgesiu palaistyti archeologiniai radiniai, mane verčia susimąstyti. Šio “jauno senio”

muziejaus lankymas ima mane labiau dominti.

Sasanidai mokėjo puošti ir lėbauti. Vitrinų vitrinose puošmenų moterims ir sidabrinų indų. Puošmenos iš brangių metalų ir perlamuto. Gausu monetų. Numizmatikui būtų smagu. Tik nuotaiką sugadina ženklas su įrašu: “Kopijos. Originalai buvo rasti pietinėje Rusijoje. Laikomi Leningrado Eremitažo muziejuje”.

Sasanidų dinastiją užgožė Mahometo kalifų-įpėdinių kareiviai iš Arabijos. Persiškas susiliejimas su islamu: Persijos savimonė, dualizmas ir tolerancija, buvo sulieti su Ali, Mahometo žento, aistra vienam Dievui — Allah.

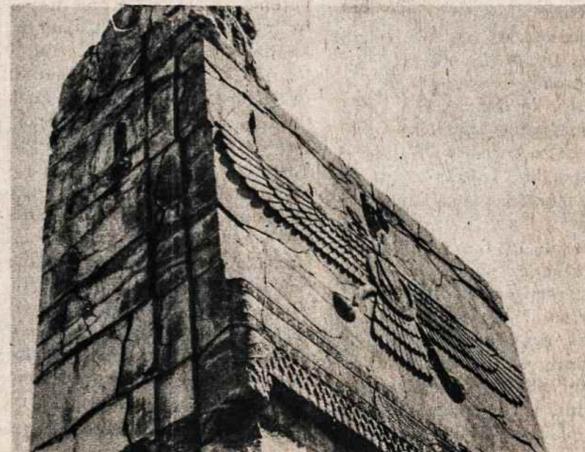
Islamiškoji Persija

Antrasis muziejaus aukštas su dabartine islamiškąją Persiją. Persiškas skyrius kone tuščias — lankytojų jame labai mažai. Islamiškasis gi sklidi būriais beplaukių mokyklinio amžiaus berniukų, mergaičių su gaubtu-

vais, sijonuotų vyrų su turbana ir dengtų moterų. Matyti ir šeimų. Ana, vyras europietiška apsišingęs su žmona pilkame gaubtuve. Moteris neša ant rankų kūdikį. Gal trimetis berniukas, trumpakelnis ir su nykščiu burnoje, žiūri į mane, o su kaire kabinasi į mamos gaubtuvą.

Gausu nišų-mikhrab krypčiai į Mecca nužymėti, sakyklų-mimbar ir maldos kilimėlių. Surinkti iš įvairių vietovių ir laikotarpių. Man įdomiausia vitražai. Persų rankose stiklas tampa perlu ir deimantu!

Aliejinių paveikslų mažai. Man krinta į akis paveikslas su šachu Fath Ali ir jo sūnumi

Ahuramazdah — saulės diskas. Nuotr. A. Rubšio

Abbas Mirza. Jis vaizduoja 1826-1828 metų karą tarp Persijos ir Rusijos. Šachas siunčia savo karių į mūšį su rusais.

Muziejaus skaitykla

Islamiškasis muziejaus skyrius baigiasi biblioteka ir skaitykla studentams ir mokslininkams. Čia sunku surasti laisvą stalą. Studentai ir mokslininkai, iš drabužių sprendžiant, tik persai ir arabai. Saviti sijonai ir turbana rodo, kad jie islamo dvasiškiečiai. Norisi pamatyti ayatul-lah atspindį. Kol kas dar nemoku tokio dvasiško atpažinti. Kalbą užmezgti nedrąsu, nes visi labai rimti ir darbštūs.

Persija man yra mįslė

Vėl prie muziejaus durų. Sėsteliu ant laiptų. Ką tik perėjau per Persijos praeitį — 7000 metų praeitį. Prieš mane gatvė su dabartimi. Istorija — Dievo staklės. Persijos istorinis gajumas — daugiatautės staklės, ryškios ir muziejuje, ir gatvėje.

Archeologija liudija, kad ir Irano plokščiakalnio žmogus nesitenkino medžiokle ir maisto rąkiojimu, bet ėmė sėti javus ir juos pianti bei gyvulius auginti. Indorijai, arba indoeuropiečiai, paliko savo pėdsakus čia jau nuo II prieškristinio tūkstantmečio. Pagal Herodotą, graikų istoriką, dvi tautos ėmė išryškėti: medai ir persai. Medija Persijos šiaurėje IX a. prieš Kristų sukūrė savo karalystę su sostine Ekbatana (nūdien Hamadan), o Persija ėmė reikštis pietuose VI prieškristiniame amžiuje. Medai nepaliko mums savo raštijos. Apie medus tik kiti — asirai ir graikai — daug rašo. Medai buvo kurį laiką patekę po Asirijos letena. Išsilaisvinę iš asirų, jie augo ir plėtėsi persų sąskaiton. Karalius Astyages susigiminiavo su Kiru Didžiuoju — Persijos žvaigžde VI a. Persija, Kiro Didžiojo vedama, tapo vieno pasaulio vizijos pirmūne.

Dualizmas — dvilypė pasaulio samprata — yra atsaiji ir padeda suprasti pasaulį visuotinio

gėrio ir blogio fone. Ir tolerancija padeda žmogui išeiti iš savęs, iš savo genties, iš savo tautos, iš savo rasės. Bendoro gėrio ir blogio savimonė Persijos istorijoje sietina su Zaratustra, o pakanta kitiems — su Kiru Didžiuoju. Kas žmogų jungia? Gerumas ir šviesa. Kas žmones skaldo? Blogumas ir tamsa. Šiame priešiškame dvilypume Zaratustra ir Kiras Didysis atpažino žmogaus didybę — nuosprendį būti geram ir gyventi šviesoje. Vertinti save ir ieškoti sau gerovės, bet ne kito asmens sąskaiton; vertinti savo tautą ir ieškoti jos gerovės, bet kitas tautas gerbiant.

Zaratustros ir Kiro Didžiojo įžvalga tapo achemenidų svaja. Vieno pasaulio vizija užkrėtė graikus. Senojo Testamento Dievo Tauta — žydija, ilgai kentėjusi tremties nedalia Babilonijos imperijoje, susidūrė su persais ir jų vieno pasaulio svaja Kiro Didžiojo amžiuje. Susidūrė ir nustebė! Žydai, Apreiškimo tauta, mokėsi Kiro mokykloje branginti savo tautą ir vertinti kitas.

Žydų tremties pranašas Kirą vadina Mesiju — Dievo Pateptuoju (Iz 45,1), pašauktu nešti išganymą — teisumo pergalę (Iz 41, 1-5).

(Bus daugiau)

VIENOS KELIONĖS PRISIMINIMAI

AURELIJA BALAŠAITIENĖ

23

Antradienis, liepos 17

I Romą išvykstant tik 4 valandą po pietų. Geležinkelio stotis čia pat, taigi reikia išnaudoti dar daugiau kaip pusę dienos nuostabioj Florencijoj. Šį kartą nutariau būti tipingą turistę ir apžiūrėti Florenciją šių dienų perspektyvoje. Savaime suprantama, kad negalima išvengti to, kas jį stovi šimtmečiais.

Netoliese garsiojo Ponte Vecchio yra vietinis turgus. Čia svaigsta galva nuo prekių įvairovės. Tai ne turgus, kuriame perkami vaisiai ir kiti maisto produktai. Tai suvenyrų, aukso, papuošalų, mezzinijų ir porcelano pardavėjų būdelės... Nusiperku papuošalų, galvodama apie savo dukras. Viliuoja mezzinijai, porcelanai dirbiniai. Toliau stebiu modernių krautuvų vitrinas. Batukai nuostabiai gražūs, bet kainos pasakiškos. Galvojau keičiu lyras į dolerių ir nutariau, kad čia apranga ir avalynė tik turistams su storomis pinigėmis.

Pagaliam laikas tęsti kelionę toliau. Iš viešbučio pasiėmė savo sunkėjančius lagaminus, nutraukiam į geležinkelio stotį. Po kelių minučių sėdim traukiny, kuris mus pagaliau nuves į Romą.

Po keleto valandų traukinys sustoja mažoj stotelėj. Ieškau žemėlapy "Torentolo" ir nerandu. Traukinys stovėjo ilgiau kaip valandą. Pasirodo, kad kažkur tuneliuose buvo pagedę elektros laidai. Tarnautojai, neskubėdami, pasišnekučiuodami, peržiūrėdami įrankius, tvarkėsi. Nesvarbu, kad greitas traukinys vėluoja. Tai kasdieninis reiškinys. Keliaujam toliau, užkandžiaudami sausomis bulkutėmis su itališku limonadu... Roma atrodo taip toli.

Pagaliam apie devintą valandą įreidam į bene pačią didžiausią geležinkelio stotį Europoj. Minios pasipila iš traukinių. Dešimties plačių praukių, traukinių ir visas pasaulio kryptis (jei pasaulio riba iš tikro yra Italija), o minio nepaprastai daug vienuolių, kunigų, kurių tarpe susirėsi italai dvasiški su savo plačiasbrylėmis apvaliomis juodomis skrybėlėmis.

Mano bičiulis, susikrovęs mūsų lagaminus, dairėsi turistų informacijos. Staiga vieną pusę parono pastebėjau užrašą "Turistas". Reiškia, ir čia bus taip, kaip ir visoj Europoj.

Palikusi savo bičiulį, nuskubėjau prie langelio. Prieš mane stovėjo jauna studentė su kuprine ant pečių. Aiškiai matėsi, kad iš Amerikos. Ji kažką buvo besakanti gerokai aprūgusios išvaizdos žmogui, sėdinčiam išdžiū už grotais atitverto langelio. Nusiminusi mergina pasitraukė, ir prisitariu aš. Staiga langelis užsidarė. "Ar negaliu gauti kokios nors informacijos?" nedrąsiai paklausiau. "Uždaryta. Žemėlapis galit nusipirkti spaudoje kioskė", nebloga anglų kalba atsakė man jis, kraudamas popieriaus lakštus į netvarkingą stalčių... Pagalvojusi apie mūsų sėkmingą nakvynės ieškojimą Florencijoj, nenusimaniau. Ir vėl pasiūliau savo bičiuliui ieškoti viešbučio kur nors geležinkelio stoties aplinkoj.

Susikrovusi lagaminus į vieną kambarį, stebėjau skubančią minią. Triukšmas buvo didelis, ir atrodė, lyg visas pasaulis būtų sukilęs keliauti į Romą ar iš jos į savo namus. Stotis tikrai sudaro geležinkelio milžino išpūdį. Nuolat skambėjo garsiakalbiais pranešimai, traukiniai dundėjo tai pirmyn, tai atgal, o šnekūs temperamentingi italai, bandydami perrėkti garsiakalbius, vedė pokalbius, gestikuliuodami rankomis ir kalbėdami visu kūnu. Man kartais atrodė, kad aš, nors ir nesuprasdama paskirų žodžių, galėjau nuspėti pokalbių turinį iš judesių ir labai gyvos veido išraiškos.

Laukiau ilgai. Pagaliam pro minią prasiplaukė ir mano bičiulis. Iš jo veido išraiškos supratau, kad reikalai ne kokie, ir apgailestavau nepasinaudojusi paslaugomis, kai mane kalbino ir nakvynę siūlė įvairius plauko neoficialūs turistų "gaudytojai". Prisiminusi savo patirtį Berne, nutariau laukti. "Visi viešbučiai perpildyti. Nė kalbėti nenori. Čia savaitgalio publika", liūdnai skundėsi mano nuvargęs bičiulis.

Nutariau aš pati imtis iniciatyvos, pastebėjusi minioj porterius su kepurėmis, ant kurių buvo viešbučių užrašai. Visi buvo jau užimti iš anksto laukiamų turistų lagaminais. Išėjau į kitą milžinišką patalpą, kurioj matėsi kelionių biurų reklamos.

Deja, visi buvo uždaryti. O tuo tarpu iš vis naujai atvykstančių traukinių ir peroną pylėsi šimtai atvykėlių... Pagaliau prie manęs prisitartin vienas porteris su "San Marco" užrašu ant kepurės. Susikalbėjom. Viešbutis esąs netoliese, vos už keliolikos žingsnių. Taip, galima gauti du kambarius, nors patogumų nedaug... Jau man viskas buvo vis vien.

Sugrįžom prie mano nuovargio žymes rodančio bičiulio. "Radau", beveik garsiai sušaukiau, pasidavusi triukšmingos aplinkos nuotakai.

Paslaugus italas, kažką muredamas po nosim, žonglieriavo su mūsų lagaminais, juos vis per naują sudėdamas ant savo triračio vežimėlio. Sekam jį iš pasok laimingi, kad nereikėjo nakvoti geležinkelio stotyje ant grindų. O ir tokiai nakčiai pasirodė kelevių teko matyti tvankiose, neventiliuojamose laukimo patalpose.

Mūsų porteris buvo stiprus ir greitas. Mikliai stūmė kiek save mūsų lagaminus. Vos spėjom jį sekti, bijodami, kad jis dingis minioj su mūsų lagaminais ir suvenyrais. Pagaliau išėjom į šaligatvį.

Buvo pradėję lyti, bet mūsų lietaus apsiaustai buvo lagaminuose. "Tiek to, viešbuty persiliegsim, išsidžiovinsim. Aš lietaus nebijau. Tik kad greičiau turėtume stogą virš galvų", optimistiškai pasakiau, šluostydamas stambius lietaus lašus nuo veido. Mano daili šukuosena buvo jau permirkusi. Svajojau apie madų saloną, kad, sugrįžusi į Clevelandą, galėčiau pasigirti susitvarkiusi savo šukuoseną amžinojo miesto kuriame nors garsiaame salone... Svajojant buvo lengviau eiti per lietu. O mūsų porteris stūmė lagaminus, sukinėdamasis iš vieno gatvės kampo į kitą.

Pagaliam siauru keltuvu nusisugabonom lagaminus į ketvirtą aukštą. Atidariusi savo kambario duris, net aiktelėjau: siaurute geležinė lova su įtartinis kokybės matracu (tą naktį patyriau, kad ji buvo duobėta ir kreiva) ir mažyčiu kampe stovintiu praustu... su vienu krantu. Reiškia, nebus šilto vandens. Mano bičiulio kambarys už keliolikos durų buvo dar "kuklesnis", jei tai įmanoma įsivaizduoti.

Išsigręžusi savo drabužius, ieškojau vietos jiems pakabinti. Deja, kur besitaikiau, ten lašėtų arba ant lovos, arba ant sausų drabužių. Atsisėdusi ant lovos krašto, ko nepravirkau, bet... Kai po geros valandos susitikom, vis dėlto tas jausmas, kad esam Romoj, kurį laiką mudu nuraminom; bandėm vienas kitam nesiškusti.

Nešiojaisi slaptą projektą, kad po vakarienes nueisiu į registraciją ir reikalaušiu kito kambario, kuriame būtų nors šilto vandens. Apie įmančius šukavimo salonus nebuvo jokios minties, betgi reikėjo susitvarkyti suveltus, šaltu vandeniu išskalautus plaukus. Jei mane dabar matytų mano namiškiai...

Vakarieniavome vietiniame mažame restorane, kuris buvo

tojumais". Kol užsiregistruojam, buvau bepradedanti kalenti dantimis, o prie mano kojų grindyse rinkosi vandens klanėliai. Iš drabužių varvėjo Romos lietaus vanduo.

Pagaliam siauru keltuvu nusisugabonom lagaminus į ketvirtą aukštą. Atidariusi savo kambario duris, net aiktelėjau: siaurute geležinė lova su įtartinis kokybės matracu (tą naktį patyriau, kad ji buvo duobėta ir kreiva) ir mažyčiu kampe stovintiu praustu... su vienu krantu. Reiškia, nebus šilto vandens. Mano bičiulio kambarys už keliolikos durų buvo dar "kuklesnis", jei tai įmanoma įsivaizduoti.

Išsigręžusi savo drabužius, ieškojau vietos jiems pakabinti. Deja, kur besitaikiau, ten lašėtų arba ant lovos, arba ant sausų drabužių. Atsisėdusi ant lovos krašto, ko nepravirkau, bet... Kai po geros valandos susitikom, vis dėlto tas jausmas, kad esam Romoj, kurį laiką mudu nuraminom; bandėm vienas kitam nesiškusti.

Nešiojaisi slaptą projektą, kad po vakarienes nueisiu į registraciją ir reikalaušiu kito kambario, kuriame būtų nors šilto vandens. Apie įmančius šukavimo salonus nebuvo jokios minties, betgi reikėjo susitvarkyti suveltus, šaltu vandeniu išskalautus plaukus. Jei mane dabar matytų mano namiškiai...

Vakarieniavome vietiniame mažame restorane, kuris buvo

Skulptoriaus Petro Rimšos sukurtas Vytauto Didžiojo medalis 1930 metais, kai visa Lietuva šventė Vytauto Didžiojo metus. Spalio 27 sueina 550 metų nuo jo mirties.

GRĮŽTAM Į LIETUVOS KAIMĄ

XIV mokytojų savaitė Kennebunkporte — 4

I Lietuvos kaimą studijų savaitės dalyvius grąžino dr. Bronius Vaškėlis dviem savo paskaitom, pavadintom "Lietuvos kaimas mūsų literatūroj (nepriklausomybės ir okupacijos metais ir išėjimo)". Prelegentas, be abejojimo, nenagrinėjo čia visos literatūros, kurioj aprašomas Lietuvos kaimas, paskaitos rėmuose tai yra neįmanoma, bet pasirinko tik kelis prozaikus ir tik pačius charakteringiausius jų rašytojų veikalus, liečiančius Lietuvos kaimo gyvenimą.

Įžangoj prelegentas pasisakė, kad jis, pasiremdamas savo pasirinktais rašytojais, pavaizduosias lietuviškojo kaimo metamorfozę, pradėdamas senu, tradiciniu kaimu, kur kaimiečiai gyveno bendruomeniškai, kur sodybos buvo vienoj vietoj, o žemė buvo toliau nuo namų, išdailinta rėžiais, pereisįs prie kaimo gyvenimo, kur žemė visa prie sodybos, vadinamos viensėdžiu, ir baigsįs su kolektyvintu kaimu dabartinėj okupuotoj Lietuvoj.

Žemė — tai viskas

Pirmojo tipo kaimą, dr. Vaškėlio nuomone, geriausiai at-

rogumais". Kol užsiregistruojam, buvau bepradedanti kalenti dantimis, o prie mano kojų grindyse rinkosi vandens klanėliai. Iš drabužių varvėjo Romos lietaus vanduo.

Pagaliam siauru keltuvu nusisugabonom lagaminus į ketvirtą aukštą. Atidariusi savo kambario duris, net aiktelėjau: siaurute geležinė lova su įtartinis kokybės matracu (tą naktį patyriau, kad ji buvo duobėta ir kreiva) ir mažyčiu kampe stovintiu praustu... su vienu krantu. Reiškia, nebus šilto vandens. Mano bičiulio kambarys už keliolikos durų buvo dar "kuklesnis", jei tai įmanoma įsivaizduoti.

Išsigręžusi savo drabužius, ieškojau vietos jiems pakabinti. Deja, kur besitaikiau, ten lašėtų arba ant lovos, arba ant sausų drabužių. Atsisėdusi ant lovos krašto, ko nepravirkau, bet... Kai po geros valandos susitikom, vis dėlto tas jausmas, kad esam Romoj, kurį laiką mudu nuraminom; bandėm vienas kitam nesiškusti.

Nešiojaisi slaptą projektą, kad po vakarienes nueisiu į registraciją ir reikalaušiu kito kambario, kuriame būtų nors šilto vandens. Apie įmančius šukavimo salonus nebuvo jokios minties, betgi reikėjo susitvarkyti suveltus, šaltu vandeniu išskalautus plaukus. Jei mane dabar matytų mano namiškiai...

Vakarieniavome vietiniame mažame restorane, kuris buvo

vaizdavo Vincas Krėvė. Čia kaimas yra tipiškai konservatyvus. Tai atskiras, savarankiškas vienetas tarp girių ir miškų. Kaimiečiai čia gyvena labai glaudžio bendruomenėj, tarsi viena didžiulė giminė. Jie pažįsta vienas kitą, žino vienas kito rūpesčius ir vargus, vienas kitam padeda juos vargti. Jie griežtai saugoja savo papročius, tradicijas ir nepaprastai prisirišimą ir meilę prie žemės, kuri yra jų vienintelis turtas ir pragyvenimo šaltinis. Krėvės kaimiečiai taip esą prisirišę prie savo žemės, kad jie visai nebežinotų, ką be jos daryti.

Jie gerai pažįsta ne tik vienas kitą, bet ir visą savo aplinką, gamtą, kiekvieną medį ir krūmą. Jie taip suaugę su ta aplinka, kad yra tartum jos dalis. Užtat, kai sukrinta nukirsta Graiinio liepa, sukrinta ir kerdžius Lapinas. Tada žmonės supranta, kokia atsiranda tuštuma ne tik jų aplinkoj, bet ir pačiame jų gyvenime. Ne visi Krėvės kaimiečiai yra stereotipiškai vienodi. Yra gerokai išsiskiriančių: ir konservatyvių keistuolių, kaip kerdžius Lapinas, ir jau prasi-

rūsyje, laiptais nusileidus gerokai žemyn. Įdomu buvo tai, kad restorano savininkas pats virė, pats patarnavo ir pats tvarkė stalus, talkinamas savo dar labai jaunų vaikų. Kokių aštuonerių metų mergytė nešiojo šakutes ir peilius, o trylikos ar keturiolikos metų sūnus pilstė vyną... Vakariene negalima buvo skųstis, jei kam patinka šalta itališka žuvis ir rūgštus vynas. Tą naktį ilgai negalėjau užmigti, nes nedžiūvo mano plaukai ir vis smigau į naujas duobes lovoje. Rytą atsikėliau kaip sudaužyta ir tuoj, nesitarusi su savo kelionės palydovu, nusileidau žemyn ieškoti geresnio kambario. Buvo nesmagu praustis ir plauti dantis lediniu vandeniu.

Viešbučio tarnautojas, mane pamatęs, jau buvo pasiruošęs sveikintis su plačia itališka šypseną. "Kaip miegojot, Sinjora?"... Nenorėčiau pasakoti savo atsakymo, nes buvau pikta ir nuvargusi. Po ilgų ginčų ir derybų tame pačiame aukšte gavau kambarį su vonia ir balkonu. Iš karto atrodė viskas gerai, ir buvo malonu išsimaudyti karštame vandeny, išsiplauti galvą ir leisti jai išdžiūti, stebint nuostabią Romos panoramą iš tolo. O iš balkono reginys buvo pasakiškas, su Santa Maria Maggiore bokštu artumoj. Ir mano bičiulis po keleto valandų persikėlė į "liuksusinį" kambarį, kuris, deja, neturėjo balkono.

Užtat, kai sukrinta nukirsta Graiinio liepa, sukrinta ir kerdžius Lapinas. Tada žmonės supranta, kokia atsiranda tuštuma ne tik jų aplinkoj, bet ir pačiame jų gyvenime. Ne visi Krėvės kaimiečiai yra stereotipiškai vienodi. Yra gerokai išsiskiriančių: ir konservatyvių keistuolių, kaip kerdžius Lapinas, ir jau prasi-

rūsyje, laiptais nusileidus gerokai žemyn. Įdomu buvo tai, kad restorano savininkas pats virė, pats patarnavo ir pats tvarkė stalus, talkinamas savo dar labai jaunų vaikų. Kokių aštuonerių metų mergytė nešiojo šakutes ir peilius, o trylikos ar keturiolikos metų sūnus pilstė vyną... Vakariene negalima buvo skųstis, jei kam patinka šalta itališka žuvis ir rūgštus vynas. Tą naktį ilgai negalėjau užmigti, nes nedžiūvo mano plaukai ir vis smigau į naujas duobes lovoje. Rytą atsikėliau kaip sudaužyta ir tuoj, nesitarusi su savo kelionės palydovu, nusileidau žemyn ieškoti geresnio kambario. Buvo nesmagu praustis ir plauti dantis lediniu vandeniu.

Viešbučio tarnautojas, mane pamatęs, jau buvo pasiruošęs sveikintis su plačia itališka šypseną. "Kaip miegojot, Sinjora?"... Nenorėčiau pasakoti savo atsakymo, nes buvau pikta ir nuvargusi. Po ilgų ginčų ir derybų tame pačiame aukšte gavau kambarį su vonia ir balkonu. Iš karto atrodė viskas gerai, ir buvo malonu išsimaudyti karštame vandeny, išsiplauti galvą ir leisti jai išdžiūti, stebint nuostabią Romos panoramą iš tolo. O iš balkono reginys buvo pasakiškas, su Santa Maria Maggiore bokštu artumoj. Ir mano bičiulis po keleto valandų persikėlė į "liuksusinį" kambarį, kuris, deja, neturėjo balkono.

Viešbučio tarnautojas, mane pamatęs, jau buvo pasiruošęs sveikintis su plačia itališka šypseną. "Kaip miegojot, Sinjora?"... Nenorėčiau pasakoti savo atsakymo, nes buvau pikta ir nuvargusi. Po ilgų ginčų ir derybų tame pačiame aukšte gavau kambarį su vonia ir balkonu. Iš karto atrodė viskas gerai, ir buvo malonu išsimaudyti karštame vandeny, išsiplauti galvą ir leisti jai išdžiūti, stebint nuostabią Romos panoramą iš tolo. O iš balkono reginys buvo pasakiškas, su Santa Maria Maggiore bokštu artumoj. Ir mano bičiulis po keleto valandų persikėlė į "liuksusinį" kambarį, kuris, deja, neturėjo balkono.

Vakarieniavome vietiniame mažame restorane, kuris buvo

(Bus daugiau)

TEATRO FESTIVALIUI ARTĖJANT

Teatras yra ne vien svarbi meno šaka, bet ir ypatingai reikšminga mum priemonė vaizdžiai perteikti lietuviams brangias idėjas ir įtraukti jaunimą į reiškimąsi scenoj lietuvių kalba.

Džiugu, kad Chicagoy yra komp. Dariaus Lapinsko vadovaujamas Jaunimo Teatras. Antrą Jaunimo Teatrą, galim pasidžiaugti, turi Rochesteris, N.Y., kur gražios iniciatyvos parodo režisoriaus Andrius Cieminis. Tarp laimingųjų kolonijų, kurių įstengė sukurti ir palaikyti savo lietuviškas dramos teatro grupes, yra ir Los Angeles su savo Dramos Sambūriu, vadovaujamu Dalilos Mackalienės. Kanados net dvi didžiosios kolonijos įsteigė reikštingas lietuviškos scenos: Toronte veikia Aitvaras, vadovaudamas Aldonos Dargytės-Byszkiewich, o Hamiltone gražiai reiškiiasi Aukuras, vadovaujamas Elenos Dauguvietytės-Kudabienės. Chicaga didžiujasi savo lietuviška opera, lietuviškais muziki-

niais vaidinimais besireiškiančiu Dainavos ansambliu. Jų statymai dažnai labai priartėja prie profesionalų atliekamų dalykų. Šaulių teatras, vadovaujamas Juozo Petrausko, reiškiiasi kaip mėgėjų teatras.

Lietuviškam teatro scenos menui bus naujas impulsas Chicagoy, Jaunimo Centre, lapkričio 26-30 ruošiamas V-asis JAV ir Kanados teatro festivalis, kuriame pasirodys visos aukščiausios minėtos grupės. Festivalio šeimnininkas — JAV LB kultūros taryba. Sudarytas rengimo komitetas: pirm. Anatolijus Kairys, vicepirm. Jonas Jasaitis, išd. Apolinaras Bagdonas, sekr. Juozas Šlajus, bilietų tvarkytojas Kostas Juškaitis.

Lietuviškų teatro grupių pasireiškimą festivaly bus premijuojamas, suteikiant net penkis žymenis: 1) už geriausiai suvaidintą veikalą, 2) iškiliausią aktorių, 3) labiausiai pasižymėjusiam aktoriui, 4) už geriausias dekoracijas, 5) už geriausias kostiumus. Tai bus lyg tokie lietuviškieji "oskarai". Kas juos laimės, nuspręs specialii komisija, susidedanti iš aktorės Zitės Kėvalaitytės-Visockienės, sol. Dalios Kučėnienės ir dail. Vlado Vijeiko.

Festivalis prasidės lapkričio 26 d., 7:30 val. vak., atidaromą linksmavakariu, kurio programą atliks humoristas aktorius Vitalis Žukauskas, atskridęs iš New Yorko.

Lapkričio 27 d. 2 v. p.p. Chicagos Jaunimo Teatras vaidins L. Dovydeno komediją "Jeigu rasim uranijaus". Vakare — Šaulių teatras statys K. Kielos komediją "Jaunystės eliksyras". Lapkričio 28 d. Rochesterio Jaunimo Teatras pasirodys su A. Kairio "Ku-Ku".

Lapkričio 29 d. 2 v. p.p. Los Angeles Dramos Sambūrius vaidins J. Gliaudos "Čiurlionį". Vakare — Toronto Aitvaras statys J. Grušo dramą "Tevės ir sūnus".

Lapkričio 30 d. 2 v. p.p. Hamiltono Aukuras pasirodys su B. Pukelevičiūtės "Antroji Salomėja painiavoje", o vakare bus žymenų vakaras, kurio metu bus pagerbti pirmas vietas laimėjęs teatras, aktorius, aktorė, dekoracija ir rūbų kūrėjai. Bus pagerbti režisoriai, bus vakariene su jaunimo atliekama menine dailim.

Taigi Padėkos dienos savaitgalis sutrauks visus gyviančius lietuviškus teatrus iš JAV ir Kanados į Chicagą, ir turėsime turiningą dramos festivalį. Tikimasi, kad gauseniu dalyvavimu publika parodys, jog domisi teatru, nori, kad jis išsivijotų išaugtų į stipresnę mūsų kultūrinio gyvenimo apraišką, apjungiant ankstesnius aktorius ir ugdant naujus.

Juozas Prunskis

skriauda čia nėra, kaip paš Baltušį, pagrindinis brožas čia yra daina. Kaimiečiai linksmi, su daina jie sutinka ir gimstantį, ir vedantį, dainuoja jai prabartų.

Mariaus Katiliškio kaimas progresuoja: statoma pieninė, išvedami nauji keliai. Čia braunasi žmonės ir iš kitur, kaip malkakirčiai, melioracijos darbininkai. Katiliškio "Užuovėjoj" taip pat gražiai aprašyti kaimiečiai. Katiliškio kaimas — tai pasikeitę po kokių 50 metų Krėvės Ramūnai, o Katiliškio Dryža — tai Krėvės Misiūnas.

Žemės valdmuo žmogui pro sovietinius akinius

Sovietų okupacijos ir ūkių kolektyvizacijos laikotarpiui nušviesti dr. Vaškėlis rėmėsi šiais to laikotarpio rašytojais ir jų raštais: Jono Avyžiaus romanais "Sodybų tuštėjimo metas" ir "Kaimas kryžkelėje" ir Vytauto Bubnio romanu "Po vasaros dangum". Pirmasis Avyžiaus romanas vaizduoja vokiečių okupacijos laikotarpį, o jo antrasis ir Bubnio minėtasis vaizduoja kolektyvizacijos metą ir jau su kolektyvintus ūkius.

(Bus daugiau)

DIDELIS TIKSLAS, GRAŽUS DARBAS

Viena iš geriausių šių metų naujienų yra gražus, nemažo formato, nors kukliu pilku viršeliu (kietu, drobės išvaizdos) knyga, kurios 400 puslapių kiekvienas turi savo grožį ir prasimą. Tai Broniaus Kviklio "Lietuvos bažnyčios, I, t. — Telšių vyskupija". Vartai, skaitai, skleidži lapą po lapo ir stebiesi knygos turiniu ir autoriaus bei leidėjų ryžtu tokį didžiulį darbą užsiimti. Ir jau pirmą tomą skaityti pabaigus, matai, kad ne tik užsiimėta, žinai, kad jie ir ištesės. Ir tas darbas bus mūsų (egzilės lietuvių) atsiliepiamas, tarsi padėka Lietuvos Kat. Bažnyčios Kronikų leidejam okupacijai. Bus padėka broliam tėvynei, kurie, leisdami pagrindinio leidinio, rizikuoja savo laisve, sveikata, net gyvybe.

Autorius Bronius Kviklys, seriją veikalų apie Lietuvos bažnyčias pradėdamas, rizikavo irgi — gal sveikata, gal praradimu poilsio valandų bei atostogų, gal net materialiais nuostoliais; mes gi, skaitytojai, niekuo nerizikuojame: tik pora dešimčių dolerių, tik gal laisva didesne auka pinigais, kurių dabar mum per daug netrūksta, ir štai turim savo bibliotekom gražias knygas bei paremiam gražų, didingą darbą.

Autorius Bronius Kviklys, visiem jau žinomas kelių tomų veikalų "Mūsų Lietuva" ir kitais spaudos darbais (Draugo redaktorius, įdomių, patriotinių straipsnių autorius), dabar užsiėmė monumentaliu darbu: išleisti šešis toms apie Lietuvos bažnyčias, po vieną tomą kiekvienai vyskupijai. Telšių vyskupijos tomą jau turim.

Žinoma, autorius vienas tokio milžiniško darbo negalėtų atlikti; įvadiniame žody knygoj jis pasisako, kad nemažai medžiagos yra gavęs net iš okupuotos Lietuvos. Ilgai rinkęs nuotraukas, žinias apie mūsų parapijas, apie atskirus pastatus, apie meno vertybes po bažnyčių skliautais... O visa tai suspausti į vieną knygą — irgi nelengvas darbas. Tą darbą atliko jau kitomis knygomis gerai užsirekomendavusi Amerikos Lietuvių Bibliotekos leidykla, kuriai vadovauja foto ir filmų menininkas kun. Algimantas Kežys, SJ. Knyga gal nebūtų pasirodžiusi lietuviškam pasauliui ir be nemažo sąrašo mecenatų.

Knygos redaktoriai (Bronius Kviklys, Paulius Jurkus, kun. Petras Patlaba ir kun. Anicetas Tamošaitis, SJ) atliko darbą labai gerai, be priekaištų. Dailininkas ir techninis redaktorius Petras Aleksa, kaip ankstesnė šios leidyklos knygoje, taip ir šioj parodė didelį sugebėjimą ir skonį. Foto bendradarbiai parinko ir knygoj suderino daugybę labai gražių nuotraukų, retų, net meniškių; malonu knygą vartoti ir kiekvieną nuotrauką atskirai stebėti bei ją grožėtis. Tačiau nuotraukų įtampinimas į knygą, jų "įklavimas", ypač mažesnių grupinių (tame pat puslapy) vietomis galėtų būti geresnis. Kai kur susidaro lyg svyruojančių, kreivų pastatų įspūdis, o tokiame puošniame leidiny to neturėtų būti. Pavyzdžiui: 191 psl. — Kvedarnos bažnyčios fasadas 199 p. — Laukavos bažnyčia, 201 p. — Lecavos varpinė, 244 p. — Pašaltuonio bažnyčios altoriai, 362 p. — Zarėnų bažnyčia, 378 p. — Židikų bažnyčia. Šios pastabos — ne kritika, nes iš tikro nėra blogai, o tik galėtų būti dar geriau; tai galima įvykdyti kituose tomuose apie Lietuvos bažnyčias.

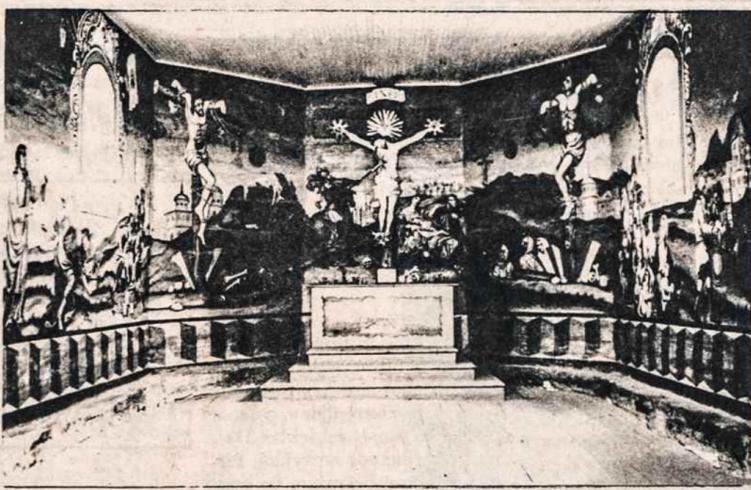
Ne tik čia sukauptų nuotraukų grožis, bet ir pats knygos turinys yra labai įdomus kiekvienam lietuviui, o gal ne vienam ir kitataučiu. Reikia stebėtis, kaip surinkta gausi, autentiška, tiksli ir įdomi medžiaga apie kiekvienos parapijos ar filijos bažnyčią, jos būvusių ir esančių po karą padėti, čia ir jos kūrėjų vardai, net biografijos, jos meninių bei religinių paminklų sąrašai. Reikia tik stebėtis ir džiaugtis. Atrodė, lietuviai savo

meile ir pagarba tikėjimui bei šventovėm pralenks ir baisiausias komunistų persekiojimus ir jų baisių rankų naikinimo darbus. Jei kas ir sunaikinta, tai dabar aprašyta.

Iš knygos matom, koks nuostabus lietuvių, ypač žemaičių uzsispjrimas, kokia kantrybė ir koks ryžtas: kiek kartų bažnyčia sulega, sugriaunama, tiek kartų ji atstatoma. Ir dabar sugriautos, atimtos (kaip Klaipėdos bažnyčia), uždarytos, suniekintos bažnyčios, tikim, bus atstatytos ir atidarytos žmonių dvasinei laisvei ir tikėjimo džiaugsmui išreikšti.

Be smulkaus, vienodo kiekvienos bažnyčios istorijos bei jos inventoriaus aprašymo, yra knygoj ir atskirų mūsų tautos gyvenimo ir jos traggedijos detalių, kurias kiekvienas mes, knygą skaitydami, rasim skirtingai įdomias ir pažymėtinas. Čia tik suminėsiu, kurios man asmeniškai krito į atmintį.

Žemaitijos istorija ypač kruvina (kryžiuočių kovų atžvilgiu). Įvairūs valdovai, laviruodami Lietuvos križių metu, vis žemaičius ar jų dalį atiduodavo kryžiuočiam, bet žemaičiai vis atsispyrė. Užtat krikščionybę jie prisimė vėliausiai Europoj. Bet kai krikščionių tikėjimu persimė ir jį pamilo, tada vėl užsispyrusiai ir atkakliai jo laikėsi. Net ir 16-17 a. protestantizmo banga žemaičių neišmušė iš vėžių; katalikų bažnyčios čia kilo naujos, kartais net pastatus atperkant iš reformatų ir juos perdirbant. Reformatų įsigalėjimas ypač vėl nusilpo vysk. Merkeleliui Giedraičiui Žemaitiją globojant ir šviečiant. Taip pat religinis gyvenimas suklestėjo čia vysk. Jurgio Tiškevičiaus laikais (1633-1649). Švedų puolinėjimam ir marui labai nusiaubus Žemaitiją, vysk. Petras Parčevskis (1649-1659) įsakė bažnyčiose giedoti "Nuo karo, bado ir maro gelbėk mus Viešpatie!" Iš labai šviesių, lietuvių literatūrą ir kalbą globojusių, buvo šie vyskupai: Merkelis Giedraitis, Motiejus Valančius (pavadintas Didžiuoju), Pranciškus Karevičius, Justinas Staugaitis (Lietuvos Nepriklausomybės akto signataras, išleidęs romaną "Tiesiu keliu", kaip atsvarą idėjiskai prieš Putino "Altoriai šešėlyje"); ir kiekvienas Žemaitijos vyskupas buvo ar beveik šventasis, ar kankinys, ar kovotojas už Lietuvą, už jos dvasinę bei religinę laisvę. Vysk. J. Staugaitis ir mirdamas ištare paskutinius žodžius: "Dieve, neapleisk Lietuvos!" Vysk. Vincentas Borisevičius — bolševikų nužudytas (apie 1947). Vysk. Pranciškus Ramanauskas — persekiotas, 10 m. kalėjęs Sibire. Vysk. Liudas Povilonis, dar būdamas klebonu Klaipėdoj, kovojo dėl jų pastatytos bažnyčios, buvo suimtas, kalintas. Iš knygos sužinom, kad (remiantis 1970 L.K. Bažnyčios Kronikomis) komunistai nužudė arba kalino vien iš Telšių vyskupijos 49 kunigus, o penkiem atėmė teisę dirbti. Telšių kunigų seminarija nuo

Žemaičių Kalvarijos (dabar vadinamos Varduvo) Kryžiaus kelių 17 stotis — Nukryžiuojimas. Kopylią dar prieš pirmąjį pasaulinį karą (apie 1909) dekoravo liaudies menininkas Kazimieras Varnelis, čia Amerikoje gyvenančio žinomo dailininko Kazimiero Varnelio tėvas. Nuotrauka paimta iš k. tik išleistos Br. Kviklio knygos "Telšių vyskupija".

1940 uždaryta. Telšių vyskupijos 38 parapijos neturi kunigo; mėgina žmones religiskai aptarnauti gretimų parapijų kunigai.

Ir graudu žiūrėti į sugriautą ar apgriautą bažnyčių nuotraukas, ir džiugu skaityti, kur žmonių drąsa ir pasiaukojimu dar veikia parapijos ar filijos, dar šiaip taip atstatomos ir išlaikomos persekiojamos bažnyčios. Daugely vietų po karo atstatytos bažnytelės — lyg didesni ūki trobesiai ar lyg barakai... Giridi, kad ne taip komunistų dėmesį atkreiptų...

Yra aprašymuose gražių detalių, kurių negaliu išskėti nepamirėjusi.

Pavyzdžiui, Laižuvos parapijoj kitados klebonavo poetas Vienužis (kun. Vienažindys), kan. J. Tumas-Vaižgantas. Čia gyvendamas, kun. Vienažindys jau sunkiai sirgo vėžiu; naujos bažnyčios varpam pamaldom skambinant, jis neiškentė, atsikėlė, svyrudamas ėjo link bažnyčios, sukritęs net šliaužė šliaužė, bet nualpo, buvo parneštas į kleboniją ir jau iš lovos nebeapkilo, mirė.

Varniuose (kur katedroj palaidota 13 vyskupų), prie Šv. Aleksandro bažnyčios, netoli didžiųjų vartų, yra Šv. Roko koplytėlė, pastatyta tiesiai ant žemės; joj buvo nemaža skylė, pro kurią žmonės atlaidų metu ir šiaip rudenį pripildavo obuolių ir kriaušių; kad Šv. Rokas apsaugotų jų sodus nuo žaibų, kirminų, šalčių...

Įdomus kai kurių vietovių vardų kitimas. Pavyzdžiui, 365 knygos puslapy minima, kaip 17 a. buvę Gardai (prie Varduvo upės) buvo vėliau pavadinti Žemaičių Kalvarija, nes, ten įsisteigęs domininkonas, buvo įvestos Kryžiaus kelių stotys, sutraukiančios daugybę maldininkų; ypač kad ten buvo Švč. Mergelės Marijos stebuklingas paveikslas (rastas stebuklingu net 1643, moksliškai, su liudininkais jį ištyrus). Komunistai, nenorėdami religiją primenančių vardų, tą vietovę dabar pavadino Varduva.

RENGIAMASI MOKSLO IR KŪRYBOS SIMPOZIUMUI

Ketvirtasis mokslo ir kūrybos simpoziumas įvyks 1981 lapkričio 26-29 Chicagoj, Jaunimo Centre. Planavimas ir pasiruošimai vyksta jau seniai.

Rugsėjo 3 Jaunimo Centre įvyko organizacinio komiteto posėdis. Jam vadovavo pirm. J. Rimkevičius ir vicepirm. J. Ivanauskas.

Juozas Rimkevičius supažindino susirinkusius su simpoziumo struktūra. Simpoziumo tema: Lietuvių išveivų įnašas į mokslą ir kūrybą. Vyks paskaitos ir pasikalbėjimai įvairiuose Jaunimo Centro kambariuose. Simpoziume dalyvaus daugiau kaip 100 lektorių, daugumas iš Šiaurės Amerikos, nors kai kurie gal bus atvykę ir iš toliau. Lektorius kviečia Mokslinės programos komitetas.

Simpoziumo metu įvyks du suvažiavimai: 1) Pasaulio lietuvių inžinierių ir architektų sąjungos ir 2) Lituanistikos instituto.

Simpoziumo metu rengiamos dvi parodos:

1) Mokslinių darbų paroda. Ją rengia Pasaulio lietuvių inžinierių ir architektų sąjunga.

2) Senosios Lietuvos mitologijos simboliai. Meno paroda, kurią rengia Moterų dailininkų sąjunga.

Planuojami du projektai, kuriuos tikimasi užbaigti iki simpoziumo:

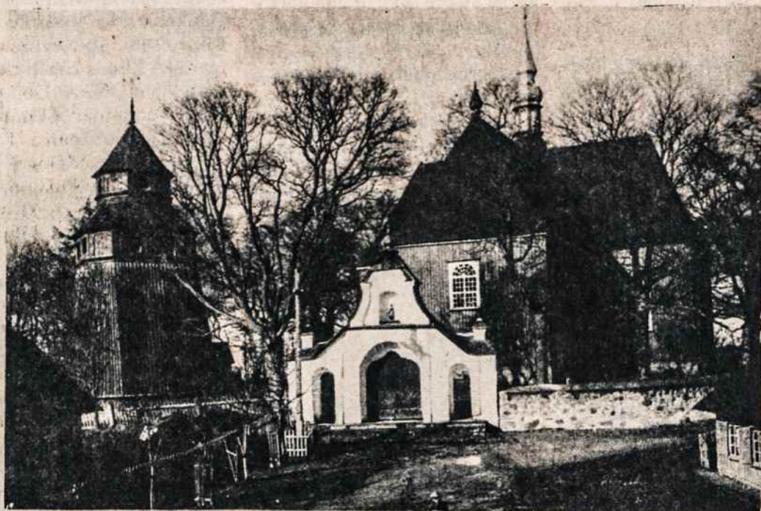
1) Lietuvių mokslininkų profesionalų atlikti darbai — bibliografija.

2) Baigusiujų aukštuosius mokslus už Lietuvos ribų sąrašas.

Organizacinio komiteto sekretoriataj sudaro G. Reinytė ir V. Karelytė.

(Bronius Kviklys: Lietuvos bažnyčios, I t. — Telšių vyskupija. Išleido Amerikos Lietuvių Bibliotekos leidykla — 3001 W. 59 St., Chicago, Ill. 60629. 1980. Kaina nepažymėta.)

Alė Rūta

Šaukėnų bažnyčios ansamblis, 1925 metų etnografo B. Buračo nuotrauka. Sis ansamblis daug kur buvo panaudotas kaip lietuvių liaudies meno pavyzdys. Jo motyvai yra net Kennebunkporto vienuolyno koplyčios galinės sienos dekoracijoje. Nuotrauka paimta iš naujosios Br. Kviklio knygos "Telšių vyskupija".

Atsiųsta paminėti

Kazys Jakubėnas — EILĖ-RASČIAI IŠ VILNIAUS KALĖJIMO. Ilustravo Ada Sutkuvienė. Įdėtas ir poeto atvaizdas. Išleido Mykolas Morkūnas Poezijos dienos Chicagoj 1980 gegužės 30-31. Spaudė M. Morkūno spaustuvė. 48 psl. Kaina 3 dol.

Poetas Kazys Jakubėnas Lietuvoj buvo žinomas kaip švelnios, net ir sentimentalios, nors ir kovingos lyrikos kūrėjas. Taip pat kūrė skambius eilėraščius vaikam. Šios knygos žodžiais — "Gyvenime ir literatūrinėje veikloje šliejosi prie kairiojo lietuviškosios visuomenės sparno. Buvo bendraamžis ir artimas draugas kitų šios grupuotės rašytojų: Kazio Borutos, Petro Cvirkos, Antano Venclovos, Kosto Korsako. Tai buvo borutinio tipo rašytojas, visų diktatūrinių režimų persekiotas ir visiem vergiškai nenulenkęs galvos. Todėl pokario metais, nors draugai sėdėjo valdžioje, vis tiek bolševikų buvo suimtas, kalintas Vilniaus kalėjime, ledinę speigo naktį išvežtas į užmiestį, primuštas, nuogai išrengtas ir paliktas mirčiai. Ten jis ir mirė 1950 m. sausio mėn. 8 d. Šiomet nuo poeto nukankinimo suėjo 30 metų."

Ši knyga sudaryta iš Vakarų pasiekusių Kazio Jakubėno Vilniaus kalėjime rašytų eilėraščių. Jų, ilgesnių ir visai turpų, yra 20. Poeto veidas juose liko toks pat, kaip ir seniau, gyvenant laisvėj. Tai gali paliudyti kad ir šis posmas:

Laisvė žuvo. Laisvė mirė.

Verk, jei tau graudu.

Bet ir ašara nubirus

Greit pavirs ledu.

Visą graudžių eilėraščių rinkinį gražiai užsklendžia šis trumpas eilėraštas:

Išsiėmęs laikrodėlį,

Ziūriu ir stebiuos:

Kaipgi jis dar išsilaike

Šitokius laikuos?

Man širdis, kaip laikrodėlis,

Plaka nuolatos.

Ir džiaugiuos, kad iš kritinės

Neištraukė jos.

Šiame eilėraščių rinkiny mes neieškom aukšto meninio lygio. Eilėraščiai iš sovietų kalėjimo ir didvyris kankinys, juos kūręs, mum šią knygą padaro ypatingai brangią.

Nesiderina su eilėraščiais knygos iliustracijos. Eilėraščiai — paprasti ir aiškūs, iliustracijos — mišlingos.

Aloyzas Baronas — LAIVAI IR UOSTAI. Romanas. Išleido Lietuviškos Knygos Klubas. 1979. Chicago. Viršelis Nijolės Vedegytės-Palubinskienės. 279 psl. Kaina 7 dol.

Autorius, savo talentu ir darbu nuostabiai iškilęs į lietuvių išveivijos produktingiausius ir pranašiausius rašytojus, mirė Chicagoj š.m. rugsėjo 7. Šis romanas ilgame autoriaus knygų sąrašė eina paskutiniu (sąrašą randam šios knygos pradžioj). Dėl to ir dėl literatūrinės vertės Aloyzo Barono gerbėjų ši knyga yra ypatingai branginama.

"Romano veikėjai", rašoma jo aplanke, "ieško naujų uostų, kuriuose galėtų prisiglausti po pavojingo gyvenimo audrų. Nors jie čia svajoja ir kalba apie savo tėvynę, bet toli nuo paliktos tėviškos stengiasi iš naujo kurtis, kad saugiuose uostuose patys būtų saugesni. Nors jie vis kalba apie grįžimą į Lietuvą, bet gyvenimiška tikrovė yra visiškai skirtinga."

Autorius paliko ir neišleistų kūrinių. Vienas iš tokių yra jo humoristinis romanas "Antras pasaulis", kurio ištraukos neseniai buvo spausdinamos Draugo atkarpoj.

Švenčių proga, kai ieškoma dovanų, prisiminkime lietuvišką knygą. Daug lietuviškų knygų turi Darbininko administracija.

WASHINGTON, D.C.

Lituanistinės mokyklos 20 metų sukaktis

Washingtono Kristijono Donelaičio lituanistinė mokykla mini 20 metų sukaktį. Ta proga lapkričio 22 latvių namuose, Rockville, Md., rengia koncertą — vakarą. Programą atliks jauna dainininkė Guoda Puzinauskaitė, kuri muziką studijuoja Baltimorės konservatorijoje, ir pianistas Vytautas Puškorius iš Clevelando. Vakarą rengia mokyklos tėvų komitetas ir kviečia visus Washingtono ir Baltimorės lietuvius apsilankyti.

WATERBURY, CONN.

Liaudies meno paroda

Visą lapkričio mėnesį Silas Bronson bibliotekoje, 267 Grand Street, Waterbury, Conn., vyksta lietuvių liaudies meno paroda. Yra išstatyta daug medžio drožinių, audinių, vario darbų, margučių, gintaro.

Parodą globoja Lietuvių Bndruomenės Waterburio apylinkė. Paroda lankoma: pirmadieniais ir trečiadieniais nuo 9 v.r. iki 9 v.v., kitom savaitės dienom nuo 9 v. iki 5:30 v.v.

O. PLIUSKONIENĖS IR S. CIBO KONCERTAS BOSTONE

Pirmasis šio rudenio koncertas, surengtas So. Bostono Lietuvių Amerikos Piliečių d-jos III a. salėje rugsėjo 21, galima sakyti, buvo "bėgimas su kliūtimis".

Bostono lietuvių Kultūriniai Subatvakariai, šį rudenį minintys savo veiklos 20 metų sukaktį, koncerto programai atlikti pasikvietė Oną Pliuskonienę iš Philadelphijos ir bostonietį Saulių Cibą.

Tas dviejų muzikų pasirodymas turėjo įvykti savotiškai ir senu vardu vadinamoj salėj — Pirmoj ir Antroj bažnyčioj, kur jau ilgesnį laiką savo iškilnesius koncertus rengia pabaltiečiai, o taip pat ir lietuviai, nes ta salė turi jaukią aplinką, puikią akustiką ir koncertinį rojalį, ko mes patys dar vis neturime. Tačiau rugsėjo 21 mūsų miestelis, vadinamas Bostonu, dar vis tebešventė savo 350 metų gimimo sukaktį. Tik mūsų koncerto išvakarėse buvo paskelbta, kad tą dieną toji miesto dalis, kur stovi Pirmą ir Antrą bažnyčią, nebus įvažiuojama ir net sunkiai įeinama, nes ten žygiuos sukaktuvių paradas, bus įvairūs Bostono liaudies pasirodymai ir pasilinksminimai, be abejonės, laisvės ir džiaugsmo vardan bus prižarstyta daugybė tuščių butelių ir kitokių atlaikų, spaudos tvirtinimais — tose iškilnėse dalyvaus apie milijonas bostoniečių ir jų svečių.

Maža to, ir besibaigianti vasara rugsėjo 21 juokų nedarė — karšti Floridos vėjai atpūtė tiesiog šlapia 90 laipsnių šilumą. Visa tai Kultūrinių Subatvakarių ir minimo koncerto rengėdam, kurių priekyje stovi inž. Edmundas Cibas, irgi nebuvo juokai — koncertą per vieną naktį teko perkelti į savąją salę So. Bostone (dėkui Dievui, tą dieną ji nebuvo užimta), reikėjo jam apskriai pašokinėti per staigą atsiradusias kliūtis. Bet nelemtas nuotykis baigėsi laimingai — tikrai įdomus ir geras koncertas dabar jau praėity.

Amerikos lietuviai dar vis kasmet surengia nemenką kiekį ryškių ir meniniu požiūriu gan gerų koncertų. Deja, ilgainiui tų koncertų programos regimai supilkę, beveik kiekviename koncerte galima išgirsti nemenką kiekį jau daugelį kartų girdėtų ir gerokai "nugiedotų" muzikos kūrinių (nereikia jų mesti už tvoros, tik reikia žinoti, kad net ir labai gera daina kartais turi nors dešimt metų pailsėti, kad ji vėl galėtų sužerėti savo "jaunyste").

Rugsėjo 21 koncertas Bostone tuo požiūriu buvo maloni staigmena, nuosirdžiai pagirtina solistės O. Pliuskonienės pastanga. Į tą nedažną įvykį turėtų rimtesnį dėmesį atkreipti ir kiti mūsų dainininkai, kurie dar mielai žengia į koncertų scenas.

Solistė Ona Pliuskonienė, ilgesnį laiką nelengvai padirbėjusi, į Bostoną atvežė naują ir mažai kieno girdėtą koncerto programą (beveik visi lietuvių kompozitorių kūriniai buvo premjeriniai, o tarptautiniai muzikos klasikai, savaime suprantama, jau ne pirmą kartą dainuojami). Solistė tuos dalykus paruošė, jų muzikinę mintį atskleidė, padėjo Hartfordo universiteto profesorius Vyt. Marijošius. Jis dalyvavo ir šiame dainininkės koncerte.

Lietuviškojo koncerto daly O. Pliuskonienė, apsirengusi gražiu ir truputį pastilizuotu tautiniu drabužiu, itin jautriai ir subtiliai padainavo St. Šimkaus Pavasario dienele, J. Kačinskio tris dainas — Kai jau saulute, Vai lazdynai ir Kad aš buvau, Sadulia, Jul. Gaidelio Pamiršąją salą (žodžiai Zigmo Gavelio), Vyt. Marijošiaus tris dainas — Vai gavo, gavo, Ko už kalnelių ir Į dainom užlietą lauką žodžiai K. Bradžno). Kaip regim, be St. Šimkaus dainos, labai tinkamos "balsui susildyti", kiti kūriniai buvo nauji, o jeigu ir ne vakar sukurti, tai iš tikro, bent iki šio meto, retai kada

dainuojami. Tuo tarpu visi jie yra įdomūs savaimingi, galį praturtinti ne vieno dainininko pasirodymą.

Kompozitoriai Jer. Kačinskas, Jul. Gaidelis ir Vyt. Marijošius, kiekvienas jų turi savo atskirą individualų kūrybinį braižą bei stilių. Jų darbuose atskamba naujoviški harmoniniai sąskambiai ir naujoviškesnė muzikos komponavimo technika. Jer. Kačinskas tvirtai tebesilaiko atonalinės muzikos baruose, tikrai įdomiai ir originaliai tuose baruose praskambėjo ir jo trys dainos.

Plačios formos kūrinį Pamirštoji sala (kadaise Draugo premijuotas Z. Gavelio eilėraštis) atskambėjo ekspresionistinė Jul. Gaidelio dvasia, į klausytojų širdis bylojanti jautrią kūrėjo širdim.

Vyt. Marijošius nėra dažnas svečias muzikos kompozicijos meno akiračiuose. Be įspūdingai nuskambėjusios jo operos Priesaikos ir kitų anksčiau parašytų ar harmonizuotų dainų, šį kartą išgirdom jo antrą trijų dainų ciklą, kuriam panaudoti poeto K. Bradžno eilėraščiai (pirmo ciklo tekstai buvo Jono Aisčio poezija). Vyt. Marijošius, būv. operos teatro dirigentas, ilgus metus dėstęs dirigavimą ir kitas muzikos disciplinas Hartfordo universiteto Hartt muzikos kolegijoje, puikiai pažįsta kompozicijos meno stilių įvairovę ir žmogaus balso prigimtį. Jo sukurtos dainos neaplaka į populiarumą, į efektingą žaibų taškymą, bet yra savos, mielos, gražios ir marijošiškos.

Antroj koncerto daly, persirengusi į "tarptautinį" drabužį, O. Pliuskonienė padainavo Hugo Wolfo tris dainas — Der verlassene Maegdelein, Das Gartner, Gesang Weylas, Richardo Strausso Befreit, G. F. Haendelio rečitatyvą ir ariją iš op. "Serse", H. Purcellio Dido lamentaciją iš op. "Dido ir Aeneas" ir Verdi ariją iš op. "Don Carlo" (O don fatale). Ir čia išvardinti vokalines muzikos kūrinius mūsų koncerto scenose nedažnai girdimi, taigi ir šiuo požiūriu dainininkė mum padovanavo nemenką pluoštą rečiau girdimų dainų ir operinių arijų.

Ona Pliuskonienė prigimties apdovanota šiltu ir gražaus tembro lyrinio mezzo soprano. Taigi jei kas tikėjosi išgirsti Jerikono dūdą, to nesulaukė. Tačiau kameriniuose koncertuose, visokio pobūdžio koncertuose, svarbu ne balso kiekis, o tai, kaip dainininkas pajėgia atskleisti dainuojamo kūrinio mintį, atseit, kaip jis tą kūrinį interpretuoja. Tuo požiūriu O. Pliuskonienė Bostone buvo aukštumoj. Laisvai ir lengvai, niekur nepaklysdama, ji padainavo minėtas mūsų kompozitorių dainas, kuriom tikrai nestinga harmoninių, ritminių, intonacinių ir intervalinių sunkumų. Tokiu pat muzikiniu pajėgumu ji interpretavo ir svetimųjų kompozitorių kūrinius. O. Pliuskonienė gražiai laikosi scenoje, dainuoja be įtampos, skaidriai ir gražiai skamba jos balso vidurinis registras, šviesūs jos aukštieji tonai, tik kiek tamsesnė balso apačia. Taigi ir Pliuskonienės balsas, ir jos muzikinė kultūra rodo, kad mes turime dar vieną rimtą ir pajėgią dainininkę.

O. Pliuskonienė Bostone padainavo keturiom kalbom — lietuviškai, vokiškai, angliškai ir itališkai, gan gerai apvaldydama tų kalbų tartį. Kai su tokiom koncertų programom einam į svetimą areną, toks kalbų "babelis" pateisinamas. Žinom gi, kad Amerikoj yra stiprių jėgų, kurios tą internacionalizmą koncertų scenose remia ir proteguoja, netgi rodosi, kad tos pačios jėgos privengia ir Amerikos nacionalizmo (prieš nacionalizmą viešai kalba ir šių metų prezidentiniai kandidatai — J. Andersonas pokalby su Reaganu). Kitą vertus, JAV-se anglų kalbai nėra jokių pavojų, tuo tar-

pu dėl savo kalbos išlikimo lietuviai kovoja Tėvynėj ir svetur, todėl, čia rašančio nuomone, savo koncertuose ir svetimus kompozitorius mūsų dainininkai turėtų dainuoti lietuvių kalba. Žinoma, nelengva muzikinių tekstų vertimus gauti, nelengva ir juos padaryti, bet šiek tiek pasistengus, galima juk ir tą kliūtį įveikti.

Antras čia minimo koncerto solistas Saulius Cibas, turbūt apie dešimt metų studijavęs skambinimą fortepijonu, o dabar jau trečio kurso studentas Harvardo Medicinos mokykloj. Pirmoj ir Antroj bažnyčioj jis būtų turėjęs geras pasirodymo sąlygas, o savo gražioj pastogėj jam teko skambinti gerokai apdaužytu ir apdriskusiu pianinu. Bet, kaip sakoma, darbas bijo meistro, tai ir senas muzikos padaragas Sauliaus pabūgo — jaunas pianistas E. Dohnanyso Koncertinį etiudą ir Fr. Liszto Valsus iš op. Faustas paskambino lengva ir tokia pirštų technika, giliai įsijausdamas į tų kūrinių dvasią ir stilių, nors pianas ir nepajėgė visų gražių solisto pastangų ir įdėto darbo. J. Cibas, kaip jau bus M.D., nenorės toli nuo muzikos meno ir jos žavesio bėgti. Jis jau dabar yra stipri pajėga Bostono lietuvių kultūrinėj veikloj.

Saulius Cibas buvo jautrus ir subtylus O. Pliuskonienės palydovas, gana didelę ir sudėtingą koncerto programą darniai su soliste pianinu "padainavęs".

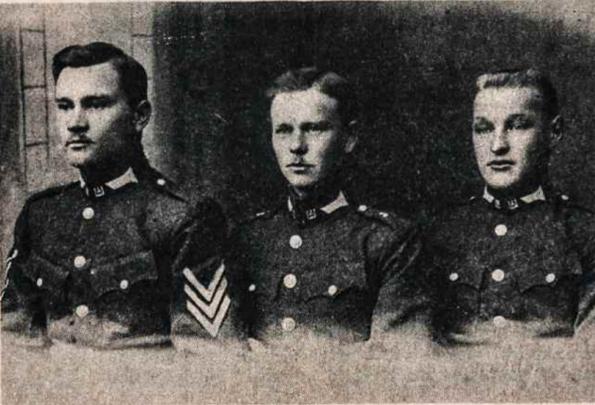
Nepaisant ano nelemto įvykio, Bostono ir jo apylinkių lietuviai į koncertą gausiai susirinko. Abu menininkai buvo priimti ilgais ir karštais plojimais. Bišui padainuota A. Kačanausko Vai gražu, gražu (žodžiai F. Kiršos). Solistė O. Pliuskonienė apdovanota dailia rožių puokšte.

Po koncerto ALTS-gos namuose surengtos vaišės. Ta proga paminėta ir Kult. Subatvakarių 20 metų veikla. Ilgametis ir vis dar nestokojantis ryžto subatvakarių pirmininkas inž. Edmundas Cibas, sąmojais savo kalbą pagražindamas, padarė apie tą veiklą platesnį pranešimą. St. Santvaras paryškino Kult. Subatvakarių užmojus ir programų pobūdį. Žodį tarė ir penkerius metus Kult. Subatvakariam pirmininkavęs inž. R. Veitas, tuos kultūrinius renginius anuomet tikrai atjauninęs. Koncertantų ir svečių vardu kalbėjo prof. Vytautas Marijošius. Su rūpesčiu ir viltim apie So. Bostono Lietuvių Amerikos piliečių draugiją, kurios rūmuose įvyko ir Kult. Subatvakarių sukaktuvinis koncertas, ir jos ateitį prašeko dabartinis jos pirmininkas Danielius Averka.

Paiškėjo ir tai, kad ištisus 20 metų Kult. Subatvakarių komisijoje dirbo Ona Vilėniškienė, ilgą laiką toj komisijoj darbuos Al. Griauzdė ir L. Lendraitis. Deja, iš subatvakarių steigėjų ir darbuotojų tarpo pasitraukė ir jau po žemės velėna guli dail. Vikt. Andriušis, Vl. Mickūnas, Just. Vaičaitis ir Ant. Vilėniškis.

Kult. Subatvakariai ir LK Kultūros klubas ilgą laiką tarp Bostono buvo ryškūs žiburiai. Reikėtų viską daryti, kad jų šviesa dar neužgestų.

St. S.

Trys Lietuvos kariuomenės kareivėliai 1926 metais.

PRIEŠ 60 METŲ

ŽUVO PIRMASIS KARO LAKŪNAS JUOZAS KUMPIS

Prieš 60 metų šokių laiku vyko Lietuvos laisvės karai. Jaunoji Lietuvos kariuomenė kariavo su lenkais, su bermontininkais ir su bolševikais rusais.

Lenkų fronte ties Varėna 1920 spalio 10 kautynėse žuvo Lietuvos jaunutės aviacijos leitenantas Juozas Kumpis. Tai buvo pirmasis karo lakūnas, žuvęs laisvės kariuose. Jį prisimindami ir pagerbdami tuos nariusius karius, kurie iškovojė nepriklausomybę Lietuvai, paprašėme Petrą Jurgelą, Lietuvos kariuomenės kapitoną, parašyti apie šį narsų lakūną, kurį gerai asmeniškai pažinojo. (Red.)

Juozas Kumpis gimė 1901 Šiauliuose. Tėvas Kumpikevičius buvo neturtingas siuveljas, turėjo apie 10 vaikų. Buvo labai sunku verstis ir vaikus leisti į mokyklą. Juozas buvo gabus matematikas ir piešėjas. Savo piešiniais uždarbiaudavo ir tuo būdu prisidėdavo prie šeimos išlaikymo.

Karui prasidėjus, 1914 visa šeima pėsčiom iškeliavo į Rusijos gilumą, į Voronežo miestą, apie 500 kilometrų. Čia pradėjo veikti lietuvių M. Yčo gimnazija, kurion įstojo Juozas ir jo sesuo Antanina. Jiedu įstojo ir į moksleivių ateitininkų organizaciją, kuri čia turėjo arti tūkstančio narių. Jie ugdėsi krikščioniškoje ir tautiškoje dvasioje, kad galėtų prisidėti prie Lietuvos šviesesnės ateities kūrimo.

Ateitininkas ir skautas

Jau įsigijęs skautiško patyrimo ir skautininko laipsnį, iš Ukrainos atsikėliai į Voronežą, įstojau į M. Yčo gimnaziją ir į ateitininkų organizaciją. 1917 rugsėjo 9 visuotiniame ateitininkų susirinkime skaičiau paskaitą apie skautybę, skautų siekius, ideologiją, kuri yra labai artima ateitininkų ideologijai, skautų ugdymosi programą, uniformą, ženklus, patyrimo laipsnius ir speciales. Po susirinkimo tuoj pristatė 8 mergaitės ir 9 jaunuoliai 15-19 metų amžiaus. Tarp jų buvo Antanina ir Juozas Kumpiai. Tuojau įsteigiau pirmąją lietuvių skautų bei skaučių draugovę. Prasidėjo skautiškas ugdymas, įvairūs pratimai, rikiuotės, žaidimai. Visų dvasia buvo pakili. Šie ateitininkai skautai bei skautės jau išsiskirdavo iš kitų savo žvalumu, mandagumu, drausmingumu, paslaugumu.

Bolševikų revoliucijai prasidėjus, man pavyko paskutiniu traukiniu išvažiuoti iš Voronežo pas tėvus. 1917 gruodžio mėnesį ši skautų-skaučių draugovė iširo.

Grižta į Lietuvą

Karui pasibaigus, 1918 Kumpių šeima sugrįžo į Šiaulius. Vaikai tęsė mokslą. Antanina kiek vėliau mirė.

1919 vasario mėnesį rusų-bolševikų kariuomenė buvo užėmus Šiaulius ir didesnę Lietuvos krašto pusę. 1919 visi Voronežo ateitininkai skautai ir šiaip labai daug ateitininkų savanoriai įstojo į steigiamą Lietuvos kariuomenę. Juozas Kumpis su keletu savo draugų moksleivių slapta naktį išvyko iš Šiaulių ir atvyko į Kauną, kur savanorių įstojo į Lietuvos kariuomenę.

Aviacijos mokykloje

1919 kovos 12 buvo įsteigta Karo Aviacijos Mokykla, kurion Juozas tuojau įstojo ir atsidėjo

moksliui. Lapkričio mėnesį Karo Aviacijos Mokyklos mokiniai buvo pasiūsti į Karo Mokyklą, kurioje jie susipažino su karo taktika, šaudymu, kautynių rikiuote ir kt. 1919 gruodžio 16, sėkmingai išlaikęs egzaminus, Juozas Kumpis su kitais Karo Aviacijos Mokyklą baigusiais buvo pakeltas į leitenanto laipsnį.

Jis visada buvo gerai nusiteikęs, savo draugus karininkus gerokai prijuokindavo. Buvo gerbiamas ir mėgiamas.

Aviacijos pradžia

Lietuvos karo aviacija pradžioje buvo silpna. Savų lakūnų (pilotų) turėjome vos keletą, kiti buvo samdiniai vokiečiai. Oro žvalgai buvo lietuviai. 1919 kovose su rusais ties Panevėžiu ir Daugpiliu jie uoliai pasireikė, iš 50-100 metrų aukščio mėtydami bombas ir šaudydami iš kulkosvzdžių.

1919 pabaigoje mūsų kariuomenei, kuri sumušė ir išvyjo iš Lietuvos bermontininkus, atiteko daug karo grobio ir gerokai aviacijos turto, nors ir gerokai prieš sugadinto. Iš lauko buvo sudaryti skridimui tinkami lėktuvai. Buvo parengti nauji lakūnai lietuviai. Ir jau 1920 rudenį mūsų karo aviacija dalyvavo kovose su lenkais.

Aviacija kovose su lenkais

1920 spalio 4 leitenantas Juozas Kumpis buvo paskirtas kovos lėktuvų grupės vadu. Šie lėktuvai, žemai skrisdami, taikliai mėtė bombas į lenkų kariuomenės traukinius bei sandėlius Varėnos geležinkelio mazge ir Su-

Lietuvos karo aviacijos lakūnas leitenantas Juozas Kumpis, pirmasis lakūnas, žuvęs Lietuvos laisvės kariuose 1920 spalio 10

valkuose. Tai buvo pirmas mūsų aviacijos karo žygis. 1930 Vytauto Didžiojo metams skirtas Karo kalendorius pabrėžė, jog Suvalkų ir Varėnos bombardavimą iš lėktuvų lenkai ilgai atmins.

Leitenantas Juozas Kumpis, bombarduojant Varėną, buvo lenkų kulkos pėrsautas per galvą. Paskutinėmis jėgomis jis sėkmingai nuleido lėktuvą prieš pusę ir spalio 10 mirė Marcinkonyse. Lenkų sugrąžintas jo kūnas buvo palaidotas Šiauliuose. Jo žvalgas leitenantas Prancevičius buvo sužeistas, po pusmečio sugrąžintas ir vėliau mirė.

Pasizymėję narsumu, atakumu ir padarę lenkams didelių nuostolių, karo lakūnas leitenantas Juozas Kumpis ir oro žvalgas leitenantas Prancevičius buvo apdovanoti Vyčio Kryžiais.

Vyresnis Juozo Kumpio brolis taip pat buvo Lietuvos kariuomenės karininkas, vėliau du jauniausi broliai buvo Šiaulių tunto skautai.

Pirmoji auka

Leitenantas Juozas Kumpis iš Lietuvos aviacijos karininkų pirmas žuvo karo veiksmuose, būdamas vos 19 metų amžiaus.

Savo patriotizmu, kovingumu ir skaisčiu idealizmu tešviečia jis mūsų jaunimui visuomet!

NEW BRITAIN, CONN.

Moteryų Sąjungos sukaktis

Moteryų Sąjungos Connecticut apygarda šiais metais mini savo veiklos 60 metų sukaktį. Ta proga New Britaino Moteryų Sąjungos kuopa rugsėjo 28 surengė minėjimą New Britaino lietuvių parapijos salėj. Salė buvo pilna sąjungiečių ir svečių. Atvyko sąjungietės iš Waterburio, Hartfordo ir New Haveno su savo gerbėjais.

Prieš pietus maldą sukalbėjo New Britaino lietuvių parapijos klebonas kun. Jonas Rikteraitis.

Papietavus, New Britain kuopos pirmininkė Elena Tamošaitienė visus pasveikino. Apygardos pirmininkė Julė Valantinienė savo kalboj apibūdino apygardos sąjungiečių veiklą. Dar kalbėjo klebonas kun. Jonas Rikteraitis. Apygardos vicepirmininkė Albina Lipčienė apibūdino Moteryų Sąjungos nueitą kelią. Amerikoj ir veiklą dėl Lietuvos ir lietuviybės.

Meninėj programoj Ona Kelly, pritardama kanklėm, o jos dukrai Patricijai pritariant lietuviška birbyne, padainavo keletą lietuviškų dainų. Lietuviškų dainų dar padainavo Elzbieta Liudžiuvienė su dukra Virginija Seaburg, šiai pritariant gitarą. E. Liudžiuvienė pianinu akomponuojant, visi dalyviai sugiedojo Amerikos, Lietuvos ir Sąjungos himnus.

Pabaigoj vyko linksma loterija.

A.D.

Šv. Andriejaus parapijoj

Šv. Andriejaus lietuvių parapija rugsėjo 21 minėjo 85 metų gyvavimo sukaktį. 3 val. popiet mišiose dalyvavo Hartfordo vyskupas pagelbininkas Thomas

Hackett ir 25 kunigai.

Visą dieną bažnyčios mažojoj salėj Jonas Matulis rodė paveikslus iš parapijos istorijos.

Parapijos didžiojoj salėj 5 val. popiet vyko puota, kurios metu meninę programą atliko parapijos choras, vadovaujamas Robert Kelly.

Iškilnėm vadovavo Jonas Matulis. Kalbas pasakė vysk. Hackett, klebonas Jonas Rikteraitis, Conn. valstijos senatorė Nancy Johnson, miestų burnistras William McNamara, Conn. valstijos atstovas Joseph Carper.

Lietuvių savaitė

Trečioji metinė lietuvių savaitė prasidės spalio 18, šeštadienį. Šeštadienį ir sekmadienį parapijos sklype, 396 Church St., vyks didžiulis bazaras. Čia veiks įvairūs laimėjimų, maisto ir pasiūlinskimų kioskai. Bus įvairūs lietuviško maisto. Trečiadienį, spalio 22, bus džiaugsmo naktis. Šeštadienį, spalio 25, įvyks lietuvių vakaras su puota ir stambia loterija. Iš viso yra dvylika laimėjimų, o pirmoji dovana — savaitės kelionė dviem ir Bernudą.

Šiuose renginiuose dalyvauti kviečiami parapiečiai ir visi lietuviai iš gretimų kolonijų. Tik vieniniai veiksmai, galės sėkmingiau siekti savo tikslų.

Rengimo komisijai pirmininkauja kun. Jonas Rikteraitis. Komisijos nariai: Ona Rutkauskienė ir Elzbieta Ona Rutkauskaitė, Jonas Matulis, Kotryna Salka, Juozas ir Elzbieta Ona Liudžiai, Anthony Romero, Donald LeMay, Juozas Leiberis, Jonas ir Rožė Valengavich, Donald ir Violeta Johnson.

Juozas Balčiūnas

RINKIMŲ REIKŠMĖ

Iki JAV prezidento rinkimų beliko labai maža laiko. Pagrindinės politinės grupės yra suintensyvinusios pasirošimus ir rinkiminę agitaciją. Rinkimams teikiama didelės reikšmės, nes prezidento vedama linija nustato vidaus ir užsienio politiką, nuo kurios priklauso viso krašto gerovė.

Kad patrauktų rinkėjus, opojuojantieji kandidatai išeina su dideliais, gražiais pažadais. Tai nesunku padaryti. Bet nuo pažadų nėra sunku ir nusisukti. Turėjome progos tai patirti ir šiame agitacijos laikotarpyje, kada oponentai, matydami savo pažadų nerealiumą, sugebėjo juos mažinti ar net keisti.

Oponentai dažnai nevengia dabartinei vyriausybei ir nepagrįstos kritikos. Tačiau rinkėjams svarbu atkreipti dėmesį ne į pažadus ar nepagrįstą kritiką, bet į atliktus darbus ir politinių grupių platformas.

JAV gyventojų sudėtis yra gausi įvairiomis tautinėmis grupėmis, tačiau, nežinodami to, iki šiol čia dominavo anglosaksai, vykdydami "melting pot" politiką. Etninių grupių žmonės buvo laikomi antraeiliais piliečiais ir nepriekaištingai priekaištingai. Čia kaip tik tenka išskirti svarbią aplinkybę, jog prieš 10 metų prasidėjęs etninių grupių judėjimas susilaukė pritarimo ir paramos iš demokratų. Demokratams reikia atiduoti kreditą, jog "melting pot" politika šiandien yra nustojusi reikšmės ir etninės grupės įgyja svorį bei respektuojamą padėtį JAV politiniame gyvenime.

Tenka pažymėti, jog prezidento Carterio kabinete yra pasiskyrę iš etninių grupių. Taip pat jis yra mus patikinęs, jog sekančioj kadencijoj būtų matoma daugiau pasiskyrimų iš etninių grupių į svarbiuosius valdžios postus. Tai prieš dešimt metų atrodė kaip nepasiekiamas realybė. Taip pat reikia atsiminti, jog kitos politinės grupės etnikam nerodo tokio palankumo ir neteikia lygaus traktavimo, kaip demokratai. Jei rinkimus demokratai pralaimėtų, etnikų, tuo pačiu ir lietuvių, padėtis labai susilpnėtų.

Prezidentas Carteris parodė daug ryžto paskelbdamas žmogaus teisių respektavimą. Nors ir susilaukė daug kritikos, tačiau paskelbtojo principo griežtai laikosi ir reikalauja kitas valstybes to laikytis.

Oponentai bando priekaištauti prezidentui Carteriui, dėl krašto gynybos nepakankamo stiprinimo, tačiau, kritiškos pasaulinės padėties akivaizdžiai, jie priešinasi privalomos karinės tarnybos įvedimui. Nesunku matyti, jog kritika nėra objektyvi.

Taip pat prez. Carteriui bandoma primesti neryžtingumą ir neveiksmingumą, tačiau darbai rodo ką kita. Suplanuotas įkairių gelbėjimo žygis Irane kalba

už tai kad prez. Carteris yra ne tik žodžio, bet ir veiksmo bei ryžto žmogus; gelbėjimo nepasiekimas nesumažina jo ryžtingumo ir veiksmingumo savybių.

Po sovietų invazijos į Afganistaną prez. Carteris ėmėsi griežtų žygių prieš sovietus: grūdų, technologijos prekybos suvaržymų, pasitarimų, konferencijų atšaukimų, Maskvos olimpinę žaidynių boikoto. Tiesa, sankcijos galėjo būti efektingesnės, tačiau ne prez. Carterio kaltė, kad sąjungininkai jo neparėmė šimtu procentų. Dėl sankcijų ir boikoto pasigirdo sąjungininkų išgąstingi balsai, kad prez. Carteris per griežtai užsiangažavo, kad gali sukelti sovietų nepasitenkinimą ir įtampą. Iš-eiti, invazija nėra toks blogas dalykas, kaip griežtas protestas, kuris gali sukelti įtampą! Ar šiuo atveju prezidentas Carteris gali būti pakaltintas kaip stokojuantis ryžto ir drąsos!

Prezidentas Carteris pakartotinai yra pabrėžęs, kad sankcijų sovietam neatšauks tol, kol sovietai neatitrauks kariuomenės iš Afganistano. Tuo tarpu respublikonai su sen. Dole priešaky spaudžia kongresą panaikinti grūdų embargo sovietam, esą tai Sovietam nekenkia, nes grūdus jie gauna iš kitur. Taip, sovietai gauna grūdus iš kitur, bet turi mokėti žymiai aukštesnę kainą ir prarasti kreditus, o tai labai pasunkina sovietų padėtį. Tai patvirtina žinios iš už geležinės sienos apie pasunkėjusią ekonominę padėtį ir pasireiškusį duonos ir maisto trūkumą. Tačiau respublikonai, žvejojami ūkininkų balsus, ramiausiai gali rodyti naivumą ir nesupratimą, kad nebūtų pakaltinti kenkimu valstybės reikalui.

Priekaištai prezidentui Carteriui, kad jis sužlugdė ekonomiką ir privedė prie infliacijos yra nepagrįsti. Reikia atsiminti, kad

ekonominis gyvenimas eina ciklais ir didžiausias amplitudes pasiekia maždaug kas penkiasdešimt metų, ciklai mažesnėm amplitudėm pasireiškia kas 25 ir kas 10 metų, tuo tarpu prezidento Carterio kadencijos laikotarpis dar nesiekia ketverių metų. Infliacijos ir pramonės nustumimo priežasčių tenka ieškoti daug toliau, pasiekiant nedemokratų kadencijas. Šiuo metu gauti duomenys iš komercijos ir darbo departamentų rodo ekonominio gyvenimo gerėjimo žymes: infliacija nukrito iki 12.1 proc., (pernai siekė 13.3 proc.), GNP šiemet jau pasiekė 2 trilijonus 521.3 bilijonų dolerių, pernai sieki 2 trilijonus 329.8 bilijonų, didmenų prekybos kainos nukrito 0.2 proc., nedarbas nukrito iki 7.5 proc. Postūkiui į ekonominio gyvenimo gerėjimo pusę neabejotinai dabar daug kredito tenka atiduoti prezidentui Carteriui, už jo dideles, sumanias pastangas.

Ponios Rosalynn Carter nedalyvavimas lietuvių tautinių šokių šventėj Chicagoj buvo sukėlus lietuvių tarpe nusivylimą, tačiau po išsiaiškinimų buvo gautas Baltųjų Rūmų su apgalvestavimu patikinimas, jog labai nedėkingų aplinkybių susidėtymas sukludė ponios Carter dalyvavimą. Vėliau prezidento Carterio paskyrimas Rimo Česonio į JAV komisiją Madrido konferencijai ir Baltųjų Rūmų atstovų įvairiais atvejais parodytas lietuvių reikalais išskirtinbas atidumas įtikinamai ir neabejotinai rodo Baltųjų Rūmų didelį palankumą lietuviams.

Išvados galima pasakyti, jog prezidentas Carteris ne vien žodžiais, bet ir darbais yra parodęs didelį palankumą lietuvių reikalui ir jų supratimą. To neabejotinai galima tikėtis, ir ateityje. Ko galima tikėtis iš kitų prezidentinių kandidatų, yra nežinia. Rinkimų dieną balsuodami nepadarykim klaidos!

F. Andriūnas

PREZIDENTINIAI RINKIMAI IR MŪSŲ KRAŠTO ATEITIS

Jungtinių Amerikos Valstybių žmonės yra susirūpinę dėl ekonominės krizės didėjimo. Išsilavinę žmonės yra net išsigandę, kad galingiausia ir turtingiausia pasaulio valstybė prarado respektą viso pasaulio valstybių tarpe.

Mūsų dabartinis prezidentas yra malonus, teisingas ir sąžiningas žmogus. Tačiau apgailestaujant tenka pasakyti, kad jis nėra tinkamas vadas mūsų kraštui. Jis nebuvo išrinktas žmonių daugumos, nes už jį balsavo tik 50 procentų. Demokratų partijos vadai jį šaltai priėmė į savo eiles. Rezultatas — kongresas nepasitikejo juo, o jis — kongresu. Ekonomiškai žmonės dėl to nukentėjo.

Mūsų valstybė prarado respektą, neturėdama stipraus vado.

Prezidento klaidos ir silpnybės yra šios:

1. Jis pasirinko netinkamus kabineto narius. Biudžeto sekretorium jis paskyrė savo bičiulį, kuris buvo apkaltintas ir pašalintas iš pareigų.

2. Jis atidavė Panamos kanalą nepalankiam elementam.

3. Pripažino komunistinę Kiniją, kuri yra priešinga demokratijai.

4. Atidarė laisvą, be jokių suvaržymų įvažiavimą į Ameriką žmonėms iš Kambodijos ir Vietnamo.

5. "Išskėstom rankom" jis įleido įvažiuoti 150,000 kubiečių, kurių tarpe yra daug radikalų ir kriminalistų. Amerikiečiai šiam žygiui smarkiai priešinosi, sakydami, kad prezidentas uždėjo

DAYTONA BEACH, FLA.

Daytona Beach ir apylinkėje lietuvių-amerikiečių klubas rugsėjo 27 dalyvavo tarptautiniame dainų ir šokių festivalyje, kuris vyko Riverfront Park, Daytona Beach. Šio festivalio tikslas buvo per dainą, šokį, maistą ir dirbinius daugiau susipažinti su papročiais ir kultūra tautų, kurios sudaro vietinę bendruomenę. Lietuviai šiame festivalyje pasirodė su liaudies meno dirbiniais: buvo išstatyta medžio drožiniai, audiniai, gintaro dirbiniai ir kt., kuriuos surinko, išstatė ir visą festivalio laiką budėjo, atsakydami į lankytojų klausimus apie Lietuvą, klubo pirmininkė Bernadeta Braciutė-Colee ir narys kultūriniam reikalui Juozas Sodaitis. Buvo dalinami ir specialiai paruošti spausdiniai apie Lietuvą ir lietuvių liaudies meną. Atsirado keliolika asmenų, kurie pareiškė esą lietuvių kilmės; daugelis iš jų pareiškė norą įstoti į klubą. Lietuviai savo tautinių

šokių grupės šioje apylinkėje neturi, bet juos trimis nuotaikingai atliktais lietuviškais tautiniais šokiais labai gražiai reprezentavo Tampos International Folk Dance grupė, vadovaujama Ernesto Baizan. Keliolikos šokių grupė dėvėjo autentiškus lietuviškus drabužius. Festivalis sutraukė tūkstantines lankytojų minias ir davė progą lietuviams pasireikšti iš savo liaudies menu, pareikšti savo siekimus ir išskirti dabartinę Lietuvos padėtį.

Praejusio išvežimų minėjimo proga priimtos rezolucijos buvo išsiuntintos JAV prezidentui, senatoriam ir kitiem įtakingiems pareigūnams. Rezolucija buvo paskelbta ir "The Little Sentinel" laikraštyje. Iš State Department Asst. Secretary William J. Dyess gautas laiškas, su aiškiu JAV nusistatymu Baltijos valstybių atžvilgiu nepripažinti sovietų aneksijos. Gauti atitin-

giems ekonominę naštą, juos priversdama statyti daugiau namų, mokyklų ir aprūpinti nepageidaujama elementą.

6. Mūsų prezidentas ir valstybės sekretorius 1978 m. žinojo, kad šachas yra fiziškas ligonis, tačiau leido jam įvažiuoti į Ameriką, nežinodami, kad iranietis vadai juos įspėjo ir prašė nesisileisti, nes jo įvažiavimas sukels didelį nesuspirtimą tarp Irano ir Amerikos. Bet mūsų prezidentas tą įspėjimą ignoravo. Rezultatas — gazolino ir kuro kainos trigubai padidėjo. Jeigu karas tarp Irano ir Irako užsitęs ilgiau, tai katastrofa paliestų visą pasaulį. Mūsų prezidento nežinojimas ir nepatirtis vadovauti gali sukelti pasaulinį karą.

Balsuodami užmirškim partijas, gelbėkim mūsų kraštą!

Adv. Charles P. Kal

Jimmy Carter.

Jo vardas reiškia "Žmogaus teisės" visame pasaulyje

Paskutinė Respublikonų Vyriausybė vengė liesti žmogaus teisių klausimą. Bet ne prezidentas Carteris. Žmogaus teisės jis vadina "Amerikos užsienio politikos siela".

Prezidentas Carteris veikė pasiremdamas savo įsitikinimais žmogaus teisių šventumu. Jis viešai pasmerkė žmogaus teisių pažeidimus iš komunistų pusės. Jis kviesdavo politinius disidentus į Baltuosius Rūmus. Jis užtikrino finansinį nepriklausomumą Lietuvos atstovybei, kaip "vertingam nepripažinimo politikos simboliui".

Belgrado konferencijoj peržiūrint Helsinkio sutarimus, JAV Vyriausybė uoliai gynė žmogaus teises Lietuvoj. Dar toliau, kad užtikrinus tos kovos tęstinumą, paskyrė Amerikos lietuvių Rimą Česonį ir kitus Amerikos etnikus delegatais.

Perrink Prezidentą Carterį ir Viceprezidentą Mondalę. Demokratus!

Paid for by the Carter/Mondale Re-Election Committee, Inc., Robert S. Strauss, Chairman

Pagerbia mūsų vertybes ir gerina mūsų gyvenvietes

Prezidentas Carteris supranta kultūrinio pluralizmo vertę. Štai kodėl jis stipriai palaiko tokias programas kaip Etninio Palikimo Studijos, etniniai menai ir papročiai, bei stipriai pasisako etniniais klausimais Demokratų platformoje.

Carterio vadovavimo metu buvo kreipiamas stiprus dėmesys į vyresnius piliečius ir butų klausimą ypatingai etninių grupių atžvilgiu. Mortgicijų pinigai ir darbo fondai buvo nukreipti į gyvenviečių gerinimą. Prezidentas įsteigė Etninių reikalų įstaigą Baltuosiuose Rūmuose, kad galėtų išgirsti visų mūsų balsą.

Šiemet visi balsuokime už žmogaus teises ir tradicines vertybes!

IŠ VISUR

— Kun. Pranas Masilionis, Sidabravo klebonas (Panevėžio vyskupijos) okupuotoj Lietuvoj mirė spalio 14. Nulitidime liko brolis dr. Juozas Masilionis, gyvenęs Dayton, Ohio. Velionis buvo gimęs 1902, kunigu išventintas 1927.

— JAV Lietuvių Bendruomenės krašto valdyba posėdžiavo spalio 5 Detrote. Tarp kitų nutarimų patvirtino susitarimą tarp Amerikos Lietuvių Tarybos ir JAV Lietuvių Bendruomenės, priimtą rugsėjo 13 Detrote. Altos vadovybė irgi posėdžiavo, bet minėto susitarimo nei patvirtino nei atmetė.

— PLB valdyba spalio 18-19 Chicagoj posėdžiavo su Vliko atstovais. Svarstyti PLB ir Vliko santykiai, stebėtojų pasikeitimas ir bendros informacijos ruošimas.

— Jungtinis Pabaltiečių komitetas Washington'e pasiuntė raštą respublikonų kandidatui Reaganui, reikšdamas nepripažinti jo pareiškimui, kad Sovietų Sąjungai grūdų siuntimo boikotas buvęs nepasiekiamas.

— Solistė Ona Pliuškonienė, akomponuojant muz. Vytautui Marijošui, atliks meninę programą Toronte, Priskėlimo parapijos salėj spalio 26, Putnamo seselių rėmėjų vakarienes — koncerto proga.

kami laiškas ir iš Floridos senatorių Lawton Chiles ir Richard Stone.

Klubo valdyba iš savo lėšų paskyrė kuklias aukas lietuviškiem laikraščiam, kurie dažnai aprašo klubo veiklą: Darbininkui, Dirvai ir Draugui. Taip pat paskirta \$25 auka Lietuvių Bendruomenės švietimo reikalui. (jvs)

— Šešiem vyskupam, iš JAV vykstantiems į vyskupų sinodą Romoj, Lietuvių Katalikų Religinė Šalpa įteikė iš Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos dokumentaciją apie šeimų teisių varžymą okupuotoj Lietuvoj. Reikalų vedėjas kun. K. Pugevicius lydrašty prašė tą klausimą išskirti sinode. Gauti vyskupų atsakymai su pažadais tai padaryti.

— Prof. Antanas Klimas spalio 25, šeštadienį, 7:30 val. vak. Rochester, Šv. Jurgio lietuvių parapijos salėj skaitys paskaitą apie didį kalbininką Kazimierą Būgą. Paskaita rengiama paminėti to didelio vyro 100 metų gimimo sukaktį. Rengia LB Rochesterio apylinkės kultūrinė sekcija.

— Solistė Ma rytė Bizinkauskaitė pirmą kartą Chicagoj dainuos spalio 25 Marijos aukštesniosios mokyklos salėj. Ji dainuos komp. Jeronimo Kačinsko harmonizuotas liaudies dainas, palydint Berklee kolegijos simfoniniam ansamblui, sudarytam iš kolegijos dėstytojų. Koncertas rengiamas Lietuvių Fondo dviejų milijonų surinkimo proga.

Vytautas Kutkus, JAV LB krašto valdybos pirmininkas, rugpiūčio 24 buvo Washington'e pasitarime su Lietuvos atstovu dr. Stasiu Bačkiu, o rugpiūčio 25 jį ryto drauge su Algimantu Gečiu, Algimantu Gurecku ir Ernestu Raskausku dalyvavo valstybės departamente pasitarime su Rytų Europos skyriaus direktorium Bridges ir Baltų skyriaus viršininku Thomas Longo. Tą pačią dieną po pietų dalyvavo Baltųjų Rūmų pasitarime su prezidento Carterio patarėju etniniam reikalui dr. Stephen R. Aiello.

— Kražių monografijai išleisti aukas siūsti adresu: Jonas Žadeikis, 6522 So. Rockwell, Chicago, Ill. 60629.

Prez. Carterio asistentas tautybių reikalui dr. A. Aiello susitinka su dalimi lietuvių komiteto Carter/Mondale rinkimų Česonių namuose, Cinnaminson, N.J. Iš k. F. Andriūnas, dr. Aiello, J. Viesulienė, R. Česonis.

CLEVELAND, OHIO

Skautijos jubilieus

Spalio 25-26 Clevelando skautija švenčia savo gyvavimo 30 metų sukaktį. Kai 1949 pabaigoj ir 1950 pradžioj į Clevelandą atvyko didelė masė savo tėvynę praradusių lietuvių, jų tarpe buvo nemažas skaičius skautų — vadovų ir eilinių narių. Jau stovyklose skautai beveik spontaniškai atsikūrė, sutvirtindami nepriklausomą Lietuvos susiformavusias skautybės tradicijas ir jas tęsdami. Per tą trumpą stovyklinio gyvenimo laiką priaugo eilė naujų vadovų, o vyresnieji, panaudoję visą savo patirties išteklius, atstatė lietuviškosios skautybės veikimą su mintim, kad ji plisytų ir gyvuotų laisvojo pasaulio kraštuose, kur tik begyvena lietuviai.

Clevelande pirmaisiais kūrėmiesi metais, 1949 rudenį, v.s. Stefanija Radzevičiūtė ir v.s. Vincas Kizlaitis pradėjo organizuoti pirmuosius skautų ir skautėlių vienetus, kurie su laiku išaugo į Neringos ir Pilėnų tuntas. Šalia jų a.a. dr. Dominika Kesinaitė atkūrė akademinį skautų sąjungą. V. s. Apolonią Šenbergienę įsteigė pagalbinį neaktyvių skautėlių vienetą — Židinį, kad jame buvusios skautės, jaunų skautų motinos, turėtų progos bendrauti skautiškos šeimos atmosferoj ir, reikalaujant, talkinti vienetų darbui. Jūros skautai, skautininkų draugovė ir skautininkų Ramovė veikia savarankiškai, tačiau bendram reikalui iškilus, dirba drauge. Čia ir didelio pasisekimo turinčios Kaziuko mugės, koncertai, tradicinės Kūčios, Kalėdų vakarienė, stovyklos, iškylos ir suvažiavimai sudaro plačią skautų veiklos barus.

Skautų veikla retai teskelbiama įmantrių, grandioziųjų rengimų plakatais. Jų darbas vyksta sistemingai, tyliai, kaip ramios gyvenimo mokyklos, kurioj vyresnieji bendrauja su jaunesniais, kurioj visi randa bendrą kalbą ir kurioj visi yra broliai ir seserys, jungiami bendro idealo ir bendro darbo. Ir šis jubilieus, kurį organizuoja visų vienetų atstovų sudarytas komitetas, nepasižymi nei grandiozine programa, nei įmantriu banketu. Iškilmingos pamaldos, iškilminga sueiga ir šeštadienio vakaro pobūvis su nuotaikinga ir kuklia programa tik dar pagilins tylią, bei gilią skautybės vėgą.

Clevelando skautija išaugino ištisą eilę asmenybių, kurios pozityviai reiškiasi įvairiausiose mūsų visuomenės gyvenimo srityse. Pirmasis Pilėnų tunto tuntininkas V. Kamantas šiuo metu vadovauja Pasaulio Lietuvių Bendruomenei, s. Aldona Grinienė — kalbėtoja, profesorė, Vytautas Puškorius — pianistas, v.s. Stefa Gedgaudienė — pirmoji lietuvių vadovė, baigusi garsiosius Gilvelio kursus, — visi jie išsinešė į gyvenimą skautiškų idealų pagrindus, o skautijai atiduoda savo duoklę, nežūrint ir kitų kasdieninio gyvenimo įsipareigojimų. Savo tarpe turim tokius garbingus pirmųjų lietuviškos skautijos dienų vete-

ranus, kaip v.s. Valdemarą ir v.s. Apolonią Šenbergus. "Profesinis skautas" Vladas Bacevičius, daugumai pažįstamas kaip mūsų spaudos fotografas žurnalistas, yra ilgiausiai vadijoj išbuvęs asmuo (1953-80). Mūsų skautininkės ir skautininkai dirba liuanistinėse mokyklose, spaudoj, visuomeniniame gyvenime, kaip nuolatiniai talkininkai, darbininkai ir organizatoriai.

Pati būdama skaute nuo ankstyvos vaikystės dienų, aš visada su pasigėrėjimu priėmu išvadą, jog skautų veikla iš tikro yra verta dėmesio jau vien dėl to, kad patys skautai sau reikalauja labai mažą reklamą, panegirikų ar propagandą. Jų suvažiavimai praeina be patoso, banketų ir prakalbų. Jų jubiliejai kuklūs,

Marija Eidukaitytė-Puškorienė

APIE L.K. FONDO SUSIRINKIMĄ

Šeštadienį, spalio 11, įvyko Kultūros Židinio išlaikymui įsteigto Lietuvių Kultūros Fondo penktasis visuotinis narių susirinkimas. Šiuo metu Fonde yra 300 su viršum aktyvių narių, bet susirinkime dalyvavo tik 32. Pridėjus teisėtus įgaliojimus, balsavimuose dalyvavo 95 nariai.

Susirinkimas prasidėjo Tėvo Leonardo Andriekaus, OFM, paskaityta invokacija ir Lietuvos himnu. Nustačius mandatų bei nutarimų komisijas, buvo išklaudyti LK Fondo valdybos pirmininko ir kitų valdybos narių pranešimai. Pirmininkas A. Vakselis trumpai apibrėžė pereinamųjų metų LK Fondo veiklą ir pažymėjo, kad pirmieji metai nuo K. Židinio administracijos perėmimo iš Tėvų Pranciškonų praėjo gana gerai, nors kai kurie reikalai dar tebėra vystymosi padėty. Valdybos pranešimai taip pat išryškino nuveiktus darbus ir pirmųjų metų sunkumus. Labai teigiamą įspūdį padarė LK Fondo finansinis pranešimas, iš kurio matėsi, kad šiuo metu Kultūros Židinis yra išlaikomas be nuostolių. Bingo žaidimų, aukų, nuomos ir narių mokesčių sukeltos pajamos įgalino padėti keletą tūkstančių dolerių į atšarginį fondą, kuris būtų naudojamas nenumatytų išlaidų atvejais. Valdybos pranešimai buvo priimti be didelių priekaištų.

Susirinkime dalyvavo ir svarbiausias Kultūros Židinio idėjos bei statybos vykdytojas, o dabar lietuvių Pranciškonų provincio-

kas ir jų visas darbas. Jų projektai vykdomi be premijų ar kitų skatinančių veiklos priemonių. O vis dėlto nėra gražesnio atostogų laisvalaikio, kaip tikroj skautiškoj stovykloj, gamtoj, savųjų tarpe, su laužais, dainomis, naktiniais žygiais, lauko virtuve ir primityviomis maudyklomis — sustiprėti kūnu ir dvasia. Skautavimas žmones suriša visam gyvenimui tampriais seseriškumo ir broliškumo ryšiais, nežūrint pažūrų, išsimokslinimo ar kitų natūralių gyvenimo skirtumų.

Kai turima gyvenimo siekių

Dar ir šiandien, tais atominio amžiaus, elektroninių stebuklių ir "moters išsilaisvinimo" laikais, vyrų dominuojamame pasaulyje reta kuri moteris prisiveržia į viešumą. Tai daugiausia nepaprastai įtemptų pastangų ir užsispyrimo dėka — šalia talentų ir gabumų. Moterys pasiekia pripažinimą dažniausiai savo asmenišką gyvenimo sąskaiton, nešant šeimos atsakomybę ir kasdieninių "moteriškų" darbų našta. Ir taip gyvenime nepastebim ty, kurių slaptos svajonės su neišpasakojama kantrybe, nemigo naktimis ir užsispyrimu priartina tų svajonių išsipildymą.

Marija Eidukaitytė-Puškorienė, skautėlių veikėja, paslaugi, gyva visuomeninių darbų dalyvė, dviejų suaugusių sūnų motina, šiais metais Cuyahoga Community kolegijoj įsigijo antrą mokslo laipsnį pritaikomojo bibliotekų technologijos mokslo srity, 1978 gavo Associate laipsnį

Clevelando skautijos vadovai ir vienetų atstovai su Clevelando miesto burmistru R. Perk 1975 metais. Nuotr. V. Bacevičius

humanitariniuose moksluose. Baigusi gimnaziją Vokietijoje, studijavo trejus metus Pinnebergo Pabaltijo universitete, vėliau sukūrusi šeimą, ji niekada nenustojo troškimo mokytis, studijuoti, siekti platesnio akiračio. Jos du sūnūs, Gediminas (jau baigęs universitetą magistro laipsniu) ir Linas (dar tebestudijuojąs), sekdami motinos pėdomis, į-

jungė į skautų organizaciją.

Marija Puškorienė pradėjo studijas 1974, sunkiai atliekamą laiką dienos metu tarp pusryčių ir vakarienės sunaudojama savęs lavinimui, ypač susidomėjusi psichologijos mokslu. Po ketverių metų studijų įsigijusi pirmą laipsnį, nutarė savo žinias pritaikyti praktiškam gyvenimui, pasirinkdama bibliotekos mokslo sritį. Savo pavyzdžiu Marija Puškorienė gali įkvėpti moteris, kurios skęsta kasdienybės pilkumo, nepraturindamos savo dvasios papildomu žinojimu, tuo pačiu ir nebespinduliuodamos savo atsinaujinusia dvasia ir savo pavyzdžiu į šeimą ir aplinką.

Aurelija Balašaitienė

MŪSŲ PAČIŲ TALKA INFORMACIJOS SRITY

Pabaltiečių Laisvės Žygių, įvykęs rugsėjo 27, susilaukė daug teigiamų atsiliepimų plačiosios pabaltiečių spaudoj bei visuomenėj. Nors šio straipsnio autorei neteko dalyvauti pačiam žygy (nes turėjo kitų įsipareigojimų tą savaitgalį Chicagoj), įvairūs šaltiniai, iš jaunųjų ir vyresniųjų, pasakojo, kad žygio nuotaika buvo šauni, nemažą dalį pusantrą tūkstančio dalyvių sudarė jaunimas, kalbos buvo ne per ilgos ir uždegančios, eiseina į sovietų ambasadą triukšminga, ir t.t.

Tik, žinoma, apgailestautina, kad žygis nesukėlė New Yorko plačiosios spaudos domesio. Nepasitenkinimas šiuo pralaimėjimu yra iškeliama Rasos Bobelytės straipsny "Demonstravom patys sau", pasirodžiusiam Darbininko spalio 10 d. numery. Ir vėl apgailestautina, kad straipsnio autorės minimos priežastys šiam pralaimėjimui ne visiškai tikslios.

Ji savo straipsny klausia: "Kur buvo šitos demonstracijos spaudos atstovai? Nejaugi mes tokių neturėjome?" Turėjome, ir jie buvo žygy, buvo susitikę ir su NBC įgula. Žygio spaudos komitetas — "Public relations" skyrus — kelias savaites prieš žygi pasiuntė žinias ("news releases") New Yorko apylinkės radijo bei televizijos stotim, laikraščiam bei žinių agentūrom. Adresatų sąrašas susidarė iš maždaug 40 kontaktų. Kelias dienas prieš žygi ir vėl buvo pasiūstas informacinis lapelis apie žygi paskiriem spaudos atstovam, jiem primenant, kur ir kada žygis įvyks, kokia programa numatyta, su kuo susirišti, norint daugiau informacijos, ir t.t. Vyko tiesioginis kreipimasis į spaudos atstovus telefonu, siūlant jiem daugiau informacijos, teiraujantis, kaip viskas vyksta, bandant gauti iš jų pažadą dalyvauti bei raportuoti apie žygio eigą ir tikslą. Gautas pažadas tik iš vienos įstaigos, iš 4-to kanalo, kuris pateikė trumpą pranešimą apie žygi žiūrovam vakarinių žinių metu. R. Bobelytė teigia, kad 4-to kanalo įgula nežinojo, kur kreiptis, su kuo kalbėti. Žygio spaudos atstovė, latvė žurnalistė, su įgula buvo susitikusi ir jai pateikė žinoviškesnę informaciją; de ja, įgula susidarė iš filmų aparatūros operatorių, o ne korespondentų.

Toliau teigiama, kad Sovietų Sąjungoj gyvenantieji nieko tikrai nežinojo apie šį įvyki. Ar tikrai neklystama ir čia? Šitokius įvykius labai seka Radio Free Europe, Radio Liberty ir

Voice of America radijo tarnybos. Žygy dalyvavo Laisvės Radijo ir Amerikos Balso korespondentai, kurie įvairiomis kalbomis, įskaitant ir lietuvių, perdavė už geležinės uždangos plačius pranešimus apie Pabaltiečių Laisvės Žygi.

Taigi žygis bent iš dalies nukambėjo per pasaulį.

Be abejo, žygio rengėjai ir, manau, lietuvių, latvių ir estų visuomenė pergyvena, kad įdėtas darbas ir laikas, ruošiant šį žygi, jau nebe pirmą kartą nepajėgė pilnai sudominti Amerikos informacinio sluoksnio. Ar 15,000 pabaltiečių demonstracija New Yorke prieš maždaug 15 metų atkreipė į save plačiosios spaudos domesį? Atrodo, kad ne. Pabaltiečių Žmogaus Teisių Žygis Washingtone, įvykęs 1977, buvo minimas Washingtono spaudoj tik tada, kada 200 jaunuolių atsiskyrė nuo 4,000 demonstruojančios masės ir stengėsi nelegaliai pribėgti prie sovietų ambasados su plakatais. Vis vien kiekvienu tokiu žygy kas nors yra laimima.

Aišku, kad šio žygio rengėjų pagrindinis tikslas nebuvo išparduoti marškinėlius ar sagas, kaip teigiama. Čia tai tik buvo pašalinis užsiėmimas, bet tuo pačiu ir kietos realybės faktas: reikėjo kaip nors uždirbti pinigų padengti žygio išlaidom.

Kodėl spaudos atstovai nepasirodė, nors jie ir buvo informuojami raštu bei telefonu ir stumiami į žygi ateiti? Galėtume gal pakaltinti "Steuben Day" paradą (kuris, kaip kas teigia, irgi palyginti mažai reklamos gavo) ar iraniečius, kurie netikėtai tą dieną irgi demonstravo prie Jungtinių Tautų. Iš dalies atsakymas glūdi R. Bobelytės straipsny, iš dalies ir šalia jos straipsnio pateiktame Aurelijos Balašaitienės raporte, pasirodžiusiame Darbininko spalio 10 d. numery. Kaip galim reikalauti, kad spaudoj dominuotų mūsų, lietuvių, problemos, jei "mes elgiamės kaip nedrąšūs svečiai svetimuose namuose, o ne kaip tų namų savininkai". Tai citata iš kun. Jurgio Sarausko pasakaitos "Neišnaudojamos galimybės", kur jis nagrinėja naujas kryptis Lietuvos laisvinimo veikloj. Ši idėja ir naudotina informacinėj srity. A. Balašaitienė savo straipsny aprašo Gražiną Kuduokię, kuri būdama lietuvių Amerikos pilietė, nutarė išnaudoti savo teises kaip "lygi su lygiu, ieškanti priemonių savo tikslam siekti". Jos rūpesčiu per Clevelando Moterų Balsuotojų Lygą ten įvyko prezidentinių kandidatų de-

muo, pasirinkdama bibliotekos mokslo sritį. Savo pavyzdžiu Marija Puškorienė gali įkvėpti moteris, kurios skęsta kasdienybės pilkumo, nepraturindamos savo dvasios papildomu žinojimu, tuo pačiu ir nebespinduliuodamos savo atsinaujinusia dvasia ir savo pavyzdžiu į šeimą ir aplinką.

Aurelija Balašaitienė

batai. Jos pastangos buvo aprašytos Clevelando spaudoj, ir visur buvo minima, kad "jos gimimo vieta Lietuva, ir ji yra cituojama kaip motina, kuri savo vaikus moko Lietuvos istorijos ir supažindina su jos kultūra, bet drauge ir Amerikos istorija".

Tai įrodo, kad, tik įsijungdami aktyviai į Amerikos politinį bei informacinį gyvenimą, įstengsim ir mūsų tikslus padaryti realius bei aktualius. R. Bobelytė pastebi, kad, ruošiant įvairius renginius Kultūros Židiny, per dažnai pasitenkinta savo lietuvių visuomenės vidaus gyvenimu, užmirštant kitataučius ar net nelaikant realiu jų noro būti informuojamam. Dažnai kitataučiai pergyvena dėl nežinojimo praleidę tautinių šokių ar kokį kitą kultūrinį renginį Židiny.

Didžiausia dalis šios informavimo naštos turėtų kristi ant jaunosios kartos pečių, nes ji, užaugusi Amerikoje, laisvai kalba angliškai. Kol kas perspektyvos tokiam užsiėmimui gana niūrios, atsižvelgiant į New Yorko lietuviško jaunimo įsijungimą į Pabaltiečių Laisvės Žygio ruošos darbus. Kaip sunku buvo jį pritaikyti prie aktyvaus darbo: vis "neturėjo laiko"! Kaip sunku buvo jį sudominti net smagiu pabaltiečių jaunimo pobūviu, kuris buvo reklamuojamas spaudoj ir per radiją: pasirodė tik dvi lietuviškos!

Šiom dienom sunku toli kur nueiti be pažinčių. (Teisybė, platus straipsnis apie Pabaltiečių Laisvės Žygi pasirodė Ashbury Park Press, nes toj apylinkėj gyvena daug estų ir korespondento draugė yra estė!). Kiek pasireiškė lietuvių profesionalų informacinėj srity? Turbūt galėtume suskaičiuoti ant dviejų rankų pirštų. O dar svarbiau, kiek tų lietuvių profesionalų yra prasimušę informacinėj srity ir neužmiršta savo lietuviškos kilmės bei tautinės pareigos? Skaičius tikriausiai nukristų iki vienos rankos pirštų. Neturint savo tautiečių informacijos srity, mūsų rūpesčiai susilaukia mažai dėmesio. Jei norim, kad mūsų interesai būtų ginami, reikia siekti įtakingų pozicijų, arba turėsim remtis vien dramatiškais žygiais, kaip prisirakinti prie sovietų ambasados vartų, tik taip atkreipiant spaudos domesį.

Pagrindinė mintis tokia: jaunoji karta turėtų siekti tarybų informacijos srity — tai kilni ir tikrai vertinga profesija, kuri galėtų padėti ne tik individui, bet ir bendrai visai grupei. Tie, kurie reiškiasi šioj srity, galėtų liudyti lietuvių rūpesčius, įsijungdami ar papildydami lietuvių veiklą savo konstruktyviais pasiūlymais ir savo darbu. Tokia pagalba yra tikrai visų, norinčių atlikti gerą darbą, laukiama, nes "lašas po lašo ir akmenį prakala".

Gintė Damušytė

Cleveland, Ohio. Iš k.: v.s. V. Šenbergas, vyr. škn. S. Kairys, P. Plateris ir v.s. V. Kizlaitis, kuris 1949 Clevelande pradėjo organizuoti lietuvių skautų vienetą. Nuotr. V. Bacevičius

(nukelta į 10 psl.)

BRONYS RAILA SVEČIUOJASI KULTŪROS ŽIDINY

Los Angeles, Calif., gyvena rašytojas — žurnalistas Bronys Raila, pagarsėjęs savo aštriais straipsniais visuomeninio gyvenimo temomis, literatūriniais straipsniais. Tuos straipsnius jis yra sudėjęs į knygas ir tokių knygų pasirodė jau 10.

Dešimtoji knyga, išleista šiais metais, pavadinta "Vaivos ryškė". Čia sudėtos kalbos, kurias jis pasakė per Laisvės radiją — Radio Liberty. Kalbos skirtos okupuotai Lietuvai.

Susidarė galimybė autoriui su žmona atkelti į šį Atlanto pakraštį. Čia jie, atvykę iš Europos prieš 30 metų, ir yra gyvenę. Atvykę svečiavosi pas Aldoną ir Stepą Mackevičius.

Tokia reta proga susitikti su svečiu rašytoju buvo išnaudota. Vaižganto Kultūros Klubas surengė popietę, skirtą svečiui ir jo knygai. Berengiant atvažiavimo planus, šeštadienio vakaras (spalio 11) buvo užimtas. Turėjo būti koncertas, paskui susipažinimas su neseniai iš Lietuvos atvykusiu Vladu Šakaliu. Bet visa tai atpuolė. Pagalpos liko laisvos. Tada numatytas susitikimas su Br. Raila iš penktadienio perkeltas į šeštadienį.

Vakaronę pradėjo P. Jurkus, pasveikindamas svečių ir ponią. (Jai prisegtas korsažas). Parodyta, kiek Br. Raila parašė knygų. Tas knygas iš bibliotekos parūpino A. Maceika.

Apie Railą, jo vaidmenį, jo raštus kalbėjo Stasys Santvaras iš Bostono. Kalbėjo grakščiai, elegantiškai ir išsamiai. Prisiminė net jo studentavimo dienas, jo veiklą Trečiame Fronte, pasitraukimą iš jo tarpa. Išryškino ir jo žurnalistinius raštus ir taip pat nusakė, kas toji dešimtoji knyga, kokias temas nagrinėja, kaip nagrinėja. Kadangi tai yra kalbos, skirtos radijo programai, tai laikas ribotas. Negalima išsiųsti. Čia visos kalbos sukasi maždaug apie 5 minutes. Tai privertė autorių susiglaudinti, aštrinti žodį ir mintį, daryti stai-

gius sprendimus, sugretinimus. Ir prelegentas gražiai išryškino šias Railos stilistines savybes.

St. Santvaras kalbėjo 45 minutes. Tada trumpą sveikinimo žodį tarė Rimas Česonis, kuris iš Philadelphijos specialiai buvo atvažiavęs, kad pasimatytų su svečiu. Jis pasakė, kad tik Railos straipsniai suformavo jo lietuviškas pažitūras, suformavo ir kalbos naudojimą. Tik iš Railos straipsnių jis pajutęs lietuvių kalbos grožį, jos turtingumą bei stilingumą. R. Česonio kalba buvo trumpa, sklandi ir jaukiai šilta.

Kalba Br. Raila

Savo žodyje svečias pirmiausia pareiškė ilgą padėką visiems, kurie prisidėjo prie šios knygos išleidimo, ypač padėjo Lietuvių Fondui, kuris tam reikalui paskyrė 1000 dol. Padėkojo visiems, kas jį skatino dirbti prie knygos, prie tų kalbų.

Toliau papasakojo, kaip jis pradėjo tas kalbas rengti ir skaityti per Laisvės Radiją. Užkalbinęs jį rašytojas Algirdas Landsbergis ir taip įtraukęs. Tai buvo prieš ketvirtą metų. Tų kalbų autorius ėmėsis, nes tikėtasi, kad susidarys knyga.

Perėjęs per šią įžangą, jis trumpai palietė dabarties gyvenimo aktualijas, daugiausia kalbėdamas apie Vliko užmanymus, darbus, priimtas senas rezoliucijas, nutarimus, prie kurių vėliau nebuvo grįžta, priešingai, net visai užmiršta.

Kas charakteringa, kad jis siūlė visą veiklą iš defensyvos pervesti į ofensyvą, į intelektualų ofensyvą. Tik ofensyvoje būdami, daugiau padarysime Lietuvos laisvinimo darbuose.

Jo kalba užtruko kokia 20 minučių. Savo kalboje jis taip privedė, kad buvo pademonstruotos jo įkalbėtos juostos. Buvo atsivežęs dvi kalbas, kurias techniškai pademonstravo Tadas Alinskas per savo turimą aparatą. Kiekviena kalba buvo penkių minučių ir keliolikos sekundžių. Įkalbėtos paties autoriaus, įkal-

bėtos labai skoningai su visais balso pakilimais, pabrėžimais, nuleidimais. Tai tikras aktorius įskaitymas.

Pirmoje juostoje jis prisiminė Karčiausko poemą, kuri aprašo dabarties gyvenimą Lietuvoje, smarkiai tą gyvenimą kritikuodamas. Čia Br. Raila, labai taikliai pagaudamas poeto mintis, savo logika kritikavo visą komunizmą, gyvenimo santvarką.

Antroji kalba buvo apie naują Drilingos romaną, kur vaizduojama dabartis. Ir čia Br. Raila aštriais žodžiais sukritikavo režimą, demaskavo jį išpūstą, bet faktiškai skurdų gyvenimą.

Tuo ir baigta ši Vaižganto Klubo surengta vakaronė. Toliau visi svečiai buvo vaišinti kavute, kurią parėngė Renata Alinskienė. Visi maloniai pavakarojo, pasikalbėjo su tolimu svečiu. Susirinko į šią vakaronę apie 60.

Br. Raila ir St. Santvaras kitą dieną, sekmadienį, keliavo į New Haveną, kur buvo pakartota ta pati programa. Gi Br. Raila iš New Yorko spalio 16 išvyko į Chicagą, kur aplankys savo draugus.

Pristatyme buvo mažoka knygų. Kiek autorius atsivežė tiek ir buvo parduota. Atsivežė 10 egz., o būtų parduota antra tiek. Tokiais atvejais leidėjai turėtų būti apdairnesni ir knygomis aprūpinti tokius subvimmus. (p.j.)

Solistas Stasys Baras, kuris su solistais Dana Stankaityte ir Jonu Vazneliu atliks programą Darbininko aukaktuviniame koncerte lapkričio 16 Kultūros Židinyje.

Jaunavedžiai su palyda. Iš k.: Birutė L. Bagdžiūnienė, Birutė Bagdžiūnienė, Rasa Šiultienė, Ramutė Vounasis, Dalia ir Rimas Šileikiai, Romas Kildišas, Tomas Bagdas, Algis Puras ir Alex Jomback

PRISIMINTAS PROF. KAZIMIERAS BŪGA

Lietuvių Katdalikų Mokslo Akademijos New Yorko židiny spalio 12 Kultūros Židinio mažojoje salėje surengė prof. Kazimiero Būgos 100 metų gimimo sukakties minėjimą. Ta sukaktis buvo praėjusiais metais, bet taip nutiko, kad dėl techniškių priežasčių buvo net du kartus nukelta. Taip ir pasiekta spalio 12-tos.

Paskaitai buvo pakviestas dr. Antanas Klimas, kalbininkas, profesoriaująs Rochesterio universitete. Išsamioje paskaitoje jis apžvelgė visus profesoriaus Kazimiero Būgos darbus, išryškino jų ypatingą vertę, kaip jis kaupė medžiagą lietuvių kalbos žodynui, kaip tyrinėjo ir rašė, apie vietovardžius, kaip korespondavo su visais to meto garsiaisiais kalbininkais. Dar iki šiandien jo darbai tebėra svarūs, reikšmingi. Jis nulėmė tolimesnį lietuvių kalbos mokslą ir pačios kalbos vystymąsi.

Prelegentas labai mažai tekalbėjo apie jo gyvenimą, kur jis gimė, kaip jis mokėsi. Tą visą praleidęs, susitelkė ties jo darbais. Paskaita buvo labai įdomi, visiem suprantama, nes, kalbėdamas apie kalbos mokslus, gali paskaitą nukelti į tokį stilių, kad supras tik kalbininkai. Dabar paskaita visiem buvo prieinama.

Svečias kalbėjo apie valandą. Paskui atsakinėjo į klausimus. Ir tų klausimų buvo įvairių, vieni bendrai ryškino lietuvių kalbos funkcijas, kiti labiau suaktuvininę ir jo mokslą, jo gyventą epochą. Prelegentas visiem maloniai atsakinėjo. Visa

programa užtruko apie valandą ir 40 minučių.

Minėjimą pradėjo ir baigė dr. Aldona Janačienė, židinio pirmininkė. Ji visiem padėkojo už bet kokį darbą, prisidėjimą, kad šis minėjimas buvo suorganizuotas. Pakvietė visus kvatvės, kurią parėngė Kat. Mokslo Akademijos mecenatė Elena Mickeliūnienė. Čia dabar visi turėjo progos pabendrauti. Svečias prelegentas gana greitai išskubėjo į lektuvą.

Salės gale, kur buvo paskaita, buvo pakabintas prof. K. Būgos škinis portretas, kurį padarė P. Jurkus. Po paskaitos portretas buvo padovanotas svečiui prof. A. Klimui.

Minėjime dalyvavo apie 50. Buvo pakviesta ir prof. K. Būgos dukra Aldona, kuri gyvena Scrantone, Pa., bet ji dėl ligos minėjime negalėjo dalyvauti. (p.j.)

Gintarėliai Kultūros Židinyje renkasi šeštadieniais nuo 10 iki 12 val. Vaikai priimami nuo 2 metų. Informacijos reikalais skambinti tėvų komiteto pirmininkei Nijolei Volod, 212 441-2943. Nuotraukoje iš k. Linas Černiauskas, Arvydas Remeza, Gintaras Radzivanas, Matas Skabeikis, Andrea Volod, mokytoja Rūta Bobelytė, Lina, Petras Vainiai, Kęstutis Bitinas ir Darius Penikas. Nuotr. R. Volod

NEW YORKE

Kun. Ladas Budreckas iš Apreiškimo parapijos Brooklyne persikelia gyventi į Arkivysk. J. Matulaičio namus Putname. Jam išleistuvės rengiamos spalio 26, sekmadienį, tuoj po sumos parapijos salėje.

Albina Mociūnienė, sulaukusi 73 m. amžiaus, spalio 10 mirė Cocksakie, N.Y. Iš Šv. Marijos bažnyčios spalio 13 palaidota Šv. Marijos kapinėse. Jos vyras Juozas mirė kovo mėnesį. Mociūnai anksčiau gyveno Brooklyne, kol Cocksakie nusipirko nedidelį ūkį. Pas juos daug lietuvių yra praleidę savo atostogas.

Kasos Kredito Unija praneša, kad Certificates of Deposit palūkanos šiuo metu pakilo iki 11.75%. Kas turi atliekamų pinigų arba laiko juos banke, gaudami tikrai 5.5% turėtų tuoj pat pasiskubinti ir perversi santaupas į Kasos Kredito Uniją. Kasoje Certificates of Deposit galima imti 500 dolerių sumomis nuo penkių šimtų iki šimto tūkstančių dolerių vertės. Visi indėliai federalinės valdžios įstaigų yra apdrausti iki 100,000 dolerių. Certificates of Deposit galima išsiimti 3 ar 6 mėnesių, arba ilgesnio laiko terminui. Pastovios nuolatinės santaupos Kasoje taip pat neša didesnes palūkanas, negu bankuose. Organizacijom siūloma laikyti savo išdus Kasoje, nes aukštesni procentai pakels jų vertę. Vaikų

santaupos Kasoje taip pat ras pelningesnę atpildą ateitį. Dėl informacijų apie vėliausias Certifikatų palūkanas ir kitais reikalais skambinkite 212 441-6799 darbo valandomis.

LŠST Simo Kudirkos kuopa New Yorke išleidžia stambų dr. Algirdo Budreckio parašytą veikalą apie Lietuvos Didįjį Kuni-gaikštį Algirdą. Knyga jau yra surinkta pranciškonų spaustu-vėje, dabar skaitomos korektūros.

Dail. N. Alperto paroda ren-giama Kultūros Židinyje ateinančių metų kovo 14-15. Dailininkas yra vilnietis, dar prieš antrąjį pasaulinį karą apsigyvenęs Vilniuje, Vilniuje baigęs ir meno mokslus. Su giliu įsi-jautimu jis tapė Vilnių. Daugiausia tai buvo akvarelės. Prieš porą metų jam pasisekė atvyktį į šį kraštą, apsigyveno New Yorke. Lankosi lietuvių parodose. Ir šioje parodoje bus išstatyti tik su Vilniumi surišti paveiksiai.

Dail. Prano Lapės paroda ren-giama lapkričio 22-30 New Canaan, Conn., mieste, Wayne Carriage Barn galerijoje. Atidarymas lapkričio 22, šeštadienį, nuo 5 iki 8 v.v.

A. a. Pranui Čepėnui pagerbti vietoj gėlių prie jo karsto Tautos Fondo laisvės išduki aukojo po 100 dol. Alfonas ir Alvina Wells iš Sun City, Arizona, L.L. Šmulksčiai iš Chicago, Ill., 50 dol. dr. Kazio Griniaus Fon-do valdyba. Už aukas nuoširdžiai dėkoja Tautos Fondo valdyba.

A. a. dr. Jurgio Balčiūno atminimui Tautos Fondui auko-jo: Bronė Balčiūnienė — 45 dol., E. ir R. Šilgaliai — 20 dol., po 10 dol. P. K. Alšėnai, S.H. Idzeliai, dr. Elena Repšienė, 5 dol. O. ir V. Joku-baičiai. Tautos Fondo valdyba valdyba už aukas nuoširdžiai dėkoja.

DONO KAZOKŲ CHORO KONCERTAI

Sergej Žarof vadovaujamas Dono Kazoko choras šiemet pradės savo 54 sezoną. Eilę metų koncertavo tik užjūriuose, šiemet choras pasirodys rytiniuose JAV ir Kanados miestuose. Pirmas šio sezono koncertas įvyko spalio 12 Glen Cove, L.I. Tolimesni koncertai numatyti Washingtono, Philadelphijoje, New Yorke. Trejetas koncertų bus Montrealyje, Toronte. Choras kadaise yra koncertavęs nepriklausomoje Lietuvoje.

Choro tenorų eilėse iki savo mirties 1959 kaip solistas reikėsi Kostas Jurkevičius. Šio sezono sąstate dalyvauja kitas lietuvis, newyorkiečiam gerai pažįstamas bosas Stasys Citvaras. Šiame chore su pertraukomis dalyvauja nuo 1958 metų. Yra šio choro gramafono plokštelių, kur St. Citvaras žymimas solistų tarpe.

Praėjusį sezoną St. Citvaras buvo choro menedžeriu, koncertavo po vakarų Europą, kur choras davė 120 koncertų.

DAR NEINAM Į PENSIJĄ!

Šiais metais Darbininkas švenčia 65 metų sukaktį. Minėjimui pakviesti mūsų iškilieji solistai — Dana Stankaitytė, Stasys Baras ir Jonas Vaznellis bei akompaniatorius muzikas Alvydas Vasaitis. Sukaktuvinis koncertas įvyks šių metų lapkričio 16, sekmadienio popietę.

Šia proga lietuviškos spaudos gerbėjai, ypač Darbininko skaitytojai, kviečiami talkon. Laukiama mecenatų, kurie 65 metų sukakties proga paaukos po 65 dol. — po vieną dolerį už kiekvieną spaudos darbo metus. Tokie aukotojai bus skelbiami kaip garbės rėmėjai ir gaus dovanai vienerius metus Darbininką. Atsiuntę 6.50 dol. bus laikomi Darbininko rėmėjais. Priimamos bet kokio dydžio aukos Darbininko išlaikymui. Nors ir sunkiai dirbęs 65 metus, Darbininkas dar nenori išeiti į pensiją. To nenori ir Darbininko skaitytojai.

Visi kviečiami atsilankyti į sukaktuvinį koncertą, paremti Darbininką pingine au-ka, rasti naujų prenumeratorių.

Darbininko leidėjai, administracija ir redakcija visiem mecenatam, rėmėjam, aukotojam ir talkininkam nuoširdžiai iš anksto dėkoja!

Šiunciu auką Darbininkui paremti:
Mecenasas 65 dol., rėmėjas 6.50 dol.

Vardas, pavardė

Adresas

Neliūski, jei rytmėję tavo juodieji šešėliai apklotų... Kam kartą žydrinė žvytravo, Tas amžiais ilgėsis jos plotų...
Petras Vaičėnas

APIE L.K. FONDO SUSIRINKIMĄ

(atkelta iš 8 psl.)

vaitės dienomis ar šeštadienių rytais vykstantieji polaidotuviniai pietūs, organizacijų suvažiavimų užkandžiai ir panašūs renginiai galės gauti nuolaidą už patalpybų naudojimą.

Uždarius visuotinį LK Fondo narių susirinkimą, tuoj pat įvyko tarybos posėdis, kuriam vadovavo tarybos vicepirmininkas A. Vakselis. Svarbiausias posėdžio punktas buvo pasidalinimas pareigomis. Renginių komiteto darbą apsiėmė naujasis tarybos narys Algis Česnavičius. Ligšiolinis ir ilgametis Kultūros Židinio renginių vadovas Aloyzas Balsys pažadėjo pagelbėti ir

remti naujai pareigas apsiėmusį kolegą Česnavičių. A. Vakselis ir visi kiti tarybos nariai apgalvavo A. Balsio pasitraukimą iš Fondo veiklos, tikėdamiesi, kad jis bus tik laikinas. A. Balsiui buvo išreikšta gili padėka už atliktą darbą.

Kiti tarybos nariai sutiko pasilikti savo ankstesnę pareigose. Šiuo metu LK Fondo tarybos sudėtis yra tokia: tarybos ir teisinio komiteto pirmininkas — V. Vygantas, tarybos vicepirmininkas ir valdybos pirmininkas — A. Vakselis, finansų sekretorė — A. Radzivanienė, K. Židinio priežiūros komiteto — V. Alksninis, finansų planavimo — R. Kezys, renginių

— Alg. Česnavičius, kultūros ir visuomeninių reikalų — Vl. Sidas, jaunimo reikalų — L. Milukienė ir spaudos bei informacijos — Alg. Šilbajoris. Visi tarybos nariai su savo vadovaujamo komiteto pareigomis įeina ir į valdybos sudėtį. Valdyboje taip pat dirba išrinktas A. Razgaitis ir naujas valdybos sekretorius K. Jankūnas. Buvusiai

sekretorei D. Bobelienei taip pat buvo padėkota už kruopštų darbą.

Artimiausias valdybos uždavinys — suruošti Kultūros Židinio rudens vakarą, kuris įvyks gruodžio 6. Prašoma iš anksto pasitaupyti tą dieną Kultūros Židinio renginiui.

Alg. Š.

DARBININKUI PAREMTI AUKOJO

Darbininko skaitytojai, atsiėdami prenumeratos mokesį, prisidėję aukomis už kalendorių, įvairius patarnavimus ar šiaip spaudą parėmė:

15 dol. — J. Mačernienė, Woodhaven, N.Y.
Po 12 dol. — A. Patamsis,

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B. S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N.Y. 11421
WE DELIVER
296-4130

PUTNAME

Išpūdingai paminėtas Donelaitis

LB Connecticuto apygarda suruošė Kristijono Donelaičio 200 metų minėjimą. Jis vyko Matulaičio salėj rugsėjo 7. Minėjimą pradėjo apygardos pirmininkė A. Lipčienė, trumpai paaiškindama jo prasmę. Kun. R. Krasauskas, Matulaičio namų kapelionas, sukalbėjo pradžios maldą. Visam minėjimui vadovavo dr. J. Kriaučiūnas. Jis pristatė ir programos atlikėjus.

Seselė Ona Mikailaitė, poetė, rašytoja, redaktorė, skaitė įdomią paskaitą apie Donelaitį, kaip asmenį ir žmogų. Ji išryš-

kino, kad Donelaitis turėjo būti tam tikra prasme optimistas.

Po paskaitos solistė Marytė Bizinkauskaitė, iš Brocktono, pirmoj savo koncerto daly padainavo 5 liaudies dainas. Tada žinomas aktorius inžinierius Vytautas Valiukas vaizdžiai paskaitė visų keturių Donelaičio "Metų" laikų ištraukas. Malonu

Solistė Marytė Bizinkauskaitė dainuoja Donelaičio minėjime Putname rugsėjo 7 d. Nuotr. J. Kriaučiūno

klausytis, kai skaitymas sukelia vaizdus. Antroji solistės koncerto dalis susidėjo iš liaudies dainų, populiarių dainų ir kitataučių muzikų sukurtų dainų, viena buvo dainuojama vokiškai. Bisui solistė pridėjo "Kur tas šaltinėlis". Malonus solistės balsas, ir ji daro gražią pažangą. Ji jaunutė; dabar yra muzikos mokyklos studentė. Jai akomponavo jos tėvas ir muzikos studentas kaimynas James Hay.

Minėjime dalyvavo su viršum 100 žmonių. Visi buvo labai patenkinti programa. Pasigesta daugiau dalyvių, ypač jaunimo, nors ir daug pakvietimų buvo paskleista per apylinkes, o Hartfordo lietuviškos valandėlės radijo vedėjas A. Dragūnevičius kelias savaites garsino minėjimą. Minėjimas baigtas visų sugiedota "Lietuva brangi".

Atnaujinti įžadai

Švč. Mergelės Marijos Dangun Ėmimo šventė, rugpjūčio 15, dvi seselės — Teresė Marija Lukaitė ir Stasė Normantaitė — atnaujino vienuolinius įžadus. Tai padaryta mišių metu, kurias aukojo kun. B. Markaitis, jėzuitas. Tą dieną seselės baigė jo vestas rekolekcijas. Įžadų atnaujiniojas sveikino seselės ir vietos lietuviai bendrų pietų metu. Ištvėrė ir sėkmingo darbo Dievui ir Tėvynei!

J. Kr.

BALTIMORE, MD.

Balfo Baltimorės skryčiaus spalio 18 surengtas vakaras gražiai pavyko. Publiką labai jaukiai nuteikė humoristas aktorius Vitalis Žukauskas iš New Yorko. Kalvelis, Baltimorės tautinių šokių grupė, visus žavėjo savo šokiais.

Lietuvių muziejiaus valdyba visus kviečia į jų rengiamą vakarienę ir šokius spalio 25, šeštadienį, Lietuvių Svetainės gintaro kambary.

40 valandų atlidai Šv. Alfonso bažnyčioje vyko spalio 19-21. Šv. Alfonso mokyklos vaikučiai dalyvavo procesijose ir giedojo per pamaldas.

Jautienos kepsnių pietus spalio 19 surengė Lietuvių Posto 154 legionieriai gražioje Eastern Center salėj.

Maldos kelionę į Mt. St. Mary's kolegijos Liurdą, Emmitsburg, įvyks spalio 26, sekmadienį. Autobusas nuo Šv. Alfonso bažnyčios išvažiuos 9 val. ryto. Bilietus galima gauti klebonijoje. Liurde kun. A. Dranginis aukos mišias, o po jų — pietūs kolegijos valgomajame. Popiet bus proga pasimelsti Šv. Elzbietos Ann Seton šventovėj. Baltimorėn grįžtama prieš 6 val. vak.

Lietuvių Svetainės šerinkinkai rengia jautienos kepsnių balių lapkričio 2 Lietuvių Svetainės patalpose. Bilietus jau dabar galima gauti Lietuvių Svetainėj. Šokiam ros geras orkestras. Veiks loterija. Du kartus metuose ruošiami tokie renginiai, padeda išlaikyti Svetainę. Rengimo komiteto pirm. Stasys Klīgys visus kviečia dalyvauti.

Jonas Obelinis

LIETUVIAI, JŪSŲ LAUKIA DAYTONA BEACH, FLORIDA!

RIVERWOOD
PORT ORANGE CITY, DAYTONA BEACH, FLA.

NAUJA, GRAŽIAI PLANUOJAMA GYVENVIETĖ.
IDEALI VISAIŠ ATŽVILGIAIS VIETA LIETUVIAMS GYVENTI.
IKI ATLANTO VANDENYNO TIK 5 MYLIOS.
PLANUOJAMA "LITHUANIAN VILLAGE".
ĮVAIRIAUS IŠPLANAVIMŲ NAMAI.
AUKŠTA NAMŲ KOKYBĖ, KAINOS PRIEINAMOS.
UŽTIKRINTAS INVESTAVIMAS.
GYVENSITE RAMIOJE, GAMTOS PRIEGLOBSČIO SUPAMOJE, APLINKOJE.
SPRENDIMĄ DARYKITE DABAR!

INFORMACIJAS TEIKIA: ADOLFAS ANDRULIS,
7 TALO CIRCLE, PORT ORANGE, FLA. 32018
TELEF. 904 761-3625

LORENCE CONTRACTING CO., INC.

Antanas ir Edvardas Lorence atlieka įvairiausius namų įrengimo, patobulinimo ir pataisymo darbus. Įrengiamos modernios Hollywood stiliaus virtuvės, vonios kambariai, atliekami staliaus darbai, namas apklojamas aliuminijaus plokštėmis, taisomi stogai, atliekami dažymo darbai, įdedami aliuminijaus langai, sutvarkomas šildymas ir kiti kanalizacijos įrengimai, įrengiamas rūsys, atliekami cemento darbai ir kitokie patarnavimai. Adresas: 84-52 86th Ave., Woodhaven, N.Y., 11421. Telefonas 212 849-2731 arba 441-2489. Kalbama angliškai, lenkiškai ir ukrainietiška.

KALĖDINĖS DOVANOS GIMINĖMS LIETUVOJE

SPECIALUS SIUNTINYS 1 — 1980

Labai gera angliška vilnonė medžiaga, gali būti vyriškas arba moteriškas kostiumui; vakarinei suknelei medžiaga arba lygi vilnonė medžiaga suknelei; vyriškas arba moteriškas megztinis; komplektas moteriškų nailoninių apatinių arba vyriški geresni marškiniai; "Wrangler" arba "Levi" jeans, mėlynos arba rumbuoto velveto; crimplene medžiaga moteriškam kostiumeliui arba dviem suknelėm; vyriški arba moteriški odiniai geri pusbačiai.

Šio siuntinio kaina su muitu ir persiuntimu \$300.00
Taip pat dar galima į šį siuntinį dadėti 9 svarus prekių: medžiagos galima dadėti 4 m. ir dirbtinio minko kailio paltui 2.75 m.

Žemiau siūlome keletą naudingesnių dalykų:

Avikailiai, ilg, vyriški arba moteriški, tikros odos viršus, dirbtinio kailio pamušalas, sveria 5 sv. \$260.00
Dirbtinio minko kailis moteriškam paltui, sveria 6 sv. \$100.00
Jeans, "Wrangler" arba "Levi" (siuntinyje gali būti dvi), sveria 2 sv. Kaina už vienas 48.00
Jeans "Wrangler" rumbuoto velveto (siuntinyje gali būti dvi), sveria 1 1/2 sv.. Kaina už vienas48.00
Vyriškas arba moteriškas megztinis 43.00
Moteriškos arba vyriškos nailoninės kojinės 3.50
Vilnonės arba šilkinės skarelės 14.00
Telescopis lietsargis 13.00
Geresni marškiniai 21.00
Vyriški arba moteriški pusbačiai, sveria 1 1/2 sv. 52.00
Pulki medžiaga suknelei, sveria 1 sv. 33.00
Angliška vilnonė medžiaga eilutėm, sveria 3 s. 67.00
76.00
110.00
Kalkulatorius TI — 33 Texas 67.00
Stetoskopai, sveria 1/2 sv. 64.00
Šie maisto produktai galima siųsti su rūbais: 1/2 sv. arbatos — \$4.50; 1/2 sv. nescafes — \$7.00; 1 sv. kavos — \$8.50; 1 sv. šokol. saldinių — \$8.50.

Sudarome testamentus, administruojame nuosavybes, persiunčiame palikimus į Lietuvą prekėmis arba pinigais, tarpininkaujame išsyrūpinant pensijas.

BALTIC STORES & CO.
(Z. Juras)
11 London Lane, Bromley, Kent, BR1 4HB,
England. Tel. 01 460 2592.

LITHUANIAN FEDERAL CREDIT UNION

KASA
LIETUVIŲ KREDITO UNIJA
LIETUVIAMS

Ateikite, arba raštu kreipkitės šiuo adresu:
86-01 114 St. Richmond Hill, N.Y. 11418
arba paskambinkite (212) 441-6799

Čia mokamos aukščiausios palūkanos:
7% už nuolatinę santaupą

ir šiuo metu **11.75%** už Certificates of Deposit

Kasoje kiekvieno asmens santaupos Federalnių Įstaigų apdraustos iki 100,000 dolerių sumos.

Čia taip pat lengvomis sąlygomis duodamos paskolos ir suteikiami finansiniai patarimai visiem lietuviams.

Kasos įstaiga savaitės dienomis veikia iki 9 val. vakaro, o penktadieniais iki 6 val. ir šeštadieniais iki 5 val.

Kasoje kiekvienas lietuvis yra laukiamas svečias.

Deer Park, N.Y., S. Augaitis, Watertown, Conn., Iz. Kirk, San Leandro, Calif., A. Grigaliūnas, Chicago, Ill.

11 dol. — A. Roulinitis, Woodhaven, N.Y.

Po 10 dol. — V. Mėlinis, Hazlet, N.J., A. Skučas, Lake Worth, Fla.

Po 7 dol. — J. Jonynas, Berlin, Conn., dr. T. Savickas, Monticello, N.Y., A. Gylys, Olympia, Wash., K. Šeštokas, Rahway, N.J., J. Stonkus, Hot Springs, Ark., G. Armalis, Baltimore, Md., K. Remežienė, Woodhaven, N.Y., D. Radzevičius, Brockton, Mass., J. Puodžiūnas, Waterbury, Conn., E. Ramonis, Brooklyn, N.Y., K. Algenis, Woodhaven, N.Y., A. Sakalas, Woodhaven, N.Y., V. Ancikas, Kernersville, NC, A. E. Ošlapai, Richmond Hill, N.Y., J. Daubėnas, Kansas City, MO.

Po 5 dol. — A. Naujokas, Norridge, Ill., L. Alinskienė, Clifton, N.J., A. Januška, Milton, Mass., J. Rauba, Woodhaven, N.Y., A. Žadeikienė, Brockton, Mass., A. Bačanskienė, Manchester, Conn., S.K. Griganavičius, So. Boston, Mass.

Po 4 dol. — P. Bajoraitis, Hamburg, W. Germany, V. Vertulis, Englishtown, N.J., F. Zaleskis, Lakewood, N.J.

3 dol. — A. Dulkis, Newark, N.J.

Po 2 dol. — C. Kulas, Fairview, N.J., E. Gailiūnas, Brooklyn, N.Y., dr. J. Masilionis, Dayton, Ohio, J. Baužys, Kearny, N.J., J. Kevett, Toms River, N.J., P. Judickas, Hot Springs, Ark., A. Kareiva, Chicago, Ill., J. Gliaudys, Jr., West Covina, Calif., J. Kojelis, Santa Monica, Calif., M. Jakulis-Jason, Greenwich, Conn.

Po 1 dol. — J. Paškevičius, Bethel Park, Pa., J. Zeidat, Los Angeles, Calif.

Visiems aukotojam nuoširdžiai dėkoja Darbininko administracija.

DOVANA JAI AR JAM MEDALJONAS — sidabrinė Vytis juodo onyksos fone — \$35

RETEŽĖLIS — sunkus, sidabrinis, 24" — \$25 (yra įvairių kitokių)

VYRIŠKAS ŽIEDAS SU VYTIM — Sidabrinis \$35 auksinis — brangiau

DALIA AŽUOLIENĖ — Tel. (212) 238-0128
Rašyti: c/o Darbininkas, 341 Highland Blvd. Brooklyn, N.Y. 11207

ATIDARYTAS NAUJAS DANTŲ GYDymo CENTRAS

Dr. Donatas Aleksandravičius, Vedėjas

VISA MASTERCHARGE

METRO DENTAL SERVICE, P.C.

116-06 Myrtle Avenue
Richmond Hill, N.Y. 11418

Prieinamos kainos, modernūs įrengimai, patogus privažiavimas Jamaica ir Myrtle Ave. autobusais, atidarytas kasdien vakarais ir šeštadieniais.

SKAMBINTI: (212) 441-0909

Susitarti dėl laiko ir pasitikrinti kainas

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

oficialiai praneša savo gausiems klientams, kad siuntimas

MUITU APMOKĖTŲ DOVANINIŲ SIUNTINIŲ

giminėms Lietuvoje ir SSSR tęsiamas ir toliau, kaip buvo per pastaruosius 50 metų.

KIEKVIENAS SIUNTINYS APDRAUSTAS. GAVĖJAI NIEKO NEMOKA.

Siunčiant DOVANAS — SIUNTINIUS savo giminėms, yra geriausias kelias suteikti jiems džiaugsmo. Siuntiniai priimami šioje įstaigoje ir skyruiose:

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

CENTRINĖ ĮSTAIGA:
716 Walnut Street, Philadelphia, Pa. 19106
Tel.: 215 925-3455

Atidaryta kas dieną nuo 9 A.M. — 4:30 P.M.
Šeštadieniais: 10 A.M. — 1 P.M.

BALTIMORE, MD. 21224, 3206 Eastern Ave.	(301) 342-2374
CORAL SPRINGS, FL. 33065, 11087 N.W. 26th Drive.	(305) 752-7066
CLEVELAND, OHIO 44129, 3491 West 25th Street	(216) 741-8082
DETROIT, MICH. 48210, 6720 Michigan Ave.	(313) 894-5350
HAMTRAMCK, MICH. 48212, 11415 Jos Campau Ave.	(313) 365-6350
LOS ANGELES, CA. 90026, 2841 Sunset Blvd.	(213) 413-0177
MINNEAPOLIS, MINN. 55418, 2422 Central Ave. N.E.	(612) 788-2545
NEW BRITAIN, CONN. 06052, 97 Shuttle Meadow Ave.	(203) 224-0829
NEW YORK, N.Y. 10003, 75 East 7th Street	(212) 674-3930
CLEVELAND, OHIO 44134, 5432 State Road	(216) 749-3033
PHILADELPHIA, PA. 19123, 1012 N. Marshall Street	(215) 925-8878
ROCHESTER, N.Y. 14621, 681-683 Hudson Ave.	(716) 544-2151
SAN FRANCISCO, CA. 94122, 1234 Ninth Ave.	(415) 564-7981
SEATTLE, WASH. 98125, 11551 6th Place N.E.	(206) 363-5556
SOUTH RIVER, N.J. 08882, 168 Whitehead Ave.	(201) 257-2113
WORCESTER, MASS. 01605, 82 Harrison Ave.	(617) 798-3347
WHEATRIDGE, COL. 80033, 4330 Quay Street	(303) 422-4330
SYRACUSE, N.Y. 13204, 318 S. Wilbur Ave.,	(315) 476-6958
NEW YORK, N.Y. 10003, 101 First Ave.	(212) 982-7864
CHICAGO, ILL. 60622, 2242 W. Chicago Ave.	(312) 235-7788
TRENTON, N.J. 08610, 723 Valley Forge Ave.	(609) 392-2455
YONKERS, N.Y. 10705, 467 So. Broadway	(914) 969-2564

LAISVĖS VARPO RENGINYS BOSTONE

Gina Čapkauskienė ir Vytautas Bakšys atliko koncertinę programą

Rudenėjantys orai ir Bostone pradeda judinti kultūrinių renginių bangas. Spalio 5 So. Bostono Lietuvių Amerikos Piliiečių draugijos III a. salėje buvo surengtas radijo valandos Laisvės Varpo vedėjo Petro Viščinio apdovanojimas JAV LB Kultūros Tarybos pirmąja premija už Vilniaus universiteto 400 metų sukakties minėjimą radijo bangomis ir tos valandos rudeninis koncertas, kurio programą atliko solistė Gina Čapkauskienė ir pianistas kompozitorius Vytautas J. Bakšys. Premijų įteikti buvo atvykusi JAV LB Kultūros Tarybos pirmininkė Ingrida Bublienė iš Clevelando.

Po Laisvės Varpo koncerto Bostone spalio 5. Iš k. pianistas Vytautas Bakšys, solistė Gina Čapkauskienė, radijo vedėjas Petras Viščinis. Nuotr. K. Daugėlos

P. Viščinis jau beveik 27-rius metus Bostono oro erdvę skambina Laisvės Varpu. Jo radijo programos parengiamos su girdimu ir apčiuopiamu rūpestingumu — kad iš kitų to pobū-

džio renginių jos nesiskirtų savo kultūrinio lygiu. Tas atsakomybės pojūtis ir sudaro Laisvės Varpo programų brandumo išpūdį.

P. Viščinį ir jo darbus spalio 5 vienu kitu brūkšniu aptarė St. Santvaras. JAV LB Kultūros Tarybos pirmininkė Ingrida Bublienė prabilo su jaunatvišku entuziazmu ir idealizmu. Savo jautrioji ir gražioji kalboji ji gilinosi ne tik į mūsų bendrinius kultūrinius bei tautinius siekimus, bet išskėlė ir radijo valandų reikšmę lietuvių išeivii kultūriniam gyvenime, pasidžiaugė P. Viščinio laimėjimu. I. Bublienė savo šviesia asmenybe ir savo kalba Bostono lietuvių tarpe paliko jaukų ir tikrai mielą išpūdį. P. Viščinis už premiją ir pagarbimą padėkojo atskiru rūpestiū nestokojančiu žodžiu.

Gina Butkutė-Čapkauskienė, koloratūrinis sopranas, be abejo, šiuo metu yra viena pačių iškiliausių ir mylimiausių dainininkių gana plačiuose lietuvių išeivii žemynuose. Belaukiant jos atvykimo, Bostone buvo taip kalbama: "Jei pasaulis būtų nors truputėlį kitoks, Gina Čapkauskienė tikriausiai dainuotų kuriame nors labai gerame operos teatre". Savo koncertu ir pasirinktu muzikos kūrinių atlikimu solistė atskleidė minėto bostoniečių posakio prasmę ir tiesą.

G. Čapkauskienės programą sudarė šie vokalinės muzikos kūriniai: K. V. Banaičio liaudies daina — Oi nėra niekur, M. K. Čiurlionio liaudies daina — Prapuoliau, motuše, J. Gruodžio — Diemedžiu žydesiu (žodžiai Sal. Neries), Vėjavaišis (žodžiai K. Binkio), jauno kompozitoriaus J. Govėdo įdomus ir dar negirdėtas keturių dainų ciklas — Nebaigta daina ir Laimės rytas (abiejų žodžiai M. Černekytės-Sims), Liepsnelė (žodžiai L. Andriekaus), Serenada (žodžiai J. Baltrušaičio), J. Strausso

BOSTONO ŽINIOS

Mirė Petras Butėnas

Kalbininkas Petras Butėnas mirė spalio 4. Buvo pašarvotas Juozo ir sūnaus Casper koplyčioj. Su velioniu atsisveikinimas buvo spalio 6 vakarą. Kun. kleb. Albertas Kontautas sukalbėjo maldas. Atsisveikinimui vadovavo Stasys Santvaras. Trumpu žodžiu jis prisiminė velionį ir jo darbus. Butėnas savanoris kūrėjas, savanorių būrio organizatorius. Vėliau dirbo kaip gimnazijos direktorius. Tremty Lietuvių Enciklopedijos kalbos taisytojas. Jo taisyti tomai esą gryniausią ir gražiausią lietuvių kalbą. LB vardu atsisveikino LB Bostono apygardos pirm. ir enciklopedijų leidėjas Juozas Kapočius. Rašytojas Antanas Gustaitis atsiveikino buv. Keleivio red. Jackaus Sondos ir kitų bendradarbių vardu. Apie Petro Butėno liuanistiką ir kitus jo mokslo darbus ilgą kalbą paskaitė tautotyros puoselėtojas Antanas Mažiulis. Po šių kalbų buvo sugiedotas Lietuvos himnas. Lietuvių karių veteranų sąjungos Ramovė nariai stovėjo garbės sargyboje prie karsto.

Spalio 7 d. 9 val. ryto šv. Petro parapijos bažnyčioj kun. kleb. A. Kontautas aukėjo mišias, o vargonais grojo ir solo giedodjo Petro Butėno giminaitis solistas Vaclovas Verikaitis. Po

— Pavasario balsai (vertė St. Santvaras) ir G. Verdi arijos iš op. Rigolotto ir La Traviata.

G. Čapkauskienė visus kūrinius padainavo gražiai ir išraiškiai, atskleisdama kiekvieną dainos mintį ir stilių, muzikinę kalbą paryškindama grakščiu judesiu ar rankų mostais, gamas ir trelius lengvai įveikdama, kiekvieną fermatą išlaikydama nepertemptam laike. Sveikintina jiniai ir už tai, kad mus supažindino su komp. J. Govėdo kūryba. Tai vis buvo ženklai, kad Gina Čapkauskienė savo skambiu ir gražaus tēbro balsu jau yra pasiekusi dainavimo meno aukštumas. Bisui ji padainavo tris dainas, iš kurių itin subtiliai praskambėjo Mozarto Lopsinė.

Vytautas J. Bakšys—Bostone kylantis talentas, pianistas ir kompozitorius. Pirmojo koncerto daly jis paskambino A. Skriabinio 12 perliūdų (opus 11, nr. 13-24), o antrojo Beethoveno Sonata C major, opus 53, paprastai vadinamą Waldsteino sonata. Nepaisant vargano pianino, ypač apsunkinusio Beetho-

mišių velionio kūnas buvo nuvežtas į aerodromą, iš kur nukraiddintas į Toronto, Kanadoj. Palaidotas Anapilio lietuvių kapinėse, kur yra palaidota P. Butėno giminių.

Į laidotuves buvo atvykę ir laidotuvėmis rūpinosi Butėno giminės: Emilija Misienė, Elena Verikaitienė ir solistas Vaclovas Verikaitis.

Kaip atsisveikinimo šermėnų koplyčioj, taip ir pamaldose bažnyčioj dalyvavo gražus būrys lietuvių kultūrininkų bei visuomenininkų.

Kardinolo laiškas

Po išgarsėjusio Bostono arkivyskupo kardinolo Humberto Medeiros laiško vyskupijos laikraštis, kuris žinių tarnybos ir politikierių lūpose nuskambėjo per visą Ameriką, LB Bostono apylinkės pirm. Aloyzas Astravas parašė padėkos laišką kardinolui lietuvių vardu, dėkodamas ir pasidžiaugdamas, kad kardinolas viešai per spaudą pasisakė moralės klausimais.

Rugsėjo 29 A. Astravas gavo padėkos laišką iš kardinolo. Kardinolas dėkoja Astravui ir lietuviams, kurie remia krikščionišką mokslą. Kardinolas rašo, kad jis aname laiške laikraštį pasisakęs tradiciniu bažnyčios mokymu prieš abortus. Jis tikės, kad jo laiškas padės žmonėms suprasti moralinius reikalus.

Mišios už a.a. Aloyzą Baroną

Spalio 5 Bostono ateitininkai užprašė mišias už a.a. rašytojo-redaktoriaus Aloyzo Barono sie-

veno sonatos introdukciją, Vytautas J. Bakšys sužėrėjo ir skambinimo technika, ir muzikavimo jausmu, ir stilių nuovoka. Klausytojai jo darbą scenoj palydėjo karštais plojimais, išprašė bisų, o čia jis paskambino ypač ritmais moderniai skambantį savo kūrinių. Įžvalgiai ir darniai Vytautas J. Bakšys pianinu palydėjo ir G. Čapkauskienės dainavimą. Abu koncertantus rengėjai apdovanojo gėlėmis.

Po premijos įteikimo P. Viščinui ir koncerto buvo vaišės, kuriomis pasitūpino O. Merkienė su talkininkėmis. Šiuo metu JAV LB Kultūros Tarybos pirmininkė Ingrida Bublienė turėjo progos susitikti ir pasikalbėti su Bostono gyvenančiais LB veikėjais ir kultūrininkais, susipažinti su mūsų bendrom ir asmeninėm bėdom bei pergalem.

Laisvės Varpo šventę surengė komitetas, kurį sudarė šie asmenys: inž. Al. Astravas, Dan. Averka, J. Kapočius, inž. J. Kuncaitis, Ant. Matjoška, O. Merkienė ir St. Santvaras. Apeigų ir koncerto klausytojų buvo pakankamai gražus būrys. Raštais P. Viščinį ir Laisvės Varpą sveikino Vliko vardu vicepirmininkas Liūtas Grinius, Tautos Fondo pirmininkas J. Giedraitis, Lietuvių Fondo valdybos pirmininkas dr. Ged. Balukas, Altos pirmininkas dr. K. Šidlauskas, JAV LB Krašto valdybos pirmininkas Vyt. Kutkus ir Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungos centro valdyba.

St. S.

NAUJAUSI LEIDINIAI

J. Gliuda, Bausmė, novelės. Kietais viršeliais. 10 dol.

Br. Raila, Vaivos rykštė, 100 kalbų į Lietuvą. 10 dol. Laumių juosta — 3 dol. Paguoda, I ir II dalis — po 5 dol., III dalis — 6.50 dol.

V. Petraitis, Pasakėčios pagal Krylovą. 3 dol.

Dešimtoji pradalgė — literatūros metraštis, red. K. Barėno. Kietais viršeliais. 12 dol. Pradalgės nuo 1 iki 10-tos papigintomis kainomis.

J. Brazaitis, Raštai, I tomas, red. A. Skrupskelienė ir C. Grincevičius. Kietais viršeliais. Nagrinėjama: Vaižgantas, Jakštars-Donelaitis, Daukantas, Valančius, Baranuskas ir Pietariis. 15 dol.

Persiuntimui pridėdama 1 dol. Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

lą. Mišios buvo aukojamos šv. Petro parapijos koplyčioj. Į jas atsilankė be ateitininkų, rašytojai Stasys Santvaras, Antanas Gustaitis, dr. Jurgis Gimbutas ir eilė kitų.

Perkurtas "Sekminių vainikas" Bostone

"Tremties metuose" 1947 išspausdinta Antano Gustaičio šviesios nuotaikos lietuviško kaimo drama "Sekminių vainikas" dar vis nenuvysta išeivijos scenose. Šis vieno veiksmo veikalėlis, suteikiąs galimybę įterpti daug įvairių liaudies dainų ir šokių, jau buvo daug kartų vaidintas Vokietijos lietuvių kolonijose, JAV-se, Kanadoj, Australijoj ir net Pietų Amerikoj. Dar neseniai jis buvo pastatytas Detroito ir parodytas Clevelande, o spalio 26, 3 val. popietį jį matys Bostono ir apylinkės lietuviai Lietuvių Bendruomenės renginy.

Šia proga reikia priminti, kad bostoniški "Sekminių vainikas" gerokai skiriasi nuo išspausdinto "Tremties metuose". Jį autorius yra žymiai paiglinęs, ir pastatyme perskirtas į dvi dalis. Be to, veikalėlyje įvesta naujų personažų, kurių tarpe spalvingiausias yra linksmas įvairių šeimyninių švenčių dalyvis senis Izidorius Puplėsis.

Šiame "Sekminių vainike" vaidina publikai jau gerai pažįstami Bostono lietuvių dramos sambūrio nariai Marija Gineitienė, Birutė Vaižurgytė-Šleženė, Jurgis Jašinskas ir Lietuvių etnografinio sambūrio jaunas branduolys — Birutė ir Bronius Banaičiai, Vytautas Dilba, Vytautas Jurgėla, Rita Kapočiūtė, Lilija Kulblienė, Perkūnas Krukonis, Gita ir Aidas Kupčinskai, Aldona ir Norbertas Lingeraičiai, Rymas Manomaitis, Daila Veitaitė, Reda Veitaitė, o atskirai paminėtini pats jauniausias aktorius Arvydas Budreckis ir buv. Los Angeles D. Mackalienės vadovaujamo sambūrio dalyvis Erdvilis Janulaitis. Toks gausus Gitos Kupčinskienės vadovaujamo Etnografinio sambūrio vaidintojų ir dainininkų būrys yra ir šio kultūrinio renginio naujovė, ir puošmena. Vaidinimui dekoracijas gamina dailininkas Povilas Martinus, scenos apšvietimu rūpinasi filmininkas Romas Šležas, grimojuo rašytojas Stasys Santvaras. Na, o visą tą įvykį režisuoja akt. Aleksandra Gustaitienė, organizuoja — JAV LB Bostono apygarda.

Taiigi pažadinta jauno kraujo ir jauno entuziazmo Bostono teatrinė veikla vėl atgijo, ir telieka laukti, kad į spektaklių gausiai atsilankiusi publika tas jaunias ir vyresniųjų bendras pastangas atitinkamai įvertins.

K.R.

Bostono parengimų kalendorius

Kaukių balių rengia jaunimo sekcija spalio 25, šeštadienį, 7:30 val. vak. Lietuvių Piliiečių dr-jos salėj, So. Bostone.

Lietuvių diena vyks spalio 26 So. Bostono Lietuvių Piliiečių dr-jos salėj. Bus suvaidintas A. Gustaičio "Sekminių vainikas". Bus šokiai ir vaišės. Rengia LB Bostono apygarda.

Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų S-gos Bostono skyriaus 30 m. sukakties balius vyks lapkričio 1, 7 v.v. Chateau de Ville restorane, Randolph, Mass.

Lietuvos kariuomenės atkūrimo minėjimas įvyks lapkričio 23 Lietuvių Piliiečių dr-jos salėj, So. Bostone.

LAISVĖS VARPAS Sekmadieniais 11:30-12:10 val. 740 banga iš WCAS 12:10-1:00 val. 1460 banga iš WBET Vedėjas Petras Viščinis 173 Arthur St., Brockton, MA 02402 Telef. (617) 586-7209

BOSTON, MASS. — WLYN 1360 bangos sek. nuo 1 iki 1:30 val. Veda S. ir V. Minkai, 502 E. Broadway, So. Boston, Mass. 02127. Telef. 268-0489. Parduodamas Darbininkas. Didelis lietuviškų knygų pasirinkimas.

A. A. BRONEI VALIUKIENEI

mirus Lietuvoje, jos dukrai ALEI SANTVARIENEI (Bostone) ir visiems artimiesiems nuoširdžią užuojautą reiškia

Dana Baltienė
Irena ir Bronius Galiniai

JANINĄ GERDVILIENĘ,

jos motinai Lietuvoje mirus, nuoširdžiai užjaučiame.

A. Krulikiene
E. ir J. Liaukai
Ir. ir A. Mačioniai
J. ir K. Vaiteliai
M. ir P. Vasiliauskai
S. ir S. Vaškiai

Mielam mokslo laikų bičiuliui

A.A. INŽ. JONUI ČEPULIUI

mirus, velionies žmonai Reginali, dukterim Reginali ir Ritai ir jų šeimoms gilią užuojautą reiškia ir kartu liūdi

Eduardas Senkus

A.A. INŽ. JONUI ČEPULIUI

mirus, jo dukrai Ritai Oniūnienei ir jos vyrui Jurgiui Oniūniui, Maironio mokyklos ilgamečiams mokytojams, ir visiems kitiems šeimos artimiesiems gilią užuojautą reiškia

Maironio Lituanistinė Mokykla

A.A. ALBERTUI ARMINUI

mirus, jo žmonai Natalijai, dukroms Alinai ir Nijolei ir seseriai Adelei su šeimomis ir visiems giminėms reiškia gilią užuojautą.

L.B. Kearny-Harrison apylinkė,
Balfo 7 skyrius

ALBERTAS ARMINAS,

mūsų mylimas vyras, tėvas ir dėdukas, spalio 15, trečiadienį, 11 val. nakties mirė nuo galvos smūgio. Velionis buvo ilgametis Zarasu ir Kauno gimnazijos mokytojas.

Dideliame nullūdime liko žmona Natalija, dvi dukros — Alina ir Nijolė, 3 anūkai

PADĖKA

A.A.

SAULIUS TOMAS VYTAUTAS ZAUNIUS,

mūsų brangus sūnus, tėvas ir brolis, mirė 1980 rugpiūčio 16. Palaidotas rugpiūčio 19 Calvary kapinėse, Santa Barbara, Calif.

Nuoširdžiai dėkojame prel. J. Kučingui, Los Angeles, už paguodos žodžius ir moralę paramą. Taip pat S. Barbara "Our Lady of Sorrows" J.S. kunigam, mus lankiusiems, guodusiems namuose ir lydėjusiems į kapines.

Esame giliai dėkingi bičiuliams, atvykusiems iš Los Angeles, Santa Monica ir San Pedro; miellesiems Santa Barbara kaimynams: Gallūnams, Šimoniams, Malinauskams, dr. L. Biržiai, S. Stanulienėi, visiems palydėjusiems velionį į amžino poilsio vietą ir draugiškai padėjusiems skausmo dienoje.

Dėkojame Valei Barmienei ir Broniui Railai už šiltus atsisveikinimo žodžius, taipogi visiems už sugiedotas giesmes.

Ypatingą padėką reiškia Klemensui Gallūnui už didelį rūpestingumą ir globą mūsų sunkose dienoje.

Gili padėka paaukojusiems velionies atminimui: laidotuvių dalyviams, paskyrusiems Los Angeles skautų Rambyno stovyklavietei; 14-kai New Yorko bičiulių, suaukojusiu Tautos Fondui; Chicagoje Marijai, Viktorui ir Raimondui Krauchunams — Balzeko muziejui.

Nuoširdžiai dėkojame už užrašytas šv. Mišias, atsiųstas gėles, visiems visiems užjautusiems asmeniškai žodžiu, laiškais, spaudoje.

Nuoširdus ačiū visiems, pasidalinusiems mūsų skausmu.

Motina Vincė Jonuškaitė-Zaunienė-Leskaitienė, sūnus Dovas, seserys Augusta, Giedrė, Danutė.

DARBININKAS

Redakcija (212) 827-1352
 Administr. (212) 827-1351
 Spaustuvė (212) 827-1350
 Vienuolynas .. (212) 235-5962
 K. Ž. salė (212) 827-9645

341 HIGHLAND BLVD.
 BROOKLYN, N.Y. 11207

Galima pasinaudoti Kultūros Židinio sale: spalio 25 ir 26, nes neįvyksta numatyta Liet. Dailininkų Sąjungos paroda; lapkričio 1, šeštadienį, buvo numatytas koncertas. Jis atšauktas. Tomis dienomis yra laisvos abi salės. Kreiptis į K. Židinio administratorių: Simą Kudirką 235-8386.

LDK Birutės Draugijos New Yorko skyriaus narių susirinkimas įvyks lapkričio 2, sekmadienį, 3 v. popiet pas Malviną Klivečienę, 76-13 85 Rd., Woodhavene, tel. 296-0406.

Maironio lituanistinės mokyklos rudens balius bus lapkričio 22, šeštadienį, 7 v.v. Kultūros Židinyje. Programą atliks du pantomimikai — Paulius Rajeckas ir Neil Intraub. Programa visai nauja, niekur nematyta. Šokiam gros Joe Kazlo orkestras.

Kęstutis Miklas, LB Tarybos narys, vyksta į Tarybos posėdžius, kurie bus spalio 25-26 Chicagoje. Jis atstovaus kitiem Tarybos nariams, kurie negali į posėdžius nuvykti.

Parduodamas namas Brooklyn, 2 aukštų, 3 šeimų. Viršų butai 4 ir 2 kambarių, apačioj 2 kambarių. Visi patogumai. Skambinti iš ryto iki 10 val. arba vakare nuo 5 iki 10 val. TA 7-9551.

Lietuvė ieško kambario. Skambinti 246-8580, ext. 313.

MONEY — Dr. M. Siemoneit, lietuvis, draudžia sveikatą, nedarbingumą, pensijas, gyvybę. (N.Y., N.J. ir Conn.) Apsidrausdami pas jį, sutaupysit 30%-50% premijos mokėjimą. Draudimo įvairios grupės, kurias galite pasirinkti. Skambinti dieną: 201 964-3500. Vak., savaitgaliais: 201 654-3756.

Pabaltiečių fotografijos meno paroda rengiama spalio 31 — lapkričio 2 Estų namuose, 243 34 St. Manhattane, prie 2 Ave. Dalyvaus ir toliau gyvenę lietuvių fotografai: Algimantas Kezys, Uosis Juodvalkis, Kazimieras Daugėla ir kiti. Paroda veiks penktadienio vakarą, šeštadienį nuo 11 iki 8 v.v. ir sekmadienį nuo 11 iki 3:30 v. Atidarymas spalio 31, penktadienį, 7 v.v. Rengia pabaltiečių meno draugija Baltia.

Pabaltiečių poezijos vakaras įvyks lapkričio 1, šeštadienį, 8:15 v.v. Estų namuose, 243 E. 34 Street, Manhattane, prie 2 Ave. Dalyvaus Leonardas Andriekus, Jonas Mekas, Demie Jonaitis, latvių ir estų poetai Gunars Salins, Aleksis Rannit ir kiti. Tuo metu bus galima apžiūrėti ir pabaltiečių fotografijos parodą. Rengia meno draugija Baltia.

New Yorko žinių dar yra 9 puslapy

Ieško buto. Viengungis, 50 metų vyras, ieško šilto buto iš 3 kambarių Maspeth ar Woodhavene. Skambinti: Uzas — darbe 773-8339, namuose 894-2812.

Ieškomas trijų kambarių ir virtuvės butas Woodhavene. Ieško vienas suaugęs žmogus. Skambinti į Darbininko redakciją.

Išnuomojamas 6 kambarių butas. Galima nuomoti 3 arba 6 kambarius. Skambinti iš ryto 847-1505.

Namų šildymo ir kanalizacijos reikalais (Heating installation and repairs, plumbing), norint pakeisti alyvos šildymą į gazo sistemą ir pan., galima kreiptis į Antaną Škerį, Jr. Telef. 212 847-5642.

Helen Kulber paskutiniu laiku susitiko su kongresmanu Jack Kemp (R.-N.Y.) Reagan For President rinkiminėje būstinėje, 23 West 52nd St., New York, N.Y., kur jis pasakė kalbą, remdamas Reagano kandidatūrą. H. Kulber taip pat dalyvavo Reagan For President vakarienej Waldorf Astoria viešbuty.

„Jinai ir trys gintarai“, dainos vienetas, palydimas orkestro, gros šokiam Laisvės Žiburio radijo rudens baliuje, lapkričio 8. Grupė sudaro D. Striukaitė, V. Daugirdas (vadovas), J. Nakas, Z. Jurys. C. Kazlauskas, S. Janušas ir D. Kudžma.

Jonas ir Vida Rūteniai, Chesterfield, MO, atnaujindami Darbininko prenumeratą, pridėjo ir dosnią 37 dol. auką. Darbininko administracija nuoširdžiai dėkoja.

Antanas Matulaitis grįžo iš ligoninės, kur jam buvo padaryta atvira širdies operacija. Jaučiasi gerai, ir dar tris savaites gydis namuose, savo žmonos gydytojos priežiūroje.

Tėv. Petro Baniūno, OFM, Darbininko administratoriaus, brolis Jonas spalio 19 mirė okupuotoj Lietuvoj. Tėv. P. Baniūnas, šiemet atšventęs 40 metų kunigystės sukaktį, šiuo metu Italijoje lanko savo kurso draugus. Į New Yorką grįš šio mėnesio pabaigoj.

Dail. Česlovas Janušas, ištiktas širdies priepuolio jau trečia savaitė guli ligoninėje. Tik dabar iš ypatingos priežiūros skyriaus yra perkeltas į pagerėjusių skyrių.

Tautodailės paroda, surengta spalio 18-19 Kultūros Židinyje, praėjo labai sėkmingai. Atsilankė per 700 svečių. Su savo kilimais dalyvavo Montrealio audėjų vienetas Vaivorykštė, buvo išstatyta labai retų ir brangių eksponatų, gausus gintaro rinkinys. Parodą rengė Tautodailės Institutas New Yorke. Plačiau apie parodą kitame Darbininko numeryje.

Dail. Ados Peldavičiūtės-Montvilienės pomirtinė paroda rengiama ateinančių metų balandžio 4-5 Kultūros Židinyje. Dailininkė kadaise gyveno New Yorke, mirė prieš kokią 15 metų. Į šią parodą bus sutelkta apie 40-50 jos niekur nematytų kūrinių.

N. Y. jaunučiai ir jaunieji moksleiviai ateitininkai savo susirinkimą turi spalio 25, šeštadienį, Kultūros Židinyje tuoj po lituanistinės mokyklos pamokų. Jaunimas prašomas atsinešti nario mokesčių.

Pakeitęs adresą, rašyk administracijai, drauge pridėk ir savo seną adresą.

Popiet su rašytoju Liudu Dovydėnu rengiama lapkričio 30, sekmadienį, 4 v. popiet Kultūros Židinio mažojoje salėje. Rengia Vaizganto Kultūros Klubas.

Lietuvių ekskursija į Atlantic City bus lapkričio 2, sekmadienį. Išvažiuojama 8 val. ryto nuo Shalins šermentinės. Sustojama Kultūros Židinyje. Grįžtama tą pačią dieną apie 9 v.v. Kelionės kaina 8 dol. Registruotis pas Marytę Šalinskienę. Ekskursijos vadovas — Romas Kezys.

Šviesos taupymo sumetimais laikrodis vėl sukinėjamas. Spalio 26, šį sekmadienį, 2 val. ryto laikrodį atsukamas viena valandą atgal.

N.Y. vyr. moksleiviai ir studentai ateitininkai spalio 25, šį šeštadienį, turi iškylą į Broadway vaidinimą, į „Suicide“, kurį surežisavo Jonas Jurašas. Spektaklio pradžia 2 val. Prašom nesivėlinti. Visi bilietai išparduoti.

A. a. Elenai Masaitienei mirus, vietoj gėlių Stasė ir Antanas Škeriai paaukojo 40 dol. Tautos Fondui. Tautos Fondo valdyba už auką nuoširdžiai dėkoja.

Viešnios seselės
 Rugsėjo pabaigoj Brooklyne lankėsi ir pas savo artimą giminaitę Marytę Shalins viešėjo dvi Šv. Kazimiero kongregacijos seserys. Sesuo Lidija Antanaitė yra gimusi Pennsylvanijoje, 50 metų sėkmingai veikė auklėjimo ir geiastingumo darbuose, pasižymi gražia lietuviška veikla. Dabar ji eina svarbiam pareigam radiologijos departamente Šv. Kryžiaus ligoninėj, Chicagoj. Sesuo Floriana Antanaitė, jau 52 metus uoliai darbuojasi mokyklose ir ligoninėse. Dabar ji yra gailėstingoji sesuo Šv. Juozapo poilsio namuose, Holland, Pa. Abi seserys atosfoginės kelionės metu Kanadoj aplankė eilę šventovių. New Yorke jas globojo, vaišino ir su lietuviška vietine veikla supažindino Marytė Shalins. Rugsėjo 28 viešnios dalyvavo pamaldose Apreiškimo parapijos bažnyčioj, jungėsi prie choro, M. Shalins ir kitų giedamų lietuviškų giesmių giedojimo.

Skaityk ir platink Darbininką!

PABALTIEČIŲ POEZIJOS VAKARAS

įvyks

lapkričio 1, šeštadienį, 8:15 v.v.

Estų namuose

243 E 34 St.

Manhattane (prie 2 Ave)

Dalyvaus: Leonardas Andriekus, Jonas Mekas, Demie Jonaitis

latvių ir estų poetai Gunars Salins, Aleksis Rannit ir kt.

Ten pat vyksta ir pabaltiečių foto meno paroda.

Auka \$3.00

(įskaitant vašes ir parodą)

Rengia pabaltiečių meno draugija BALTIA

MAIRONIO LITUANISTINĖS MOKYKLOS RUDENS BALIUS

lapkričio 22, šeštadienį, 7 v.v. Kultūros Židinyje,
 361 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y.

Programoje:

PAULIUS RAJECKAS ir NEIL INTRAUB
 — pantomimikai
 su dar niekam nematyta programa.

Šokiams gros JOE KAZLO orkestras.

7 val. kokteilial, 8 val. programa.

Stalus ir pavienias vietas užsisakyti:

Aušra Grabauskienė — 516 694-2471

Algis Jankauskas — 212 849-2260

Vita Matusaitienė — 201 994-1229

Gintas Žemaitaitis — 203 847-1779

Ina Gvildienė 212 356-7871

Auka — 15 dol.

Studentams — 8 dol.

Iki malonaus pasimatymo!

DARBININKO 65 METŲ SUKAKTUVINIS KONCERTAS

lapkričio 16, sekmadienį, 3 val. popiet
 Kultūros Židinio didžiojo salėj

Dainuoja iškilieji solistai iš Chicagos:

DANA STANKAITYTĖ, STASYS BARAS IR JONAS VAZNELIS
 Akomponuoja muz. ALVYDAS VASAITIS.

Įėjimo auka \$6.50

Moksleiviam \$4.00

LAISVĖS ŽIBURIO RADIO

rudens

KONCERTAS — BALIUS

lapkričio 8, šeštadienį, 7 val. vak.

Kultūros Židinyje, 361 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y.

Pirmą kartą New Yorke pasirodys Los Angeles iškiliojo jaunųjų menininkų vieneto „VIVA EUROPA“ pagrindiniai dalyviai:

VITA POLIKAITYTĖ — dainininkė
 DAINA GUDAUSKAITĖ — dainininkė
 RIMAS POLIKAITIS — pianistas, akordeonistas, dainininkas
 RAIMUNDAS MICKUS — smuikininkas
 VYTAS BANDŽIULIS — šokėjas
 ANGELĖ MIČIULYTĖ — šokėja

Grupės režisierė — Danutė Barauskaitė, šviesų efektai — Jonas Matulaitis, garso efektai — Petras Baltrullonis.

Po programos — šokiai ir pobūvis. Groja ir dainuoja vokalinė-instrumentalinė 6 asmenų grupė „Jinai ir 3 gintarai“. Vadovas — VYT. DAUGIRDAS.

Veiks turtinga loterija.

Valgių ir gėrimų bufetai visose Kultūros Židinio salėse. Kurie norėtų šokių metu turėti stalą, gali iš anksto užsisakyti pas Živilę Jurienę. Jos telef. 212 441-7831 Long Islande Juozas Nakas (516) HA 1-2327

Įėjimo auka 7 dol. Jaunimui iki 16 m. 5 dol. (Jaunimo bilietai gaunami tik prie įėjimo). Bilietus patartina įsigyti iš anksto, paštu atsiunčiant atitinkamai sumai čekį ir sau adresuotą su pašto ženklu voką: Lithuanian Radio Club, 217-25 54 Ave., Bayside, N.Y. 11364.

BILIETŲ PLATINTOJAI:

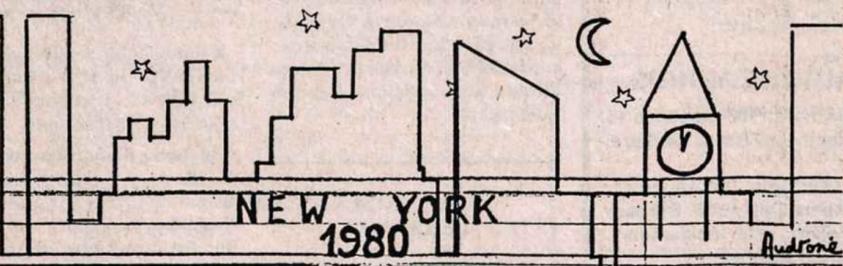
NEW JERSEY:
 B. P. Macijauskas 998-6797; 892-6415
 K. Pralėika 256-5224

NEW YORK:
 N. P. Baltrullonis AX 7-0991
 A. Diržys TA 7-8789

Ž. Jurlienė 441-7831
 E. Kezlenė 296-0798
 R. Kezys 769-3300; 229-9134
 G.S. Kudirka 235-0724
 B.V. Labutis VI 7-5550
 M. Šalinskienė 296-2244
 V. Vasikauskas VI 7-1286

Visus atsilankyti kviečia

LAISVĖS ŽIBURIO
 RADIJAUS

Šiaurės Amerikos Lietuvių Studentų Sąjungos New Yorko skyrius kviečia visus studentus ir buvusius studentus atvykti į

LIETUVIŲ STUDENTŲ SUVAŽIAVIMĄ

kuris įvyks lapkričio 27-30 dienomis.

Loews Warwick Hotel

6th Ave ir 54th St.

New York, N.Y. 10019

Penktadienio šokiai: \$3.50 (iš anksto)
 Šeštadienio banketas:
 iki 25 m. \$20.00 (iš anksto)
 virš 25 m. \$22.50 (iš anksto)

Nario mokesčiai — registracija — 5 dol.

Užsiregistruoti ir informacinius reikalais kreiptis: Raimundas Balsys
 240-76 67th Ave.
 Douglaston, N.Y. 11363
 Tel. (212) 423-6595